

LATVIJAS REPUBLIKAS ZEMKOPĪBAS MINISTRIJA

**2008. GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS**

SATURA RĀDĪTĀJS

VALSTS SEKRETĀRES UZRUNA	3
1. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS DARBĪBAS VISPĀRĪGS RAKSTUROJUMS	4
1.1. Statuss un funkcijas	4
1.2. Politikas jomas un darbības virzieni	10
1.3. Pārmaiņas iestādes darbībā	12
1.4. Padotībā esošās iestādes.....	12
2. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS DARBĪBAS GALVENIE VIRZIENI UN 2008. GADA REZULTĀTI ...	14
2.1. Darbības prioritātes un rezultatīvo rādītāju izpildes analīze	14
2.2. Ministrijas sniegtie pakalpojumi.....	38
2.3. Īstenotās jaunās politikas iniciatīvas.....	38
2.4. Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	39
3. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS BUDŽETS UN TĀ IZLIETOJUMS	43
3.1. Valsts budžeta līdzekļu izlietojums	43
3.2. Valsts budžeta līdzekļu izlietojums valsts investīciju projektu īstenošanai un valsts atbalsts pētījumiem	43
4. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS PERSONĀLS	48
5. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	50
5.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, sabiedrības aptaujas	50
5.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	52
5.3. Konsultatīvo padomju darbība	53
6. ZEMKOPĪBAS MINISTRIJAS PLĀNS 2009. GADAM	58
6.1. Budžeta prioritātes 2009. gadam	58
6.2. Ilgtermiņa finanšu saistības	58
6.3. Plānotie pētījumi.....	65
7. SAISINĀJUMI	67
8. KONTAKTINFORMĀCIJA	68

Valsts sekretāres uzruna

Godātais lasītāj!

Šajā Zemkopības ministrijas sagatavotajā publiskajā pārskatā jūs skaitļu un faktu valodā varēsiet iepazīties ar nozīmīgāko, ko ministrija paveikusi 2008.gadā. Ceru, ka šis pārskats jums dos priekšstatu par mūsu darbu un rosinās arī pašiem vērtēt un dziļāk izprast notiekošo nozarē.

2008.gads nozarē ir bijis pozitīvu notikumu un jaunu iespēju pilns. Tajā nav trūcis arī izaicinājumu un pat skarbu pārmaiņu atsevišķās lauksaimniecības nozarēs, ko nenoliedzami ietekmēja ekonomiskie procesi pasaulē, tieši skarot arī lauksaimniecības produktu tirgu Latvijā.

Pagājušais gads uzskatāms par Eiropas Savienības finansējuma aktīvas apgūšanas periodu, jo sākās Latvijas lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam un Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam pasākumu īstenošana.

Par ļoti nozīmīgu uzskatām kompromisa panākšanu Briselē par Kopējās lauksaimniecības politikas "veselības pārbaudes" jautājumiem. Šajās sarunās Latvija panāca arī būtisku ieguvumu: Eiropas Komisija un Eiropas Padome ar kopēju deklarāciju uzņēmas saistības un izteica gatavību veikt lauksaimniecības tiešo maksājumu sistēmas un pastāvošo atšķirību Eiropas Savienības dalībvalstu starpā izvērtēšanu, ar mērķi veidot jaunu lauksaimniecības politiku pēc 2013.gada.

2008.gadā Zemkopības ministrija veiksmīgi turpinājusi darbu – gan aktīvi piedaloties lēmumu pieņemšanā Eiropas Savienības institūcijās Briselē, gan arī veicot ikdienas pienākumus, lai radītu optimālu nozares normatīvo bāzi. Tomēr, strauji mainoties kopējai ekonomiskajai situācijai mūsu valstī, jau gada beigās bija skaidrs, ka ministriju gaida nopietnas strukturālas pārmaiņas un funkciju izvērtēšana. Tāpēc vēlos aicināt ikvienu, kam ir svarīga nozares nākotne, sekot līdzi gan ministrijas darbam, gan procesiem nozarē un izteikt savu vērtējumu un priekšlikumus gan pa ministrijas „karsto tālruni”, gan mājas lapā internetā.

Lai arī šis laiks ir ļoti saspringts, vēlu veiksmi, neatlaidību un ticību, kopīgi veidojot Latvijas lauksaimniecību!

Ar cieņu,
valsts sekretāre Dace Lucaua

1. Zemkopības ministrijas darbības vispārīgs raksturojums

1.1. Statuss un funkcijas

1.1.1. Zemkopības ministrijas statuss

Zemkopības ministrija (ZM) ir vadošā valsts pārvaldes iestāde lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarē. Zemkopības ministrija ir izveidota 1993. gada 1. septembrī, un tās funkcijas ir:

- izstrādāt un īstenot lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības politiku;
- organizēt un koordinēt lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības politikas īstenošanu;
- veikt citas ārējos normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Ministrijas darbību reglamentē Valsts pārvaldes iekārtas likums un Zemkopības ministrijas nolikums.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, Zemkopības ministrija:

- sagatavo nozaru politikas dokumentus un normatīvo aktu projektus;
- īsteno Zemkopības ministrijas darbības stratēģiju;
- koordinē Zemkopības ministrijas struktūrvienību darbu;
- nodrošina budžeta izstrādi un tā izpildes kontroli;
- atbilstoši savai kompetencei pārstāv valsts intereses citās institūcijās;
- pārzina Zemkopības ministrijas un tās padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu un valsts uzņēmēj sabiedrību (kapitālsabiedrību) darbu;
- nodrošina starptautisko sadarbību atbilstoši ministrijas kompetencei.

Zemkopības ministrs ir augstākā amatpersona ministrijā. Ministrs vada ministrijas darbu. Ministram konsultatīvu palīdzību sniedz ministra palīgs, ministra biroja personāls un ministra padomnieki, kas ir tieši pakļauti ministram. Ministram tieši pakļauts ir arī parlamentārais sekretārs, kas nodrošina saikni starp ministru un Saeimu, un valsts sekretārs.

Valsts sekretārs ir ministrijas administratīvais vadītājs. Valsts sekretārei Dacei Lucauai 2008. gadā bija pakļauti pieci vietnieki – Jānis Šnore (finanšu un administratīvajos jautājumos), Aivars Lapiņš (starptautiskajos jautājumos), Arvīds Ozols (dabas resursu jautājumos), Aivars Bērziņš (pārtikas aprites un veterinārajos jautājumos) un Rigonda Lerhe (lauksaimniecības jautājumos). 2008. gada 11. februārī ar valsts sekretāra vietnieku Aivaru Bērziņu tika izbeigtas valsts civildienesta attiecības, un 2008. gada 1. septembrī šajā amatā tika pieņemts Ingus Celms.

Ministrijas ierēdņi un darbinieki darbojas vienotā hierarhiskā sistēmā, kur viena amatpersona ir padota citai amatpersonai. Valsts sekretāra tiešā pakļautībā ir Juridiskais departaments, Iekšējā audita departaments, Politikas koordinācijas departaments un Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa.

Zemkopības ministrijas struktūrvienības ir departamenti, to nodaļas un patstāvīgās nodaļas. Departamenti un patstāvīgās nodaļas ir pakļautas valsts sekretāram vai viņa vietniekam saskaņā ar valsts sekretāra noteikto funkciju sadalījumu. Departamentu vada departamenta direktors. Departamenta direktoram ir vietnieki. Patstāvīgo nodaļu vada nodaļas vadītājs, kam arī var būt vietnieks.

1.1.2. Struktūrvienību funkciju sadalījums

■ **Kopējās lauksaimniecības politikas departamenta funkcijas:**

- nodrošināt līdzdalību Eiropas Savienības (ES) Kopējās lauksaimniecības politikas izstrādē un tās īstenošanu Latvijā, veicinot efektīvu un ilgtspējīgu Latvijas lauksaimniecības attīstību;
- nodrošināt lauksaimniecības ilgtermiņa un vidēja termiņa politikas mērķu noteikšanu un īstenošanu saskaņā ar Lauksaimniecības un lauku attīstības likumu;
- nodrošināt lauksaimniecības ekonomiskās un statistiskās informācijas sistēmu darbību;
- nodrošināt novērtēšanas pasākumu īstenošanu attiecībā uz Eiropas Savienības atbalsta programmām lauksaimniecībai un lauku attīstībai;
- nodrošināt Latvijas intereses ES lauksaimniecības produktu un to pārstrādes produktu tirdzniecības nosacījumu pilnveidošanas sarunās ar trešajām valstīm atbilstoši noslēgtajiem tirdzniecības un sadarbības līgumiem;
- nodrošināt ES ārējās tirdzniecības režīma piemērošanu, nosakot vienotus noteikumus attiecībā uz lauksaimniecības produktu un to pārstrādes produktu ievešanu (importu) un izvešanu (eksportu) un reglamentētu šo procedūru uzraudzības un administrēšanas kārtību;
- nodrošināt Latvijas interešu pārstāvēšanu Pasaules Tirdzniecības organizācijā (PTO), starptautiskajās lauksaimniecības izejvielu produktu organizācijās un citās starptautiskajās organizācijās par lauksaimniecības un tirdzniecības politikas jautājumiem;
- nodrošināt lauksaimniecības produktu un tirgus veicināšanas pasākumu īstenošanas koordinēšanu un Latvijas līdzdalību ES produktu veicināšanas politikas izstrādē;
- uzraudzīt ziņošanas procesu Eiropas Komisijai par lauksaimniecības produktu cenām un tirdzniecības apjomu.

■ **Starptautisko lietu departamenta funkcijas:**

- nodrošināt informācijas apriti starp Eiropas Savienības institūcijām un ministriju, kā arī uzraudzīt Latvijas nacionālo interešu pārstāvēšanu Eiropas Savienības un citās ārvalstu institūcijās ministrijas kompetences jomās;
- nodrošināt Eiropas Savienības tehniskās palīdzības (*Phare, Pārejas programmas u. c.*) un starptautisko projektu īstenošanu ministrijas kompetences jomās;
- koordinēt ministrijas un tās padotības iestāžu dalību starptautiskajās organizācijās ministrijas kompetences jomās;
- nodrošināt ministrijas augstāko amatpersonu starptautisko pasākumu un oficiālo ārzemju vizīšu norisi, kā arī oficiālo ārzemju delegāciju uzņemšanu.

■ **Lauksaimniecības departamenta funkcijas:**

- nodrošināt lauksaimniecības nozaru kopējā tirgus organizācijas instrumentu – intervences, ražošanas kvotu, importa un eksporta procedūras, dažu tiešo maksājumu shēmu un iekšējā tirgus atbalsta pasākumu – izstrādi;
- nodrošināt lauksaimniecības nozaru ražošanas attīstības politikas izstrādi;
- nodrošināt ciltsdarba, sēklkopības, stādāmā materiāla, selekcionāru tiesību aizsardzības, mēslošanas līdzekļu un lauksaimniecībā atjaunojamo enerģijas resursu ražošanas politikas izstrādi;
- nodrošināt dzīvnieku un augu ģenētisko resursu, ģenētiski modificētu kultūraugu audzēšanas politikas izstrādi;
- nodrošināt Eiropas Savienības likumdošanas ieviešanu sēklkopības, selekcionāru tiesību aizsardzības, mēslošanas līdzekļu aprites, pavairojamā materiāla, ģenētiski modificētu

kultūraugu līdzāspastāvēšanas, integrētās augu aizsardzības, ciltsdarba, ganāmpulku un novietņu reģistrēšanas, dzīvnieku apzīmēšanas un reģistrēšanas jomā;

- piedalīties Eiropas Savienības kopējās lauksaimniecības politikas, Eiropas Savienības finansēto lauku attīstības un valsts atbalsta pasākumu izstrādē un ar tiem saistīto normatīvo aktu projektu sagatavošanā;

- nodrošināt ciltsdarba, dzīvnieku un augu ģenētisko resursu saglabāšanas un sēklkopības pasākumu sagatavošanu.

■ Lauku attīstības departamenta funkcijas:

- piedalīties lauku attīstības politikas izstrādē un ieviešanā ministrijas kompetencē esošajās jomās;

- piedalīties ministrijas darbības stratēģijas izstrādē un ieviešanā;

- veicināt lauku iedzīvotāju spēju, prasmju un zināšanu attīstību, nodrošinot augstākās izglītības ieguves iespējas laukiem nepieciešamajās specialitātēs, praktiski lietojamās zinātnes attīstību, tālākizglītošanās iespēju, kā arī informācijas pieejamību un konsultēšanu;

- uzraudzīt izglītības un zinātnes politikas īstenošanu ministrijas pārraudzībā esošajā augstākās izglītības iestādē un zinātniskajās institūcijās;

- analizēt lauksaimniecības izglītības un tālākizglītības atbilstību darba tirgus prasībām un sabiedrības indivīdu vajadzībām un prognozēt tās attīstības tendences un kvalitātes nodrošinājumu;

- veicināt lauksaimniecības zemes resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, lauksaimniecības zemes izmantošanu, meliorācijas jomas attīstību un uzraudzīt to īstenošanu;

- sagatavot jaunus un uzraudzīt ministrijas kompetencē esošos pasākumus lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma samazināšanai;

- sagatavot normatīvo aktu projektus par lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantojamās traktortehnikas un to piekabju atbilstības novērtēšanu;

- sagatavot normatīvo aktu projektus par traktortehnikas pārbūvi, valsts tehnisko uzraudzību, kā arī traktortehnikas vadītāju sagatavošanu un kvalifikācijas piešķiršanu;

- sagatavot normatīvo aktu projektus un uzraudzīt to ieviešanu lauksaimniecības pakalpojumu kooperācijas jomā;

- nodrošināt ministrijas sadarbību ar Latvijas Pašvaldību savienību, Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi un citām sabiedriskajām organizācijām;

- uzraudzīt no valsts budžeta finansēto funkciju veikšanu un rezultatīvo rādītāju izpildi SIA "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs";

- organizēt ministrijas pārraudzībā esošo valsts aģentūru – muzeju un valsts aģentūras "Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras" – darbības pārraudzību un uzraudzīt rezultatīvo rādītāju izpildi;

- organizēt ministrijas pārraudzībā esošās valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi" darbības pārraudzību meliorācijas jomā un uzraudzīt valsts budžeta programmas "Zemes resursu ilgtspējīga saglabāšana" rezultatīvo rādītāju izpildi;

- organizēt ministrijas pārraudzībā esošās valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Meliorprojekts" darbības pārraudzību.

■ Meža politikas departamenta funkcijas:

- izstrādāt un aktualizēt Latvijas meža politiku saistīto nozaru un kopējā valsts tautsaimniecības attīstības kontekstā;

- sagatavot meža nozares attīstības un atbalsta programmas un projektus, koordinēt to īstenošanu;

- analizēt un novērtēt meža nozares kopējo ekonomisko stāvokli, to ietekmējošo faktoru pārmaiņu tendences;
- sagatavot priekšlikumus likumdošanas optimizācijai par meža nozares attīstības jautājumiem meža politikas kopējo mērķu sasniegšanai;
- veicināt sabiedrisko attiecību veidošanu meža nozarē, pilnīgojot sabiedrības informētību un izpratni par meža nozari, veidojot pozitīvu nozares tēlu;
- veicināt starptautisko attiecību veidošanu un sadarbību meža nozarē.

■ **Veterinārā departamenta funkcijas:**

- nodrošināt politikas dokumentu izstrādi un aktualizāciju departamenta kompetences jomās;
- sagatavot politikas īstenošanai normatīvo aktu projektus dzīvnieku veselības, labturības, dzīvnieku izcelsmes pārtikas, veterināro zāļu, dzīvnieku barības, tirdzniecības un uzraudzības jomā;
- analizēt Eiropas Savienības tiesību aktus, to projektus, veikt atbilstības izvērtējumu un sagatavot priekšlikumus par Eiropas Savienības tiesību aktu un Latvijas normatīvo aktu grozījumiem departamenta kompetences jomās;
- piedalīties Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas darba grupās Eiropas Savienības tiesību aktu projektu izstrādē departamenta kompetences jomā;
- piedalīties Pārtikas kodeksa darba grupās tiesību aktu projektu un vadlīniju izstrādē departamenta kompetences jomā;
- piedalīties Starptautiskā Epizootiskā biroja darba grupās tiesību aktu projektu un vadlīniju izstrādē departamenta kompetences jomā;
- gatavot Latvijas pozīciju Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas darba grupām departamenta kompetences jomā, sagatavot informāciju pozīcijas pamatošanai un citu darba grupām nepieciešamo informāciju;
- piedalīties starptautisko līgumu un sadarbības projektu sagatavošanā un īstenošanā departamenta kompetences jomā.

■ **Meža resursu departamenta funkcijas:**

- veicināt meža nozares interešu grupu sadarbību koksnes resursu ilgtspējīgas pieejamības stabilizācijā, ekoloģisko vērtību saglabāšanā, medījamo dzīvnieku resursu saglabāšanā un vairošanā;
- nodrošināt valsts, privāto sektoru un starptautiskās institūcijas ar informāciju par meža resursu stāvokli, apsaimniekošanu, valsts meža zemes pārvaldību un kokmateriālu tirgu;
- izvērtēt darbības, kas saistītas ar valsts meža zemju pārvaldību atbilstoši meža politikas mērķiem;
- informēt valsts sekretāra vietnieku, valsts sekretāru un ministru par meža apsaimniekošanas, medību, valsts meža zemju pārvaldības un meža nozares informācijas aktuālajiem jautājumiem.

■ **Eiropas Savienības un valsts atbalsta departamenta funkcijas:**

- izstrādāt un ieviest Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA) atbalsta politiku lauksaimniecības un lauku attīstības jomā;
- izstrādāt un ieviest Eiropas Zivsaimniecības fonda (turpmāk – EZF) atbalsta politiku zivsaimniecības attīstības jomā;
- izstrādāt un ieviest valsts atbalsta politiku lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstības jomā;
- koordinēt nodokļu politikas piemērošanu lauksaimniecības, lauku un zivsaimniecības attīstības jomā;

- nodrošināt atbilstoši savai kompetencei nepieciešamo mobilizācijas pasākumu ieviešanu;
- koordinēt atbilstoši savai kompetencei lauksaimniecības risku vadības pasākumu izstrādi;
- koordinēt ELFLA un EZF tehniskās palīdzības pasākumu ieviešanu;
- pildīt Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda Vadošo iestāžu sekretariāta funkcijas, koordinēt un pārraudzīt Vadošo iestāžu funkciju izpildi, kā arī pildīt Lauku attīstības programmas un Zivsaimniecības rīcības programmas uzraudzības komitejas sekretariāta funkcijas;
- pilda vadošās iestādes funkcijas atbilstoši savai kompetencei.

■ **Budžeta un finanšu departamenta funkcijas:**

- analizēt iesniegtos priekšlikumus un nodrošināt priekšlikumu sagatavošanu par papildu finanšu līdzekļu nepieciešamību lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežsaimniecības nozarēm atbilstoši valdības deklarācijas uzdevumiem un ministrijas darbības stratēģijā apstiprinātajām prioritātēm;
- nodrošināt ministrijas ikgadējā budžeta projekta sagatavošanu pa Zemkopības ministrijas valsts budžeta programmām, apakšprogrammām, iestādēm un pasākumiem atbilstoši valdības noteiktajiem vidēja termiņa mērķiem un prioritārajiem attīstības virzieniem;
- nodrošināt ministrijas ikgadējā budžeta projekta sagatavošanu pa Zemkopības ministrijas valsts budžeta programmām, apakšprogrammām, iestādēm un pasākumiem atbilstoši valdības noteiktajiem vidēja termiņa mērķiem un prioritārajiem attīstības virzieniem;
- nodrošināt budžeta programmu un apakšprogrammu finansiālo vadību un finansiālo kontroli atbilstoši ikgadējam likumam par valsts budžetu, kontrolēt valsts budžeta līdzekļu izlietojuma lietderību un atbilstību paredzētajiem mērķiem;
- nodrošināt informatīvā ziņojuma sagatavošanu par pārskata gadā piešķirto valsts budžeta līdzekļu izlietojumu;
- nodrošināt priekšlikumu sagatavošanu kompetencē esošu normatīvo aktu grozījumu projektiem;
- nodrošināt ministrijas centrālā aparāta finanšu uzskaiti un pārskatu sagatavošanu atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai Nr. 501/2004;
- kontrolēt ministrijas amatpersonu sagatavoto un Ministru kabinetā iesniedzamo tiesību aktu projektu un politikas plānošanas dokumentu projektu finansiālo pamatotību;
- nodrošināt ministrijas valdījumā nodotā valsts nekustamā īpašuma uzskaiti un reģistrāciju, kā arī veikt darbības, kas saistītas ar valsts nekustamās mantas un neapdzīvojamo telpu iznomāšanu;
- koordinēt tiesisku un lietderīgu kustamā un nekustamā īpašuma izmantošanu ministrijas padotībā esošajās iestādēs.
- nodrošināt efektīvu Eiropas Savienības fondu līdzekļu administrēšanas sistēmas izveidi un darbību;
- koordinēt Eiropas Savienības fondu līdzekļu plānošanu budžetā, kā arī kontrolēt to izlietojumu.

■ **Juridiskā departamenta funkcijas:**

- nodrošināt, lai ministrijas amatpersonu izstrādātie iekšējie normatīvo aktu projekti būtu profesionāli sagatavoti, saskaņoti, juridiski precīzi un pamatoti atbilstoši Satversmei, likumiem, Ministru kabineta normatīvajiem aktiem, valsts pārvaldes principiem un administratīvā procesa principiem;

- nodrošināt, lai ministrijas amatpersonu izstrādātie un Ministru kabinetā iesniedzamie tiesību aktu projekti un politikas plānošanas dokumentu projekti atbilstu ārējo normatīvo aktu prasībām, valsts pārvaldes principiem un būtu noformēti atbilstoši valsts valodas prasībām;

- nodrošināt personālvadības stratēģijas izstrādi, vienotas personālvadības un tās attīstības sistēmas ieviešanu un kontroli;

- veicināt ministrijas struktūrvienību savstarpējo sadarbību, palīdzot risināt radušās problēmas, kā arī operatīvi izpildot likumus, Ministru prezidenta, Valsts kancelejas direktora un ministrijas valsts sekretāra dotos uzdevumus;

- informēt valsts sekretāru un ministru par jebkuru juridiska rakstura problēmu, sagatavojot nepieciešamos materiālus;

- veicināt ministrijā noteiktās procesuālās kārtības ievērošanu, pieņemot ministra un valsts sekretāra lēmumus.

■ **Iekšējā audita departamenta funkcijas:**

- palīdzēt ministrijai, identificējot un novērtējot būtiskākās riska jomas, un sniegt savu ieguldījumu risku vadības un kontroles sistēmas uzlabošanā;

- palīdzēt ministrijai efektīvas kontroles sistēmas uzturēšanā, novērtējot tās efektivitāti un lietderību un iesakot iespējamus uzlabojumus;

- dot pozitīvu ieguldījumu ministrijas pārvaldības pilnveidē, izvērtējot procesus, ar kuru palīdzību tiek noteiktas ministrijas vērtības un mērķi, kā arī to izpratne ministrijā, tiek uzraudzīta mērķu sasniegšana un saglabātas ministrijas vērtības;

- nodrošināt departamentam noteikto atbildību par Eiropas Zivsaimniecības fonda Audita iestādes funkciju izpildi;

- nodrošināt uzdevumi izpildi saskaņā ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai Kompetentās iestādes norādījumiem un rīkojumiem.

■ **Preses un sabiedrisko attiecību nodaļas funkcijas:**

- nodrošināt ministrijas sabiedrisko attiecību stratēģijas izstrādi;

- nodrošināt ministrijas amatpersonu sagatavoto un Ministru kabinetā iesniedzamo tiesību aktu projektu un politikas plānošanas dokumentu projektu skaidrošanu sabiedrībai;

- veidot un nodrošināt labas attiecības starp ministriju un mērķauditoriju;

- informēt valsts sekretāru un ministru par jebkuru paredzamu ministrijas darbības krīzes situāciju, veicinot tās novēršanu.

■ **Administratīvā departamenta funkcijas:**

- nodrošināt iepirkuma procedūras atklātumu, piegādātāju brīvu konkurenci, kā arī vienlīdzīgu un taisnīgu attieksmi pret tiem;

- nodrošināt ministrijas līdzekļu efektīvu izmantošanu, maksimāli samazinot pasūtītāja risku, veicot pamatstruktūrvienību administratīvās darbības nodrošināšanai nepieciešamo preču un pakalpojumu iepirkuma procedūras organizēšanu un īstenošanu;

- nodrošināt spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem atbilstošu un kvalitatīvu ministrijas informācijas sistēmu darbību un attīstību;

- attīstīt ministrijas informāciju tehnoloģiju infrastruktūru, kā arī risināt citus ar informācijas tehnoloģijām un sistēmām saistītus jautājumus;

- nodrošināt ministrijas informācijas tehnoloģiju un informācijas sistēmu darbību regulējošo iekšējo normatīvo aktu izstrādi saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem (tostarp datu drošības jomā);

- nodrošināt kontroli par ministrijas padotībā esošo institūciju mājas lapu atbilstību spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem;
- nodrošināt ministrijā saņemto un nosūtāmo dokumentu, tostarp elektronisko dokumentu, iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu aprītes organizēšanu;
- nodrošināt ministrijā slepenības režīma organizēšanu un kārtot sevišķo lietvedību;
- nodrošināt ministrijas arhīva veidošanu atbilstoši normatīvo aktu prasībām;
- nodrošināt ar autotransporta pakalpojumiem ierēdņus un darbiniekus dienesta pienākumu veikšanai;
- nodrošināt darba vides iekārtošanu atbilstoši darba aizsardzības prasībām, izmantojot šim pasākumam paredzētos ministrijas budžeta līdzekļus;
- atbilstoši savai kompetencei kontrolēt ministrijas administratīvās ēkas apsaimniekotāja darbību attiecībā uz ēkas apsaimniekošanu un ugunsdrošības prasību izpildi ēkā.

■ **Politikas koordinācijas departamenta funkcijas:**

- pēc Ministru kabineta politiskajām vadlīnijām koordinēt vienotas valsts politikas plānošanu, izstrādi un īstenošanu lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības jomā;
- koordinēt ilgtspējīgas valsts un reģionālās attīstības, sociālās un publiskās pārvaldes politikas īstenošanas jautājumus, kā arī valdības deklarācijas, valdības rīcības plāna, valsts nozīmes stratēģisko programmu un plānu izstrādāšanu un īstenošanu ministrijas kompetences jomās;
- sekmēt politikas instrumentu uzlabošanu ar ietekmes novērtēšanas pasākumiem;
- sekmēt ministrijas stratēģisko mērķu sasniegšanu ar integrētās vadības sistēmas un klientorientētas pakalpojumu sniegšanas sistēmas palīdzību.

■ **Pārtikas departamenta funkcijas:**

- nodrošināt pārtikas drošības un kvalitātes politikas dokumentu izstrādi un aktualizāciju;
- sagatavot politikas īstenošanai normatīvo aktu projektus pārtikas drošības un kvalitātes jomā;
- analizēt Eiropas Savienības tiesību aktus, to projektus, veikt atbilstības izvērtējumu un sagatavot priekšlikumus par Eiropas Savienības tiesību aktu un Latvijas normatīvo aktu grozījumiem departamenta kompetences jomās;
- piedalīties Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas darba grupās Eiropas Savienības tiesību aktu projektu izstrādē departamenta kompetences jomā;
- gatavot Latvijas pozīciju Eiropas Savienības Padomes un Eiropas Komisijas darba grupām departamenta kompetences jomā, sagatavot informāciju pozīcijas pamatošanai un citu darba grupām nepieciešamo informāciju;
- piedalīties starptautisko līgumu un sadarbības projektu sagatavošanā un realizācijā departamenta kompetences jomā;
- sagatavot priekšlikumus valsts atbalsta pasākumiem departamenta kompetences jomā.

1.2. Politikas jomas un darbības virzieni

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, ministrija:

- izstrādā un īsteno politiku šādās jomās:
  - lauksaimniecībā;

- mežsaimniecībā;
- zivsaimniecībā;
- valsts atbalstā un Eiropas Savienības atbalstā;
- augu aizsardzībā un sēkļu aprītē;
- mēslošanas līdzekļu aprītē;
- veterinārmedicīnā un ciltsdarbā;
- meliorācijā;
- lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozares produktu tirdzniecībā;

- piedalās pārtikas aprites un lauku attīstības politikas izstrādāšanā un īstenošanā;
- koordinē darbu ar Eiropas lauksaimniecības garantiju fondu, Eiropas lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas zivsaimniecības fondu;
- veicina zemes, lauksaimniecības dzīvnieku, kultūraugu, meža un zivju resursu ilgtspējīgu apsaimniekošanu un nodrošina to bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu;
- veicina lauku vides saglabāšanu;
- veic citus normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus.

Saskaņā ar Zemkopības ministrijas darbības stratēģiju 2007.–2009. gadam Zemkopības ministrijai ir noteikti šādi pieci darbības virzieni:

- pārtikas drošums un kvalitāte, dzīvnieku veselība;
- lauku uzņēmējdarbības attīstības veicināšana;
- cilvēkresursu attīstības veicināšana laukos;
- dabas resursu ilgtspējības saglabāšana;
- nozaru pārvaldība.

Darbības virzieni tika īstenoti ar deviņām budžeta programmām un tām pakārtotām apakšprogrammām:

- Pārtikas drošība un kvalitāte, dzīvnieku veselība;
- Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai, sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā:
  - Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai;
  - Sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā;
  - Atbalsts biodeģvijas ražošanas veicināšanai;
- Eiropas Savienības fondu finansējums lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai:
  - Eiropas Savienības fondu pasākumu finansēšana;
  - Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības fondu finansējumu;
- Cilvēkresursu attīstība:
  - Augstākā izglītība;
  - Kultūra;
  - Zinātne;
  - Dotācija sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" lauku konsultatīvai un informācijas apmaiņas sistēmai un tālākizglītībai;
- Meža resursu ilgtspējības saglabāšana:
  - Meža resursu valsts uzraudzība;
  - Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē;
- Zivju resursu ilgtspējības saglabāšana:
  - Zivju izmantošanas regulēšana, atražošana un izpēte;
  - Zivju fonds;
- Zemes resursu ilgtspējības saglabāšana;

- Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu aizsardzība, saglabāšana un aprites uzraudzība;
- Politikas plānošana, īstenošana un uzraudzība.

1.3. Pārmaiņas iestādes darbībā

2008. gada martā un aprīlī ministrijas struktūrā tika izdarītas izmaiņas. Meža politikas departamenta Sabiedrisko un starptautisko attiecību nodaļa tika pārdēvēta par Starptautiskās meža politikas un sadarbības nodaļu. Izvērtējot Veterinārā un pārtikas departamenta strukturālo uzbūvi (8 struktūrvienības ar 45 amata vietām) un salīdzinot to ar pamatpieeju ministrijas struktūras veidošanā, lai nodrošinātu kvalitatīvu ministrijas darbības virziena “Pārtikas drošība un kvalitāte” mērķa īstenošanu, Veterinārais un pārtikas departaments tika reorganizēts un izveidots Veterinārais departaments (22 amata vietas) un Pārtikas departaments (23 amata vietas), saglabājot iepriekš noteiktās funkcijas un uzdevumus, kā arī amatiem noteiktos amata pienākumus.

2008. gada 30. decembrī, lai nodrošinātu amata vietu skaitu samazinājumu saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 23. septembra sēdes protokola Nr. 68 43. § “Informatīvais ziņojums “Par valsts pārvaldē strādājošo skaita samazināšanu 2008.–2009. gadā”” 3. punktu, Zemkopības ministrijā tika likvidēti astoņi vecāko referentu amati, četri valsts sekretāra vietnieku palīgu amati, viens pārvaldes vecākā referenta amats un viens juriskonsulta amats.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 7. novembra rīkojumu Nr. 687 “Par Valsts zivsaimniecības pārvaldes reorganizāciju” 2008. gada nogalē tika reorganizēta Valsts zivsaimniecības pārvalde, nosakot, ka ar 2009. gada 1. janvāri Valsts zivsaimniecības pārvaldes struktūrvienības tiek sadalītas starp Zemkopības ministriju un valsts aģentūru “Latvijas Zivju resursu aģentūra”. Līdz ar to tika pieņemts lēmums Zemkopības ministrijā ar 2009. gada 1. janvāri izveidot Zivsaimniecības politikas departamentu.

1.4. Padotībā esošās iestādes

Zemkopības ministrijai ir padotas šādas iestādes:

- Ciltsdarba valsts inspekcija;
- Lauku atbalsta dienests;
- Pārtikas un veterinārais dienests;
- Valsts augu aizsardzības dienests;
- Valsts meža dienests;
- Valsts zivsaimniecības pārvalde;
- valsts aģentūra “K. Ulmaņa piemiņas muzejs “Pikšas””;
- valsts aģentūra “Latvijas Lauksaimniecības muzejs”;
- valsts aģentūra “Latvijas Zivju resursu aģentūra”;
- valsts aģentūra “Lauksaimniecības datu centrs”;
- valsts aģentūra “Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra”;
- Latvijas Lauksaimniecības universitāte;
- Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts;
- Latvijas Valsts augļkopības institūts;
- Valsts Stendes graudaugu selekcijas institūts;
- Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts;
- Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”.

Ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Agroķīmisko pētījumu centrs”;

- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs”;
- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Meliorprojekts”;
- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Sertifikācijas un testēšanas centrs”;
- valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi”;
- valsts akciju sabiedrībā “Latvijas valsts meži”;
- valsts akciju sabiedrībā “Lauku attīstības fonds”;
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”;
- sabiedrībā ar ierobežotu atbildību “Piensaimnieku laboratorija”;
- akciju sabiedrībā “Nagli”.

2. Zemkopības ministrijas darbības galvenie virzieni un 2008. gada rezultāti

2.1. Darbības prioritātes un rezultatīvo rādītāju izpildes analīze

Zemkopības ministrijas prioritātes 2008. gadam ir atspoguļotas “Deklarācijas par Ivara Godmaņa valdības Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” Zemkopības ministrijas rīcības plānā. Galvenās ministrijas prioritātes:

- sāka “Latvijas lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam” un “Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam” īstenošana;

- aktivizēta līdzdalība ES Kopējās lauksaimniecības politikas optimizēšanā, proti, 2008.gada 18.–20.novembra ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomē panākta politiska vienošanās un kompromiss par Kopējās lauksaimniecības politikas “veselības pārbaudes” jautājumiem. Latvija balsoja pret kompromisu, ņemot vērā to, ka nebūs pieejams tūlītējs un atbilstošs finansējums tiešajiem maksājumiem un lauku attīstības pasākumiem, tostarp jaunajiem izaicinājumiem. Tomēr kompromisā ir panākts būtisks ieguvums Latvijai. EK un EP ar kopēju deklarāciju ir uzņēmusies saistības un ir gatava izvērtēt lauksaimniecības tiešo maksājumu sistēmu un starp ES dalībvalstīm pastāvošās atšķirības, lai veidotu jaunu lauksaimniecības politiku pēc 2013. gada;

- sagatavoti un apstiprināti MK noteikumi Nr. 669 “Kārtība, kādā administrē un uzrauga lauksaimniecības risku fondu, nosaka iemaksu veikšanu un kompensāciju izmaksu no fonda” (apstiprināti 2008. gada 18. augustā). Īstenojot normatīvo aktu, Latvijā praksē sāks darboties Lauksaimniecības risku vadības sistēma. Valsts un lauksaimnieku kopīgi izveidotais finanšu mehānisms daļēji ļaus kompensēt nelabvēlīgu laika apstākļu radītos ražas zaudējumus lauksaimniekiem. Tā tiks pārtraukta līdzšinējā prakse, kad kompensācija par nelabvēlīgu laika apstākļu radīto zaudējumu tiek pieprasīta no valsts budžeta, turklāt sistēmas darbība garantēs lauksaimniekam daļēju finansiālu stabilitāti nelabvēlīgos ražas gados. Veikts priekšizpētes darbs “Konceptijas par mežsaimniecības risku vadības politikas attīstību Latvijā” izstrādei;

- turpināts darbs pie normatīvajiem aktiem, kas izdodami uz Ģenētiski modificēto organismu aprites likuma pamata un kas reglamentēs ģenētiski modificēto organismu apriti;

- sagatavots koncepcijas “Uz klientu vērsta pakalpojumu sniegšanas sistēmas izveide Zemkopības ministrijā un tās padotības iestādēs” projekts;

- turpināts darbs pie normatīvo aktu un procedūru radītā administratīvā sloga un izmaksu mazināšanas lauksaimniekiem un meža nozarē strādājošajiem, kā arī to identificēšanas pārtikas drošības jomā.

2.1.1. Darbības virziens “Pārtikas drošība un kvalitāte, dzīvnieku veselība”

Valsts budžeta programmas izpildi nodrošināja PVD.

Politikas rezultāti

PVD 2008. gadā atbilstoši valsts budžeta programmai nodrošināja augstu pārtikas drošības un kvalitātes, kā arī dzīvnieku veselības līmeni.

Pārtikas higiēnas un veterinārajām prasībām atbilstošo pārtikas uzņēmumu īpatsvars procentuāli no visiem uzņēmumiem ir par 1,5 % lielāks, nekā plānots (plānots – 98 %, izpilde – 99,5 %). Pilnībā normatīvo aktu prasībām atbilst 4175 uzņēmumi, 16 893 uzņēmumiem dažos posmos konstatēta neatbilstība normatīvo aktu prasībām, un 90 uzņēmumi neatbilst normatīvo aktu prasībām.

No 1998. gada normatīvie akti paredz, ka paškontroles sistēma ir obligāts priekšnosacījums pārtikas aprites uzņēmumu darbībai. Pārtikas uzņēmumos ir ieviesta paškontroles sistēma, plānoto pārsniedzot par 22 % (plānots – 82 %, izpilde – 100 %). PVD pārbaudes protokolos un pārskatos no 2007. gada vairs netiek apkopota informācija par paškontroles sistēmu esamību, bet tiek pārbaudīta un apkopota informācija par paškontroles sistēmas procedūru atbilstību EK regulu 178/2002, 852/2004, 853/2004 un Pārtikas aprites uzraudzības likuma prasībām.

PVD nodrošināja efektīvus infekcijas slimību valsts uzraudzības kontroles pasākumus. Valsts ir bijusi pasargāta no epizootijām un sevišķi bīstamām infekcijas slimībām. 2008. gadā nav konstatēti dzīvnieku saslimšanas gadījumi ar sevišķi bīstamām infekcijas slimībām.

Dzīvnieku veselības un labturības atbilstība Eiropas Savienības un nacionālajām prasībām ir 99 %, kā tika plānots.

100 % uzņēmumu (% no visiem uzņēmumiem) – muitas noliktavas, brīvās noliktavas, brīvās zonas noliktavas – pilnībā atbilst pārtikas nekaitīguma un nepārtikas preču drošuma, veterinārajām un fitosanitārajām prasībām, plānoto pārsniedzot par 18 % (plānots 85 % no visiem uzņēmumiem).

Valsts budžeta programmā politikas rezultāti sasniegti atbilstoši plānotajam.

Darbības rezultāti

Pārtikas uzraudzība un kontrole

2008. gadā ir reģistrēti 3012 pārtikas uzņēmumi, un tas atbilst plānotajam (plānots 3000). Valsts uzraudzības kārtībā notikušas 41 862 pārbaudes dažādu kategoriju pārtikas aprītē iesaistītos uzņēmumos. Pārbauzu skaits par 3 % pārsniedz plānoto (40 400) apjomu, jo pārskata gadā bija vairākas jomas, kurās notika pastiprinātas pārbaudes – svaigpiena kvalitātes uzraudzības programmas pasākumi, kautuvju un gaļas pārstrādes uzņēmumu kompleksās pārbaudes, tematiskās pārbaudes mazumtirdzniecībā.

2008. gadā kopumā tika sagatavotas 14 laboratorisko izmeklējumu programmas un 1 pārtikas aprites valsts uzraudzības programma, lai, veicot valsts uzraudzību un kontroli, gūtu pierādījumus par pārtikas atbilstību nekaitīguma kritērijiem, laikus atklātu un nepieļautu piesārņotu pārtikas produktu izplatīšanu, ar korektīviem pasākumiem novēršot draudus patērētāju veselībai un dzīvībai. Kopumā rādītāji par pārtikas laboratoriskiem izmeklējumiem ir izpildīti. Metožu akreditācija ir viens no PVD darbības kvalitātes rādītājiem un iegūto izmeklēšanas rezultātu apstiprinājumiem. 2008. gadā akreditācijas jomā iekļauto metožu skaits par 16 % pārsniedz plānoto (plānots – 30, izpilde – 35). Pārskata gadā ieviestas un pilnveidotas 32 laboratoriskās kontroles metodes, plānoto (25 metodes) pārsniedzot par 28 %. Piedalīšanās starptautisko starplaboratoriju testos (turpmāk – SST) pārsniedz plānoto par 51 % (plānots – 80, izpilde – 121), jo notikuši neplānoti obligāti testi un to apjomu nosaka starptautiskas institūcijas. PVD Nacionālā diagnostikas centra organizētajos SST ir būtiski palielinājies dalībnieku skaits no ražošanas uzņēmumu laboratorijām un kautuvēm.

2008. gadā no jauna ir reģistrētas 157 bioloģiskās lauksaimniecības produktu aprītē iesaistītas personas, plānoto (130) pārsniedzot par 20 %. Tā kā tika mainīti valsts un Eiropas Savienības atbalsta saņemšanas nosacījumi apakšprogrammā “Bioloģiskās lauksaimniecības attīstība”, kā arī valsts atbalsta kritēriji bioloģiskajai lauksaimniecībai, arī bioloģisko uzņēmumu skaits likumsakarīgi kļuva lielāks. Palielinoties uzņēmumu skaitam, valsts uzraudzības kārtībā tika veiktas papildu pārbaudes bioloģiskās lauksaimniecības uzņēmumos, plānoto pārsniedzot par 26 % (plānots – 189, izpilde – 239).

Veterinārā uzraudzība un kontrole

2008. gadā PVD ir nodrošinājis valsts uzraudzību un kontroli dzīvnieku veselībā un labturībā, dzīvnieku barības un veterināro zāļu aprītē. Tika pārbaudīta 12 821 dzīvnieku

novietne. Valsts uzraudzības kārtībā notikušas 2374 inspekcijas dažādu kategoriju veterinārās uzraudzības objektos, plānoto (1377) pārsniedzot par 72 %. Plāna pārsniegšanu sekmēja palielinātais transportlīdzekļu apsekošanas inspekciju skaits par izsniegtajiem pārvadājumu sertifikātiem, jo uzņēmēji bija kļuvuši aktīvāki. Tāpat tika pārbaudīti 1793 dzīvnieku barības ražotāju uzņēmumi un tirdzniecības vietas, plānoto rādītāju (1600) pārsniedzot par 12 %. Plāna izpildi veicinoši faktori ir jaunu barības aprites uzraudzības objektu atbilstības normatīvo aktu prasībām novērtēšana un uzņēmumu atkārtota apsekošana, lai pārliecinātos par to, vai konstatētās neatbilstības ir novērstas.

Pārskata gadā ir nodrošināti trakumsērgas apkarošanas pasākumi mājdzīvnieku un savvaļas dzīvnieku populācijā. Visā Latvijas teritorijā meža dzīvnieku profilaktiskās vakcinācijas pret trakumsērgu pavasara un rudens kampaņas laikā ir izvietotas 1 067 700 vakcīnas devas, t. i., 33 % no plānotā (3 200 000). Tā kā vakcīnas iepirkšanas konkursa rezultāti vairākkārt tika apstrīdēti, vakcīnu pavasarī nebija iespējams izlikt un, arī novēloti sākot rudens kampaņu, tā netika īstenota pilnā apjomā. Tomēr tas būtiski neietekmēja šīs daudzgadu programmas izpildi kopumā.

Pilnībā ir izpildīti rādītāji par dzīvnieku infekcijas slimību apkarošanas un dzīvnieku barību valsts uzraudzības programmām, kā arī par dzīvnieku obligātajiem diagnostikas izmeklējumiem (attiecībā uz leikozi, brucelozi, tuberkulozi, trakumsērgu un transmisīvo sūkļveida encefalopātiju). Ja radušās aizdomas par infekcijas slimību, 100 % gadījumos ir veikta epidemioloģiskā izmeklēšana.

Nemot vērā robežkontrolei piešķirto finansējumu un uzņēmējdarbībai labvēlīgos apstākļus, kas veicinājuši kravu plūsmu cauri robežkontroles punktiem, 2008. gada plānoto kravu pārbaudi PVD Sanitārā robežinspekcija izpildīja par 103 % (plānots – 57 000, izpilde – 58 668).

Kopumā programmas rezultatīvo rādītāju izpilde nodrošināja tās mērķu efektīvu īstenošanu, t. i., visu pārtikas aprītē iesaistīto uzņēmumu profesionālu un konsekventu valsts uzraudzību, valsts pasargāšanu no sevišķi bīstamu infekciju slimību uzliesmojumiem, kā arī dzīvnieku veselības un labturības komponentu nodrošināšanu.

2.1.2. Darbības virziens “Lauku uzņēmējdarbības attīstības veicināšana”

Politikas rezultāti

Valsts budžeta programmā tika nodrošināta ilgtermiņā konkurētspējīgas (ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas) uzņēmējdarbības attīstība laukos.

2008. gada beigās Latvijas IKP ir piedzīvojis kritumu. Centrālās statistikas pārvaldes apkopotie dati liecina, ka 2008. gadā IKP apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir sarucis par 4,6 %. Relatīvi stabila ir lauksaimniecības nozare, bet tās īpatsvars ekonomikā nav liels. IKP lauksaimniecības un medniecības pievienotās vērtības (2000. gada vidējās cenās) dinamika pret iepriekšējo gadu ir pārsniegusi plānoto par 1 % (plānots – 98 %, izpilde – 99%).

Turpināja samazināties Lauksaimniecības un medniecības pievienotās vērtības (reālajās cenās) īpatsvars kopējā IKP no 1,9 % 2006. gadā līdz 1,7% 2008. gadā, un tie ir 94 % no plānotā – 1,8 %. Lai gan faktiskajās cenās pievienotā vērtība ir palielinājusies, inflācijas dēļ īpatsvars ir samazinājies.

Ievērojams resursu cenu kāpums, kā arī kopējā ekonomiskā situācija valstī kavēja mērķa sasniegšanu – ienākumi uz vienu lauksaimniecībā nodarbināto pārskata gadā bija Ls 2371, tātad –76 % no plānotā (Ls 3100).

Visi rādītāji par bruto pievienoto vērtību uz vienu strādājošo ir pārsniegti (sk. 1. tabulu).

1. tabula. Lauksaimniecības un medniecības pievienotā vērtība

Bruto pievienotā vērtība uz vienu strādājošo Ls gadā	Plāns	Izpilde	% no plānotā
lauksaimniecībā un medniecībā	3190	3609	113
mežsaimniecībā	5870	10 939	186
zvejniecībā	4730	7185	152
pārtikas rūpniecībā	6920	8179	118

Avots: CSP

Inflācijas dēļ pievienotā vērtība visās aplūkotajās nozarēs ir palielinājusies un strādājošo skaits krasi samazinājies (izņēmums ir pārtikas rūpniecībā), un tā ir izskaidrojams rādītāju straujais pieaugums.

Atbalstam pieteiktās zemes aizņēma 85,8 % no LIZ kopplatības, tātad plānotais (79 %) izpildīts par 109 %.

Atbilstošs plānotajam (69 %) bijis nodarbināto īpatsvars no kopējā (attiecīgās vecuma grupas) iedzīvotāju (15–64 gadu vecumā) skaita, t. i., 68,6 %

Valsts budžeta programmā politikas rezultāti salīdzinājumā ar plānoto lielākajā daļā rādītāju ir pārsniegti.

■ **Budžeta programma “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai, sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”**

Budžeta programma tiek īstenota ar turpmāk minētajām apakšprogrammām.

■ **Apakšprogramma “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai”**

Valsts budžeta apakšprogrammas izpildi nodrošināja LAD. Apakšprogrammas mērķis – ar valsts atbalsta palīdzību uzlabot lauksaimnieciskās ražošanas efektivitāti, veidojot konkurētspējīgu un daudzfunkcionālu lauksaimniecības nozari un veicinot no lauksaimniecības gūto ienākumu palielināšanos.

Darbības rezultāti

Papildus ES atbalstam valsts nodrošina valsts atbalstu jeb subsīdijas. Piešķirto subsīdiju līdzekļu apmērs programmai 2008. gadā bija Ls 29 918,9 (sk. 2. tabulu).

2. tabula. Valsts subsīdiju programmas finansēto pasākumu izmaksas līdz 31.12.2008.¹

Nr. p. k.	Pasākums	Kopējā summa, tūkst.Ls	% no kopējās summas
1.	Atbalsts lauksaimniecības un meža zemes ielabošanai	292,1	1
2.	Atbalsts lopkopības attīstībai	11 043,6	36,9
3.	Atbalsts augkopības attīstībai	821,5	2,7
4.	Atbalsts izglītībai, zinātnei un informācijas izplatīšanai	3269,7	10,9
5.	Atbalsts Latvijas un ārvalstu sadarbības projektiem	100,0	0,3
6.	Atbalsts investīciju veicināšanai lauksaimniecībā	5608,4	18,7
7.	Atbalsts lauku un lauksaimnieku biedrību un nodibinājumu un lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību attīstībai	855,1	2,9

¹ Ieskaitot atgūto debitoru parādus un pārskaitījumu budžetā, bet neieskaitot finansējumu ZM sistēmas valsts institūcijām (saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 22. janvāra noteikumiem Nr. 41).

8.	Atbalsts tirgus veicināšanai	2855,1	9,5
9.	Atbalsts lauksaimniecības nozaru riskā samazināšanai	270,3	0,9
10.	Valsts pagaidu atbalsts	166,9	0,6
11.	Atbalsts vietējo rīcības grupu integrēto lauku attīstības izmēģinājuma stratēģiju administrēšanai	47,4	0,2
12.	Atbalsts piena produktu piegādei izglītojamiem vispārējās izglītības iestādēs	334,0	1,1
13.	2007. gada pārejošie maksājumi ²	4257,1	14,2
Kopā:		29 921,5	100

Avots: LAD

Kopumā 2008. gadā sekmīgi īstenoti 12 atbalsta pasākumi, un vislielākais finansējums izlietots lopkopības atbalstam, izmaksājot subsīdijas Ls 11 043,6 apmērā jeb 36,9 % no kopējā subsīdiju programmas finansējuma, tai skaitā Ls 6093,5 izmaksāti ciltsdarba pasākumiem piensaimniecībā un Ls 2622,0 – ciltsdarbam cūkkopībā.

Lai veicinātu racionālas un efektīvas lauksaimnieciskās ražošanas attīstību, samazinot produkcijas ražošanas izmaksas un ieviešot modernas ražošanas tehnoloģijas, atbalsta pasākumā “Atbalsts investīciju veicināšanai lauksaimniecībā” tiek piešķirts atbalsts 2007. gada kredītprocentu daļējai dzēšanai, ieguldījumiem produktīvu ilggadīgu stādījumu ierīkošanai, atbalstam ieguldījumiem piensaimniecības un gaļas nozares attīstībai. Kopumā atbalsta pasākumā 2008. gadā piešķirts finansējums Ls 5608,4 apmērā jeb 18,7 % no kopējās subsīdiju summas.

Nemot vērā līdzšinējo pasākumu efektivitāti un valsts atbalsta pasākumu apjoma saglabāšanos, subsīdiju nozīme lauksaimnieciskajā ražošanā saglabāsies.

■ Apakšprogramma “Sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā”

Valsts budžeta apakšprogrammas izpildi nodrošināja LAD, LDC un valsts aģentūra “Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra”. Apakšprogrammas mērķis ir nodrošināt priekšnoteikumus valsts atbalsta un ES fondu līdzekļu apguves iespēju radīšanai un KLP mehānismu darbībai Latvijā.

Darbības rezultāti

3. tabulā redzams administrētā atbalsta apmērs un struktūra 2008. gadā.

3. tabula. Administrētā atbalsta apmērs un struktūra 2008. gadā, milj. Ls

Struktūra	Apmērs
Solidaritātes fonds, biodegviela, valsts atbalsts meža nozarei	12,6
Struktūrfondi	16,6
ELVGF/ELGF, LAP, PVTM	239
Nacionālās subsīdijas	29,8
Kopā:	298

Avots: LAD

Viens no KLP reformas galvenajiem mērķiem ir Kopienas lauksaimniecības konkurētspējas palielināšana un pārtikas kvalitātes un vides standartu veicināšana. Līdz ar

² Tai skaitā Ls 1426,67 pārejošie maksājumi, kas bija bloķēti, bet 2008. gadā tika atbloķēti un izmaksāti.

vienotā maksājuma shēmas ieviešanu Latvijai ir jānodrošina arī efektīvi sabiedriskās finansēšanas administrēšanas pasākumi un valsts uzraudzība lauksaimniecībā.

Viena izmaksātā valsts un ES atbalsta maksājuma lata administrēšanas izmaksas pārskata gadā bija Ls 0,05 jeb 71 % no plānotā (plānots 0,07). Tas izskaidrojams ar to, ka 2008. gadā budžets tika samazināts atbilstoši valdības norādījumiem, savukārt administrēto pasākumu skaits palielinājās, jo sākās maksājumi no ELFLA un 2008. gada budžetā dažiem pasākumiem, piemēram, biodeģvielai, bija apstiprināts lielāks finansējums.

Administrēto pieteikumu skaits par 2004.–2006. g. programmēšanas perioda pasākumiem (ELVGF, tiešie maksājumi, ZVFI) kopumā atbilst plānotajam.

Administrēti tika arī projekta iesniegumi par 2007.–2013. programmēšanas perioda pasākumiem. ELFLA 1. asī projektu iesniegumu skaits ir 91 % apjomā no plānotā (plānots – 3500, izpilde – 3182). Rezultāts netika sasniegts, jo pasākumos “Lauku saimniecību modernizācija” un “Daļēji naturālās saimniecības” atbalsta pretendentu aktivitāte bija mazāka, nekā plānots.

ELFLA 2. un 3. asī projektu iesniegumu skaits pārsniedz plānoto: 2. asij – par 4 % (plānots – 56 000, izpilde – 58 062), 3. asij – par 29 % (plānots – 510, izpilde – 658). Tas izskaidrojams ar to, ka pretendentu aktivitāte bija lielāka, nekā plānots, pasākumos “Natura 2000”, “Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” un apakšpasākumā “Energijas ražošana no lauksaimniecības un mežsaimniecības izcelsmes biomasas”.

Fizisko kontroļu skaits par iesniegumiem 2007.–2013. gada programmēšanas periodā kopumā pārsniedz plānoto, visvairāk – ELFLA 1. un 3. ass pasākumos. ELFLA 1. ass pasākumos kontroļu skaits bijis 128 % no plānotā (plānots – 1200, izpilde – 1530), jo tika iesniegti daudzi mazi projekti, kas ātri tika īstenoti. ELFLA 3. ass pasākumos kontroļu skaits bija 932 % no plānotā (plānots – 25, izpilde – 233), jo tika atvērts jauns pasākums, kurā pretendenti izrādīja lielu aktivitāti (“Pamatpakalpojumi ekonomikai un iedzīvotājiem” – 321), un pārsvarā tie bija būvniecības projekti, kuri pēc procedūras ir jāpārbauda pirms līguma slēgšanas. Savukārt EZF pasākumos kontroļu skaits bija 47 % no plānotā (plānots – 150, izpilde – 70), jo ierobežotā finansējuma dēļ daļa iesniegto projektu netika apstiprināti.

Kontroļu skaits par 2004.–2006. gada programmēšanas perioda pasākumiem ir bijis ievērojami lielāks par plānoto. ELVGF virzības daļas pasākumos kontroļu skaits bija 143 % no plānotā (plāns – 800, izpilde – 1146), jo izmaksu slēgšanas dēļ notika atkārtotas kontroles, lai pārliecinātos par to, ka vēl nerealizētie projekti tiks pabeigti. Arī ELVGF garantiju daļas pasākumu kontroļu skaits bija 140 % no plānotā (plānots – 1000, izpilde – 1396), tāpēc ka programmā “ES standartu sasniegšana” tika iesniegti daudzi projekti, kas īstenoti 2008. gadā. Kontroļu skaits ZVFI pasākumos plānoto pārsniedz par 23 % (plānots – 80, izpilde – 98). Projekti tika īstenoti vairākās kārtās, tāpēc katrs no tiem tika kontrolēts vairākas reizes. Tāpat par 13 % ir pārsniegts ELVGF garantiju daļas platību maksājumu kontroļu skaits (plānots – 1100, izpilde – 1245), jo pieteikumu administrēšanas laikā notika papildu pārbaudes.

Saskaņā ar Eiropas Kopienas normatīvajiem aktiem katrai dalībvalstij ir jānodrošina informācija par noteiktu lauksaimniecības produktu cenām un tirdzniecības apjomu un jāziņo par tiem EK. Šī informācija tiek izmantota, lai veidotu KLP, novērtētu lauksaimniecības produktu ražošanu un tirgus stāvokli, pamatotu intervences pasākumus un noteiktu muitas vērtību. EK nosūtīto ziņojumu skaits par lauksaimniecības produktu cenu un apjomu no Latvijas lauksaimniecības nozarē iesaistītajām institūcijām ir pārsniegts par 7 % (plānots – 376, izpilde – 404). 2008. gadā sagatavoti 4 Lauksaimniecības ekonomiskā kopaprēķina novērtējumi par lauksaimniecības produkcijas ražošanas apjomu un lauksaimniecības ekonomisko attīstību, kā arī sagatavoti un ES Statistikas birojam nosūtīti 3 Lauksaimniecības ekonomiskā kopaprēķina dati.

Pārskata gadā tika nodrošināta Latvijas tirgus un cenu informācijas sistēmas darbība. Tika vākta un apkopota informācija par lauksaimniecības produktu cenām un apjomu (149 ziņotāji) un veiktas 30 apkopotās informācijas atbilstības pārbaudes.

SUDAT ir viens no instrumentiem, kas valstij ļauj novērtēt saimniecību optimālo lielumu, iegūt informāciju par ražošanas rādītājiem, ieņēmumiem, izmaksām, saimnieciskās darbības rezultātiem, kā arī izvērtēt atbalsta maksājumu ietekmi un saimniecību ekonomiku. Atbilstoši SUDAT ir apsekotas 99 % saimniecības no plānotā (plānots – 1000, izpilde – 997) un ES kopējai datu bāzei nosūtīts 1 ziņojums.

Valsts pārvaldes funkcijas ciltsdarba uzraudzībā un kontrolē, kā arī piena kvotu kontrolē pilda Ciltslietu valsts inspekcija (CVI). Lai valstī būtu vienota lopkopības informācijas datu bāze uzraudzības un kontroles veikšanai, ir izveidots Lauksaimniecības datu centrs (LDC). Tas nodrošina valsts pārvaldes funkciju izpildei nepieciešamo informāciju lopkopības nozarē, īsteno valsts un starptautiskās programmas attiecībā uz ganāmpulkiem, novietnēm, lauksaimniecības dzīvniekiem, lauksaimniecības dzīvnieku turētājiem, ciltsdarbu un piena kvotām, ievieš vienotu ciltsdarba informācijas sistēmu piena un gaļas pārraudzībai un lauksaimniecības dzīvnieku ciltsvērtības noteikšanai. 100 % apjomā no kopējā iesaistīto uzņēmumu skaita notiek piena ražotāju reģistra uzturēšana, lai administrētu kvotas.

Piena kvotu sistēmas izveide saskaņā ar ES prasībām piensaimniecības nozares uzraudzībā (piena ražotāju skaits) ir izpildīta par 95 % (plānots – 20 000, izpilde – 18 927). Plānotais rādītājs nav sasniegts tāpēc, ka, krītot piena iepirkuma cenai, ir strauji samazinājies ganāmpulku skaits un slaucamo govju skaits. Pieteiktā piegādes kvota ir izpildīta par 102 % (plānots – 717 342 t, izpilde – 731 915 t). Papildus piešķirti 2 % kvotas, kas iedalīti pie piegādes kvotas. Pieteiktā tiešās tirdzniecības kvota ir izpildīta atbilstoši plānotajam (11 306 t).

Valsts tehniskās uzraudzības procesa efektīvu attīstību un uzturēšanu nodrošina valsts aģentūra “Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra”, veicot ikgadējās valsts tehniskās apskates, traktortehnikas un to piekabju reģistrāciju, traktortehnikas vadītāju atestāciju, traktortehnikas braukšanas instruktoru atestāciju, mazumtirdzniecības licencēšanu un tirgus uzraudzību. 2008. gadā ir reģistrēti 14 200 traktortehnikas vienību, plānoto (13 000) pārsniedzot par 9 %. Saņemtais valsts atbalsts ir veicinājis jaunas traktortehnikas iegādi, tāpēc arī valsts tehniskās apskates un kontroles pārsniedz plānoto par 4 % (plānots – 46 000, izpilde – 48 218).

Kopumā faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

■ Apakšprogramma “Atbalsts biodegvielas ražošanas veicināšanai”

Valsts budžeta apakšprogrammas izpildi nodrošināja LAD. Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt nepieciešamo biodegvielas ražošanas apjomu, lai sekmētu ES nosacījumus par bioloģiskas izcelsmes degvielas izmantošanu.

Darbības rezultāti

Valdība 2008. gada 2. februārī apstiprināja ZM sagatavoto un ar Ekonomikas ministriju saskaņoto Ministru kabineta protokollēmuma projektu par ZM un Ekonomikas ministrijas kompetenču un atbildības sadali biodegvielas jomā. Protokollēmums nosaka, ka Ekonomikas ministrija ir atbildīgā institūcija par normatīvo aktu izstrādi biodegvielas jomā un tā nosaka finansiāli atbalstāmās kvotas sadali biodegvielas ražotājiem un tiešā atbalsta aprēķinu konkrētajā periodā. Tāpat Ekonomikas ministrija ir atbildīgā institūcija par programmas “Biodegvielas ražošana un lietošana Latvijā (2003–2010)” ieviešanu un aktualizēšanu. Savukārt ZM ir atbildīgā institūcija par valsts atbalsta administrēšanu ikgadēji minimāli nepieciešamā biodegvielas daudzuma ražošanai.

Saražotais biodegvielas apjoms atbilst Padomes Direktīvai 2003/30/EC, kas paredz nodrošināt bioloģiskas izcelsmes degvielu 2 % apmērā 2005. gadā no Latvijas iekšējā

degvielas patēriņa tirgū un 5,75 % 2010. gadā. 2008. gadā biodegviela tika saražota 3,33 % apjomā, plānoto (1,7 %) pārsniedzot par 95 %. Saražotais apjoms ir palielinājies, jo 2008. gada 15. aprīļa MK noteikumos Nr.280 "Noteikumi par finansiāli atbalstāmajām kvotām biodegvielai" tika ieviesta norma par to, ka neizpildītā piešķirtā finansiāli atbalstāmā kvota kalendārā gada beigās – novembrī – tiek pārskatīta un pārdalīta: ja biodegvielas ražotājs līdz kārtējā gada 1. novembrim ir saražojis mazāk nekā 70 % no tam piešķirtās finansiāli atbalstāmās kvotas, biodegvielas ražotājam piešķirto finansiāli atbalstāmo kvotu samazina par nesaražoto biodegvielas apjomu un pārdala tiem ražotājiem, kas ir saražojusi apjomu, kas pārsniedz tiem piešķirto finansiāli atbalstāmo kvotu.

2008. gadā ir noteikts valsts atbalsts ikgadējā minimāli nepieciešamā biodegvielas daudzuma ražošanai: biodīzeļdegvielai – 31,8 milj. litru apjomā un bioetanolam – 27,8 milj. litru apjomā.

Faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

2.1.3. Darbības virziens "Cilvēkresursu attīstības veicināšana laukos"

■ Budžeta programma "Cilvēkresursu attīstība"

Politikas rezultāti

2008. gadā ir palielinājusies zinātnes popularitāte. Piešķirtais bāzes finansējums ir vairojis zinātnisko publikāciju skaitu, tāpēc plānotais ir pārsniegts par 45 % (plānots – 480, izpilde – 696). Publikāciju skaits ir atkarīgs no pētījumu rezultātiem, ko izmanto publikāciju gatavošanai.

Lauku uzņēmēju skaits, kuri izmanto valsts atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai, par 79 % pārsniedz plānoto (plānots – 49 000, izpilde – 87 480). 2008. gadā bezmaksas konsultācijas lauku uzņēmējiem sniedza ZM līdzfinansētie pašvaldību lauku attīstību speciālisti 510 Latvijas lauku pašvaldībās un to struktūrvienībās.

Kopumā ir izpildīts rādītājs par augstākās izglītības pieejamību iedzīvotājiem Latvijas Lauksaimniecības universitātē (LLU). Studentu skaits pamatstudijās un maģistrantūrā ir 99,6 % no plānotā (plānots – 7659, izpilde – 7627). Šim rādītājam ir tendence samazināties. To ietekmē nelabvēlīga demogrāfiskā situācija, ekonomiskā krīze, daudzu profesiju (skolotāja, lauksaimnieka) nepopularitāte starp jauniešiem, pārāk mazas iespējas maģistrantiem iesaistīties katedru (institūtu) zinātniskajos pētījumos nepietiekamā zinātnes finansējuma dēļ, kā arī vāja reflektantu sagatavotība vidējā izglītībā fundamentālajos mācībspriekšmetos – matemātikā, fizikā, ķīmijā. Doktorantu skaits atbilst plānotajam (plānots – 190, izpilde – 191).

Valsts budžeta programmā gūtie politikas rezultāti atbilst plānotajam.

Budžeta programma "Cilvēkresursu attīstība" tiek īstenota ar vairākām turpmāk minētajām apakšprogrammām.

■ Apakšprogramma "Augstākā izglītība"

Valsts budžeta apakšprogrammas izpilde ir LLU kompetencē. Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt augstākās akadēmiskās un profesionālās izglītības ieguves iespēju lauksaimniecības, veterinārmedicīnas, pārtikas, inženierzinātņu, mežu un lauku sociāli ekonomisko zinātņu, informāciju tehnoloģiju un vides apsaimniekošanas jomā.

Darbības rezultāti

ZM padotībā esošā LLU pēc studējošo skaita ir trešā lielākā augstskola aiz Latvijas Universitātes un Rīgas Tehniskās universitātes. Tā nodrošina augstāko akadēmisko un profesionālo izglītību tādās kompetences jomās kā lauksaimniecība, veterinārmedicīna, pārtikas tehnoloģijas, inženierzinātnes, meža zinātnes, lauku sociāli ekonomiskā attīstība,

informācijas tehnoloģijas un vides apsaimniekošana. LLU īsteno 77 visu veidu un studiju līmeņu augstākās izglītības studiju programmas, tajā skaitā 13 doktora studiju programmas. Visas LLU studiju programmas ir licencētas un akreditētas (4. tabula).

4. tabula. LLU piedāvātās studiju programmas

Studiju programmas	Skaits
1. Pamatstudiju programmas	
Akadēmiskās izglītības bakalaura studiju programmas	10
2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības un profesionālās augstākās izglītības bakalaura studiju programmas	19
1. līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas	9
2. Augstākā līmeņa studiju programmas	
Akadēmiskās izglītības maģistra studiju programmas	17
Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas	7
2. līmeņa profesionālās augstākās izglītības un studiju programmas (ar iepriekš iegūtu augstāko izglītību)	2
3. Augstākā līmeņa (doktora) studiju programmas	
Doktora studiju programmas	13

Avots: LLU

Pamatstudijās un maģistrantūrā 2008. gadā tika uzņemti 1005 studenti, kuru mācības tiek finansētas no dotācijas, kas piešķirta no vispārējiem ieņēmumiem, un minētais skaits par 100 % atbilst plānotajam. Savukārt uzņemto doktorantu skaits, kuru studijas tiek finansētas no dotācijas, kas piešķirta no vispārējiem ieņēmumiem, 2008. gadā bija tikai 38 % no plānotā (plānots – 135, izpilde – 51). Pārāk optimistiski prognozētais rezultatīvais rādītājs netika sasniegts, jo no 2006. gada nogales doktora studiju pretendenti gaidīja, kad sāksies jaunais ES strukturālo fondu plānošanas periods (2007.–2013. gadam) un pētījumiem tiks piešķirti granti visās doktora studiju programmās studējošajiem. Tā kā jauna projekta īstenošana netika sāta, doktora studiju pretendenti atteicās no doktora studijām. Sākot ES strukturālo fondu grantu piešķiršanu, Latvijas Zinātnes padome vienlaikus pārtrauca doktorantūras grantu piešķiršanu visās doktora studiju programmās. Tāpēc absolventiem nebija motivācijas sākt doktora studijas, jo nebija pietiekams ne stipendijas apmērs, ne arī finansējums, lai nodrošinātu zinātniskā darba izmēģinājumu daļas veikšanu.

Atbilstoši plānotajam 2008. gadā ir sasniegts no dotācijas, kas piešķirta no vispārējiem ieņēmumiem, finansēto absolventu skaits pamatstudijās un maģistrantūrā (plānots – 513, izpilde – 513) un doktorantūrā (plānots – 56, izpilde – 56). LLU kopumā ir samazinājies maģistrantūras absolventu skaits dažās zinātnes nozarēs (būvzinātnē, vides inženierzinātnē, hidroinženierzinātnē), kurās arī nav izpildīts uzņemšanas plāns.

Faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetam vairumā rādītāju sasniedz plānoto.

■ Apakšprogramma “Kultūra”

ZM padotībā ir divi muzeji – valsts aģentūra “Latvijas Lauksaimniecības muzejs” un valsts aģentūra “K.Ulmaņa piemiņas muzejs “Pikšas””. Galvenais darba virziens 2008. gadā bija kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un lauksaimniecības nozares vēstures materiālo liecību popularizēšana sabiedrībā.

Apakšprogrammas mērķis – veicināt kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un lauksaimniecības nozares vēstures materiālo liecību popularizēšanu sabiedrībā.

Darbības rezultāti

Rādītāja izpilde atbilst prognozei. 2008. gadā muzejus apmeklēja 12 809 interesenti; tāpat plānotais (11 805) ir pārsniegts par 8 %. Tā kā ieviestas jaunas izglītojošas darba formas un uzlabota infrastruktūra, apmeklētāju skaits ir. Ekspozīciju skaits atbilst plānotajam, t. i., 11.

Kopumā faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

■ Apakšprogramma “Zinātne”

Zinātne un pētniecība ir konkurētspējīgas augstākās izglītības un zināšanu sabiedrības pamats. Pētniecību ZM kompetences nozarēs nodrošina 6 atvasinātās publiskās personas – valsts zinātniskās institūcijas. ZM ir kapitāldaļu turētāja 2 zinātniskajās institūcijās.

Apakšprogrammas mērķis – rūpēties par bāzes finansējuma nodrošinājumu valsts zinātniskajām institūcijām, kas veicinātu zinātniskās darbības kvalitātes paaugstināšanos un intelektuālā potenciāla atjaunošanos, tā sniedzot ieguldījumu ZM kompetences nozaru attīstībā.

Darbības rezultāti

2008. gadā atbilstoši plānotajam bāzes finansējumu ir saņēmušas 12 zinātniskās institūcijas. Bāzes finansējumā ietilpst līdzekļi zinātnisko institūciju uzturēšanai (būvju un iekārtu uzturēšanai, samaksai par komunālajiem pakalpojumiem, administratīvā, tehniskā un apkalpojošā personāla darba samaksai) un dibinātāja noteikto zinātnisko pētījumu veikšanā iesaistītā zinātniskā personāla atalgojumam. Minētais finansējums nodrošina zinātnisko institūciju stabilitāti, vienlaikus motivējot attīstīties. Piešķirtais bāzes finansējums ir ļāvis zinātniskajam darbam piesaistīt jaunus cilvēkus, tāpēc zinātnisko darbinieku skaits ir par 5 % lielāks, nekā plānots (plānots – 454, izpilde – 480).

Kopumā faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā ir sasniegti.

■ Apakšprogramma “Dotācija SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” (LLKC) lauku konsultatīvai un informācijas apmaiņas sistēmai un tālākizglītībai”

Ar lauksaimnieku un lauku iedzīvotāju mācībām, konsultēšanu un informēšanu nodarbojas LLKC ar 26 lauku konsultāciju birojiem – filiālēm – rajonos. LLKC kopš 1997. gada slēdz līgumu ar ZM par noteiktu darbu apmaksu no valsts budžeta līdzekļiem. LLKC nodrošināja profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu ZM un tās padotības iestāžu speciālistiem.

Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt tālākizglītošanas iespēju, kā arī informācijas pieejamību un konsultēšanu.

Darbības rezultāti

Lai nodrošinātu informācijas un konsultāciju pieejamību tuvāk dzīvesvietai, 2005. gadā tika ieviesta Lauku konsultatīvās un informācijas apmaiņas sistēma. Šo speciālistu darba koordinēšana, informatīvo materiālu sagatavošana un tālākizglītības pasākumi ir LLKC kompetencē. Sistēmas galvenais uzdevums ir informēt mērķauditoriju (lauku iedzīvotājus) par ES, valsts un rajona līmeņa aktualitātēm lauksaimniecības nozarē, lai nodrošinātu ES tiesību aktos noteiktās pārvaldības prasības, labas lauksaimniecības prakses un vides prasību ievērošanu saimniecībās, kā arī par iespējamo atbalsta saņemšanu un nodrošināt nepieciešamo atgriezenisko saiti, apkopojot informāciju par lauksaimniecības un lauku attīstības indikatoriem Latvijas lauku teritorijā.

Lauku speciālistu skaits pašvaldībās ir 510, un tas plānoto (500) pārsniedz par 2 %. 2008. gadā lauku pašvaldībās tika sarīkoti 704 informatīvie semināri jeb 83 % no plānotā –

850. Katrā lauku pašvaldībā gada laikā tiek organizēts vismaz viens informatīvais seminārs, t. i., 510 pagastos noorganizēti 704 semināri. 2008. gadā lauku attīstības speciālistu tālākizglītības pasākumi ir noritējuši sekmīgi. Klausītāju aktivitāte vairāk nekā 2 reizes pārsniedza plānoto rādītāju (plānots – 9500 klausītājtundu, izpilde – 22 558 klausītājtundas). Tika sagatavots 17 autorlokšņu biezs informatīvais izdevums pašvaldību lauku attīstības speciālistiem, plānoto (12 autorlokšnes) pārsniedzot par 42 %. Rezultatīvais rādītājs ir pārsniegts, optimizējot resursu izmantošanu.

Faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetam vairumā rādītāju ir pārsniegti.

2.1.4. Darbības virziens “Dabas resursu ilgtspējības saglabāšana”

■ Budžeta programma “Meža resursu ilgtspējības saglabāšana”

Valsts budžeta programmas izpildi nodrošināja VMD, ZM Meža politikas departaments un ZM Meža resursu departaments.

Politikas rezultāti

Meža zemju platības ir saglabātas 2006. gada 1. janvāra apjomā – 3,5 milj. ha. Koksnes krājas vidējais kārtējais pieaugums 2008. gadā bija 7,99 m³/h (plānots – 8,16).

2008. gadā turpināja samazināties nelikumīgi, bez ciršanas apliecinājumiem nocirstais koksnes apjoms (0,11 %) un tā īpatsvars attiecībā pret visu valstī iegūto koksnes apjomu. Meža ugunsgrēkos vidējā izdegusī platība (0,52 ha) salīdzinājumā ar prognozēto (1,5 ha) bija par 65 % mazāka.

Medijamo pārnadžu populācijas ir saglabātas atbilstoši plānotajam apjomam, kas ļauj medīt (% medību platību) aļņus (plānots – 90, izpilde – 90), mežacūkas un stirnas (plānots – 100, izpilde – 100) un staltbriežus (plānots – 75, izpilde – 75).

Uzlabojies darbs ar meža īpašniekiem meža atjaunošanas jautājumos, palielinājusies īpašnieku interese par meža mākslīgo atjaunošanu kā drošāku un efektīvāku atjaunošanas veidu. Samazinās termiņā neatjaunoto platību apjoms (plānots – 36,5 tūkst. ha, izpilde – 17,1 tūkst. ha).

Kopš 2003. gada Meža attīstības fonda finansējums ir palielinājies, 2008. gadā sasniedzot Ls 3 184 575 jeb 95 % no plānotā (plānots Ls 3 360 890). Pamatojoties uz MK 2008. gada 25. novembra sēdē nolemtu (protokols Nr. 83 62. §) par maksājumu ierobežošanu no valsts budžeta decembrī, daļa finansējuma netika apgūta – netika īstenoti izsludinātie projektu konkursi par Ls 176 315; neapgūtais finansējums tika pārskaitīts Valsts kasei.

ZM 2008. gadā no Medību saimniecības attīstības fonda kopējais finansējums atbilstoši plānotajam bija Ls 170 000.

Valsts budžeta programmā tika nodrošināta meža resursu ilgtspējības saglabāšana.

Budžeta programma “Meža resursu saglabāšana un ilgtspējīga izmantošana” tiek īstenota ar vairākām turpmāk minētajām apakšprogrammām.

■ Apakšprogramma “Meža resursu valsts uzraudzība”

Par valsts budžeta apakšprogrammas izpildi atbildīgs ir VMD un Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”. Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt meža resursu ilgtspējības saglabāšanos.

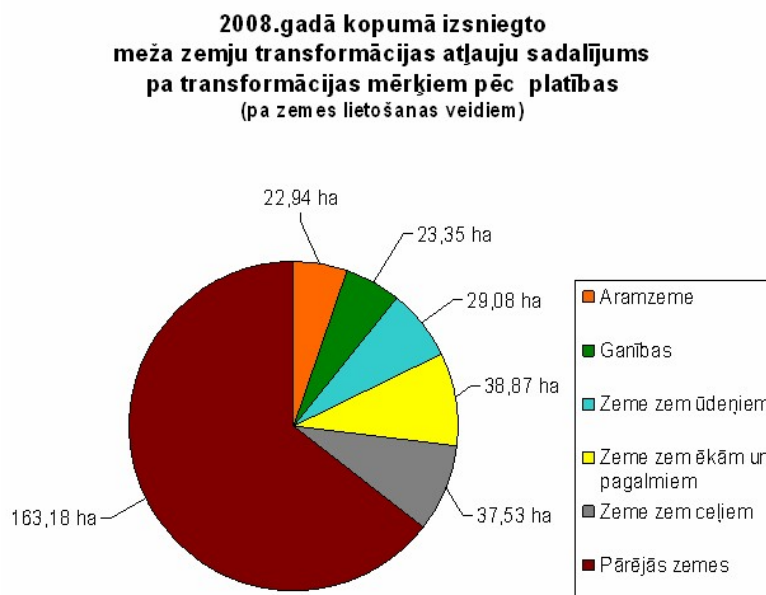
Darbības rezultāti

2008. gadā kopumā izsniegtas 398 (plānotais – 400) atļaujas 426,16 ha meža zemju transformēšanai un 113 meža zemju transformācijas atteikumi. Izsniegto atļauju skaits pa virsmežniecībām ir dažāds. Visvairāk meža zemju transformācijas atļauju – 258 – ir izsniegts

Rīgas reģionālajā virsmežniecībā, galvenokārt ar transformācijas mērķi “apbūve un pārējās zemes” (1. attēls).

1. attēls.

Avots: VMD

Valsts meža dienests veic meža patoloģiskā stāvokļa uzraudzību visos Latvijas mežos, lai laikus konstatētu kaitēkļu un slimību savairošanos, kas var radīt būtiskus mežsaimnieciskus zaudējumus. Lai uzraudzītu meža veselību, VMD veic mežaudžu apsekošanu un kaitēkļu monitoringu. Kopumā rādītāji par meža monitoringu ir izpildīti: 1. līmeņa meža monitoringā apsekoti 342 parauglaukumi (plānots – 345), 2. līmeņa meža monitoringā apsekots 1 parauglaukums (plānots – 1). Ierīkoti un apsekoti 14 023 pastāvīgie meža statistikas inventarizācijas parauglaukumi.

Inventarizācija notiek atbilstoši īpašnieku iesniegtajai informācijai par ieaudzētām mežaudzēm. Meža inventarizācijas datu kvalitātes lauka pārbaudes (ha) bijušas 92 % apjomā no plānotā (plānots – 50 000 ha, izpilde 46 220 – ha). Pārbaudes veiktas atbilstoši iesniegtajiem meža inventarizācijas datiem, un, pasliktinoties valsts ekonomiskai situācijai, ir samazinājies notikušo meža inventarizāciju skaits.

2008. gadā ir apsektas saimnieciskās darbības vietas 65 050 ha platībā; tas ir 93 % no plānotā (70 000 ha). Tas skaidrojams ar to, ka ekonomiskās situācijas pasliktināšanās dēļ gada nogalē ievērojami samazinājās meža īpašnieku saimnieciskās darbības aktivitāte.

Meža ieaudzēšana ir jauna meža izaudzēšana lauksaimniecībā neizmantojamās zemēs un viens no racionālas zemes izmantošanas veidiem. Ieaudzētās meža platības var ierīkot arī kā plantācijas, kas ir īpašiem mērķiem ieaudzētas mežaudzes. Pārbaudes ir notikušas 1350 ha ieaudzēto mežaudžu jeb 67 % no plānotā (2000 ha). Ieaudzēto platību apjoms nav sasniegts, tāpēc ka zemju īpašnieki gaidīja ES atbalsta aktivitātes “Lauksaimniecībā neizmantojamās zemes apmežošana” sākšanu. Tā kā vēl nav pabeigta teritoriālo plānojumu izstrāde, ir apgrūtināta arī transformācijas atļauju nokārtošana.

Meža atjaunošanas mērķis ir izaudzēt augstražīgas un bioloģiski noturīgas mežaudzes, lai nodrošinātu tautsaimniecību ar nepieciešamajiem koksnes resursiem, vienlaikus saglabājot vides ekoloģisko līdzsvaru un uzlabojot meža rekreācijas un estētiskās īpašības. Pārbaudes

notikušas 57 241 ha atjaunoto un atjaunošanas termiņu sasniegušo mežaudžu; tas ir 95 % no plānotā (60 000 ha). Meža īpašnieki izcirtumus atjauno pirms termiņa. Plānotā prognoze ir bijusi pietiekami precīza, un mērķis sasniegts pilnībā.

Ekonomiskās situācijas ietekmē gada nogalē manāmi samazinājās meža īpašnieku saimnieciskās darbības aktivitāte. Kopumā tika izsniegti 56 493 koku ciršanas apliecinājumi, plānoto (60 000) izpildot par 94 %.

Meža reproduktīvā materiāla ražošanas un tirdzniecības kontroles un uzraudzības sistēma ir izveidota pēc normatīvo aktu prasībām, un tās mērķis ir nodrošināt mežaudžu atjaunošanu ar kvalitatīvu un ģenētiski piemērotu reproduktīvo materiālu. Par 82 % ir izpildīta meža reproduktīvā materiālu ieguves apliecinājumu izsniegšana (plānots – 200, izpilde – 164). Ir atestēti 16 meža reproduktīvā materiāla ieguves avoti jeb 107 % no plānotā (15). Meža reproduktīvā materiāla ieguve (reģistrētie ieguves avoti, izsniegtie apliecinājumi) un turpmākā ražošana (reģistrētie ieguves avoti veģetatīvajai pavairošanai, sertificētās partijas) ir atkarīga ne tikai no ražotāju saimnieciskās aktivitātes, bet to būtiski ietekmē arī raža (ieguves bioloģiskā iespējamība) konkrētajā gadā. Plānotā prognoze ir bijusi pietiekami precīza, un mērķis sasniegts pilnībā. Meža reproduktīvā materiāla partijas ir sertificētas par 3 % vairāk, nekā plānots (plānots – 300, izpilde – 310). Sertifikāti izsniegti atbilstoši iesniegumu skaitam.

VMD Latvijā kontrolē medību saimniecības stāvokli un uzrauga medību reglamentējošo normatīvo aktu prasību izpildi, kā arī nosaka pieļaujamo nomedīšanas apjomu. 24 000 sezonas karšu ir izsniegtas atbilstoši pieprasījumam (plānots – 25 000). Medību formējumu uzraudzība par 40 % pārsniedz plānoto (plānots – 2000, izpilde – 2794). Palielinājums izskaidrojams ar grozījumiem normatīvajos aktos par drošības prasību ievērošanu dzinējmedībās, kas tika pastiprināti kontrolētas. Atbilstoši plānotajam notikusi medijamo dzīvnieku sugu uzskaitē (plānots – 21, izpilde – 21).

Visi rādītāji par konsultācijām meža īpašniekiem ir pārsniegti. Konsultēti 465 cilvēki meža īpašumos (plānots – 400) un 1742 cilvēki mežniecības (plānots – 1500). Par 20 % vairāk, nekā plānots, notikuši semināri par meža apsaimniekošanas un normatīvo aktu prasību jautājumiem (plānots – 100, izpilde – 120). Konsultācijas sniegtas atbilstoši pieprasījumam, un to palielinātais daudzums ir saistīts ar ES pasākumu ieviešanu.

Faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

■ **Apakšprogramma “Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē”**

Valsts budžeta apakšprogrammas izpilde bija ZM Meža resursu departamenta un ZM Meža politikas departamenta pārziņā.

Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt meža resursu ilgtspējības saglabāšanos.

Darbības rezultāti

Valsts atbalsta meža ilglaicīgo funkciju stabilizāciju un meža nozares attīstību ar divu fondu starpniecību. Tie ir:

1) Meža attīstības fonds, kura līdzekļi paredzēti meža nozares atbalsta un attīstības programmu finansēšanai, meža zinātniskajai izpētei, meža īpašnieku izglītošanai un apmācībai. 2008. gadā Meža attīstības fondā ir finansēti 74 projekti; no tiem 32 ir zinātniskās izpētes pētījuma projekti un 42 – meža nozares atbalsta un attīstības projekti. Pārskata gadā tika finansēti apjomīgi un komplicēti pētījumi, veidojot viengabalaināku skatījumu uz problēmām un apvienojot vairāku pētniecības institūciju iestrādnes vienā projektā. Šāda pieeja veicināja dažādu pētniecības institūciju sadarbību un kompleksu risinājumu rašanas iespējas;

2) Medību saimniecības attīstības fonds, kas izveidots, lai finansētu atbalsta un attīstības programmas medijamo dzīvnieku populāciju zinātniskai izpētei un monitoringam, kā arī mednieku izglītošanai. ZM 2008. gadā no Medību saimniecības attīstības fonda saskaņā ar Medību likumā noteikto tika finansēti 13 projekti.

Faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetam ir sasniegti.

■ **Budžeta programma “Zivju resursu ilgtspējības saglabāšana”**

VZP 2008.gadā valsts budžeta programmā nodrošināja stabilas zvejas un makšķerēšanas iespējas Baltijas jūrā, Rīgas jūras līcī, piekrastē un iekšējos ūdeņos, kā arī pieeju zvejai starptautiskajos ūdeņos, vienlaikus saglabājot Latvijas ūdeņu dzīvo resursu bioloģisko daudzveidību.

Politikas rezultāti

Zvejniecības produkcijas eksporta apjoms 2008.gadā ir izpildīts par 61 % (plānots –11,4 milj. latu, izpilde –7,0 milj. latu). Rādītājs nav sasniegts, jo, ievērojot Latvijas zvejnieku noslēgtos līgumus ar tirdzniecības partneriem, zivis no kuģiem, kas zvejo Centrālaustumu Atlantijas zvejas rajona piekrastes valstu ekonomisko zonu ūdeņos, tika pārdotas nevis tieši zivju pircējiem, bet gan realizētas apmaiņā pret kuģu darbības nodrošināšanai nepieciešamo degvielu un palīgmateriāliem, kā arī pārtikas produktiem komandas uzturam, tā samazinot eksporta rādītājus naudas izteiksmē.

Zivju produkcijas ārējās tirdzniecības bilance 2008.gadā ir bijusi 97 % apjomā no plānotā (plānots –37,5 milj. latu, izpilde – 36,5 milj. latu). Lai gan rezultatīvais rādītājs ir tuvu plānotajam, tas nav pilnībā sasniegts, jo 2008.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu zivju produkcijas un zivju konservu eksporta apjoma izaugsmes temps bija lēnāks par importa apjoma palielināšanos zivsaimniecībā. Īpaši jāuzsver, ka lašu dzimtas zivju importa apjoms palielinājās par vienu trešdaļu.

Zivju krājumu papildināšana ir ļāvusi palielināt iekšējo ūdeņu izmantošanas efektivitāti. Ūdenstilpju skaits, kurās notiek licencēta makšķerēšana, par 8 % pārsniedz plānoto (plānots – 50, izpilde – 54), jo apsaimniekotāji ir kļuvuši aktīvāki.

Nozares attīstība ir atkarīga no starptautisko organizāciju pieņemtajiem noteikumiem zvejas regulēšanā, kā arī no ES Kopējās zivsaimniecības politikas principu un prasību ieviešanas zivju resursu pārvaldībā. Latvija tiek pārstāvēta tādās organizācijās kā *NAFO*, *NEAFC*, *ICES*, *FAO*, Starptautiskajā organizācijā zivsaimniecības attīstībai Austrumu un Centrālajā Eiropā (*EUROFISH*), kā arī starpvalstu sarunās par zivju produkcijas tirdzniecību.

Balstoties uz pētījumiem par zivju krājumu stāvokli, dalībvalstīm katru gadu tiek piešķirtas nozvejas kvotas un noteikta kopējā pieļaujamā to zivju nozveja, kuru nozvejai ir paredzēti ierobežojumi. Nozvejas kvotu izmantošanas līmenis procentuāli no pieejamā kopējā nozvejas apjoma ir izpildīts par 97 % no plānotā (plānots – 95 %, izpildīts – 92,37 %). Rādītājs ir tuvu plānotajam, bet nav pilnībā sasniegts tāpēc, ka 2008. gada pirmajā pusē, palielinoties degvielas cenām, sarežģījās finanšu situācija un gada nogalē iestājās finanšu krīze, kas nelabvēlīgi ietekmēja zvejniekus, finansiālu problēmu dēļ liedzot tiem pilnvērtīgi izmantot esošo zvejas kuģu kapacitāti, lai apgūtu iedalīto limitu.

Valsts budžeta programmā politikas rezultāti vairumā rādītāju ir sasniegti. Zvejas iespējas pārsniedza plānotās (sk. 5. tabulu).

5. tabula. **Latvijai pieejamās zvejas iespējas**

Latvijai pieejamās ikgadējās zvejas iespējas, % no kopējās Baltijas jūras pieļaujamās nozvejas:	Plāns	Izpilde	% no plānotā
rietumu menca	3,61	3,61	100,0
austrumu menca	7,87	8,54	108,5
lasis	12,93	13,18	101,9
brētliņa	12,44	13,83	111,2
reņģe Rīgas jūras līcī	53,82	53,82	100,0

Avots: ZM

■ Apakšprogramma “Zivju izmantošanas regulēšana, atražošana un izpēte”

Valsts budžeta apakšprogrammas izpildi nodrošināja VZP un LZRA.

Apakšprogrammas mērķis – nodrošināt Latvijas zivju resursu ilgtspējīgu un saudzīgu izmantošanu tautsaimniecībā, vienlaikus saglabājot zivju resursu bioloģisko daudzveidību un veicot zivju resursu atražošanas pasākumus.

Darbības rezultāti

Latvijā galvenais akvakultūras darbības virziens 2008. gadā bija zivkopība. Zivju resursu atražošana tika īstenota LZRA zivju audzētavās “Tome”, “Dole”, “Brasla”, “Kārļi”, “Ķegums”, “Pelči” un “Sērene”.

Valsts zivju audzētas 2008. gadā publiskajās ūdenstilpēs ir ielaidušas 17,6 miljonus zivju mazuļu un kāpuru; salīdzinājumā ar plānoto (12,5 miljoni) tas ir par 41 % vairāk un skaidrojams ar ikru sekmīgāku inkubāciju un zivju mazuļu un kāpuru labāku izdzīvošanu audzētavās. Tā kā tika izpildīta zivju resursu atražošanas valsts programma, palielinājās iekšējo ūdeņu zivsaimnieciskās izmantošanas iespējas un efektivitāte. Par 21 % vairāk, nekā plānots, ir kļuvis to ūdenstilpju, ar kuru apsaimniekotājiem ir noslēgti nomas līgumi (plānots – 28%, izpilde – 34 %).

Iekšējās ūdenstilpēs LZRA veic vides apstākļu, zivju barības bāzes, zivju krājumu struktūras un stāvokļa novērtējumu. Iegūtie dati tiek apkopoti Latvijas ūdenstilpju zivsaimniecisko resursu datu bāzē un izmantoti, lai noteiktu rūpnieciskās zvejas rīku limitu iekšējos ūdeņos. Tāpat tiek veikti pētījumi par ekoloģisko situāciju, zivju resursiem, hidroloģiju, dažādu zvejas rīku ietekmi uz noteiktiem biotopiem u. tml. 2008. gadā 20 ūdenstilpēs ir novērtēti zivju krājumi, veikti hidrobioloģiskie un ihtioloģiskie pētījumi. Piedevām ir izdarīti 9 zivju krājumu novērtējumi Baltijas jūrā, Rīgas jūras līcī un piekrastē. Pēc resursu stāvokļa novērtēšanas ir sagatavotas 24 rekomendācijas zivju krājumu pārzināšanai, sasniedzot 80 % no plānotā (plānots – 30, izpilde – 24). Sagatavoto rekomendāciju skaits atbilst pieprasījumam saistībā ar zvejas regulēšanas jautājumiem Eiropas Kopienas, ICES un VZP kompetences jomā. Pārskata gadā veiktas 123 zivsaimnieciskas ekspertīzes par saimnieciskās darbības ietekmi uz zivju resursiem, plānoto (80) pārsniedzot par 54 %. Rezultāti pārsniedza plānoto, jo tika saņemts vairāk ekspertīžu pieprasījumu no fiziskām un juridiskām personām.

Pamatojoties uz piešķirtajām nozvejas kvotām, VZP Latvijas zvejniekiem katru gadu nosaka nozvejas limitu un zvejas rīku skaita ierobežojumus starptautiski un nacionāli regulētajām rūpnieciski nozīmīgām zivju sugām gan Latvijas Republikas iekšējos ūdeņos, teritoriālajos un ekonomiskās zonas ūdeņos Baltijas jūrā un Rīgas jūras līcī, gan ES dalībvalstu ūdeņos un starptautiskajos ūdeņos, kuros Latvijas Republikai ir iedalītas nozvejas kvotas, vai to trešo valstu ūdeņos, ar kurām Latvijai ir noslēgti līgumi zivsaimniecības jomā.

Noslēgto zvejas tiesību nomas līgumu skaits ir 95 % no plānotā (plānots – 70, izpilde – 66). Līgumu skaits samazinājies saistībā ar zvejas kuģu sagriešanu metāllūžņos, kuras dēļ tika pārtraukta zveja.

Ar pašvaldībām ir noslēgti 225 vienošanās protokoli jeb 78 % no plānotā (plānots – 320, izpilde – 225). Ar pašvaldībām no jauna noslēgto vienošanās protokolu skaita samazinājums ir saistīts ar vairāku pašvaldību apvienošanās novados. Izsniegto un pagarināto zvejniecības komercdarbības licenču kopējais skaits – 251 – atbilst plānotajam (240). Par 30 % vairāk, nekā plānots, ir izsniegtas un pagarinātas pirmās pirkšanas zivju pircēju reģistrācijas apliecības (plānots – 50, izpilde – 65), jo bija vērojams palielināts pieprasījums pēc reģistrācijas apliecībām.

Latvija tika pārstāvēta 29 sanāsmēs *NAFO*, *NEAFC* un *ICES*, kā arī atbilstoši EK noslēgtajiem zvejniecības līgumiem. Plānotais (23) ir pārsniegts par 22 %, jo Latvijas

zivsaimniecības intereses bija jāpārstāv saistībā ar plašāku jautājumu loku un vairāk sanāksmēs, nekā tika plānots.

Faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetam kopumā ir sasniegti.

■ Apakšprogramma “Zivju fonds”

Zivju fonds ir valsts budžetā ZM apakšprogrammai “Zivju fonds” kārtējam gadam piešķirtā dotācija no vispārējiem ieņēmumiem.

Apakšprogrammas mērķis – piesaistot papildu finansējumu Zivju fondam, nodrošināt efektīvu valsts funkciju īstenošanu zinātniskos pētījumos zivsaimniecībā, zivju resursu atražošanas un zivju aizsardzības pasākumos, kā arī vienlaikus veicināt vispārēju zivsaimniecības nozares attīstību Latvijā, jo īpaši – no zivsaimniecības atkarīgajos reģionos.

Zivju fonda trīspadsmitajā darbības gadā notikušas desmit Zivju fonda padomes sēdes, kurās izskatīti 99 projektu finansējuma pieteikumi par kopējo summu 577,4 tūkst. latu un apspriesti vairāk nekā 24 jautājumi, kas saistīti ar Zivju fonda darbību un zivsaimniecības nozares attīstību Latvijā. Zivju fonda padome no tās sēdēs izskatītajiem 99 projektiem atbalstīja 87 projektus un to īstenošanai piešķirta finanšu līdzekļus par kopējo summu Ls 374 996, tai skaitā Vides ministrijai ar valsts budžeta grozījumiem tika pārdaļīti finanšu līdzekļi Ls 21 735 apmērā pārkāpumus atklājušo inspektoru materiāļajai stimulēšanai. Iespiesto makšķerēšanas karšu skaits atbilst plānotajam – 120 000.

Faktiskie apakšprogrammas darbības rezultāti atbilstoši budžetam ir sasniegti. Piešķirto finanšu līdzekļu apmēra sadalījums pa finansējuma virzieniem redzams 6. tabulā.

6. tabula. Zivju fonda projektu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu apmērs 2008. gadā sadalījumā pa finansējuma virzieniem

Finansējuma virziens	Finansējuma apmērs, Ls	% no kopējās summas
Zivju resursu atražošana un pavairošana	4554	1
Zivsaimniecības zinātniski pētnieciskie darbi	26 672	8
Reģionālās zivsaimniecības attīstība (pašvaldību projekti)	90 928	26
Zivju resursu aizsardzība, tostarp pārkāpumu atklājušo inspektoru materiālā stimulēšana	71 562	20
Profesionālā orientācija, izglītošana, mācību un uzskates līdzekļu izgatavošana un citi pasākumi, kas saistīti ar zivsaimniecības un amatierzvejas attīstību	144 604	41
Starptautiskā sadarbība zivsaimniecības jomā	14 941	4
Kopā:	353 261	100

Avots: LZRA

■ Budžeta programma “Zemes resursu ilgtspējības saglabāšana”

Valsts budžeta programmas izpildi nodrošināja LAD un ZM Nekustamie īpašumi (ZM NI). Valsts budžeta programmā 2008. gadā ir veicināta zemes resursu ilgtspējības saglabāšana.

Politikas rezultāti

Latvijas dabas un klimatiskajos apstākļos nokrišņu daudzums pārsniedz summāro iztvaikošanu gadā vidēji par 250 mm, bet nokrišņiem bagātos gados – pat par 500 mm un vairāk. Tāpēc viens no svarīgākajiem zemes ražotspēju ietekmējošiem faktoriem ir augsnes

mitruma regulēšana. 2008. gadā ir nodrošināti augsnes mitruma apstākļi lauksaimnieciskai ražošanai 1 milj. ha platībā (plāna izpilde – 100 %), mazinot klimatisko apstākļu negatīvo ietekmi lauksaimnieciskajā ražošanā un palielinot lauksaimnieciskās ražošanas konkurētspēju.

Valsts budžeta programmā politikas rezultāts ir sasniegts atbilstoši plānotajam.

Darbības rezultāti

Programmas darbības mērķis – regulējot augsnes mitrumu, nodrošināt zemes izmantošanu atbilstoši tās lietošanas veidiem un veicināt konkurētspējīgas un kvalitatīvas produkcijas ražošanu. Programmā tiek nodrošināta valsts meliorācijas būvju un valsts nozīmes meliorācijas būvju darbība, jo no tām savukārt ir atkarīga koplietošanas un katra zemes īpašnieka meliorācijas sistēmu darbība. Ja netiek regulēts augsnes mitrums, Latvijas klimatiskajos apstākļos nav iespējama intensīva un konkurētspējīga lauksaimnieciskā ražošana. LAD kompetencē esošie rezultatīvie rādītāji ir izpildīti. Rādītājs “Meliorācijas kadastra kārtošana” pārsniegts par 31 % (plānots – 1,6milj. ha, izpilde – 2,1 milj. ha), jo meliorācijas kadastrā tika reģistrētas VAS “Latvijas Valsts meži” meža meliorācijas sistēmas. Ūdensteču un ūdenstilpju stāvokļa un režīma novērošanā iegūto datu analīze veikta 88 hidrometriskajos postežos, un tas 100 % atbilst plānotajam.

Pamatojoties uz grozījumiem Meliorācijas likuma 19. pantā, ZM NI 2008. gada 1. ceturksnī sāka valsts meliorācijas sistēmu un valsts nozīmes meliorācijas sistēmu ekspluatāciju un uzturēšanu. ZM NI tika izveidots Meliorācijas departaments un 4 reģionālās nodaļas ar atbilstošiem sektoriem katrā rajonā. 2008. gadā tika nodrošināta 34 poldersūkņu staciju darbināšana (plāna izpilde – 100 %), 414 km polderu aizsargdambju uzturēšana (plāna izpilde – 100 %) un 1,218 tūkst. km valsts un valsts nozīmes ūdensnoteku uzturēšana, plānoto (0,87 tūkst. km) pārsniedzot par 40 %. Tika racionāli organizēts darbs – uzturēšanas darbiem iegādāta atbilstoša tehnika, darbā pieņemti pieredzējuši speciālisti. Tehnikas remonts nebija nepieciešams.

Pārskata gadā tika sagatavota metodiskā dokumentācija meliorācijas sistēmu apsekošanai, defektēšanai un veikta būvju tehniskā stāvokļa novērtēšana dabā visām regulētajām valsts nozīmes ūdensnotekām 12 900 km kopgarumā, kā arī aizsargdambjiem 414 km kopgarumā.

Piešķirtie valsts budžeta līdzekļi ir izlietoti efektīvi, gandrīz pilnībā sasniedzot 2008. gadā plānotos darbības rezultātus.

■ Budžeta programma “Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu aizsardzība, saglabāšana, un aprītes uzraudzība”

Valsts budžeta programmas izpildi nodrošināja VAAD un CVI.

Politikas rezultāti

Fitosanitārajā jomā Latvijā ir izveidota Eiropas Savienībai un starptautiskajām prasībām atbilstoša sistēma, kas Latvijai dod iespēju iesaistīties augu un augu produktu tirdzniecībā ar Eiropas Savienības un citām pasaules valstīm. Latvijā pašlaik ir sastopami 18 dažādu sugu augu karantīnas organismi, kuru izplatības ierobežošanai tiek veikti dažāda veida fitosanitārie pasākumi. 2008. gadā Latvijā tika konstatēts jauns karantīnas organisms – *Plum pox potyvirus*. Svarīgi ir laikus atklāt augu karantīnas organismus, jo tad ir iespēja efektīvi ar tiem cīnīties un ierobežot to izplatību. Lai sasniegtu šo mērķi, regulāri tiek apsekota mūsu valsts teritorija un uzraudzīta pavairojamā materiāla saimniecība.

Notifikācijas par tās augu valsts izcelsmes produkcijas neatbilstību fitosanitārajām normām, kura tiek izvesta no Latvijas, procentuāli no eksportēto kravu skaita tika saņemtas 0,26 % apjomā (plānots 1 %). VAAD veica pastiprinātu kravu kontroli pirms fitosanitāro sertifikātu izsniegšanas un kravu nosūtīšanas.

Rezultatīvais rādītājs ir sasniegts, pārbaudot aprītē esošie augu aizsardzības līdzekļu atbilstību normatīvo aktu prasībām: plānots – 97 %, izpilde – 100 % (103 % pret plānoto). Kopīgais paraugu skaits 2008. gadā tika samazināts, tomēr visu noņemto paraugu analīzes liecina par to, ka aprītē esošie augu aizsardzības līdzekļi atbilst normatīvo aktu prasībām.

Sertificēta sēklas materiāla sagatavošana procentuāli no nepieciešamā daudzuma bija plānota 35 % apjomā, izpildīta – par 15 %. Rezultatīvais rādītājs ir izpildīts par 43 % un saglabāties pagājušā gada līmenī. No pašreiz Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā reģistrētajām 470 personām tikai 200 ir aktīvi sēklaudzētāji. Politikas rezultāta neizpilde ir saistīta ar sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistrā iekļauto personu skaita strauju samazināšanos.

Ar aizsargātām augu šķirnēm apsētās platības (% no apsētās platības): plānots – 25 %, izpilde – 52 % (plānotais izpildīts par 208 %). Informācija ir aprēķināta, balstoties uz šķirnes sējumu platībām lauka apskatēs, kas 2008. gadā veiktas 10 202 ha platībā, – 52 % no sēklaudzēšanas sējumu platībām ir apsētas ar aizsargātām augu šķirnēm. Aprēķinā izmantota informācija tikai par platībām, kas apsētas ar labību, eļļas augiem un šķiedraugiem, pākšaugiem, stiebrzālēm, tauriņziežiem un kartupeļiem. Šie dati nav pilnīgi un neatspoguļo esošo situāciju Latvijā kopumā, jo lauku apskates neveic visiem sējumiem. Netiek uzskaitītas arī aizsargāto augu šķirņu platības ogulājiem un augļu kokiem.

Patērētājiem ir pieejami 256 ES standartiem atbilstoši augu aizsardzības līdzekļi augu aizsardzībai pret Latvijā esošajām būtiskajām slimībām un kaitīgajiem organismiem jeb 95 % no plānotā (270). Kaut arī 2008. gadā augu aizsardzības līdzekļu reģistrā tika iekļauti 15 augu aizsardzības līdzekļi, plānotais rezultāts netika sasniegts pilnībā, jo pēc reģistrācijas īpašnieku iniciatīvas no augu aizsardzības līdzekļu reģistra tika anulēts lielāks skaits augu aizsardzības līdzekļu, nekā plānots. Turklāt augu aizsardzības līdzekļi no reģistra tika anulēti, arī pamatojoties uz Eiropas Komisijas pieņemtajiem lēmumiem par atsevišķu darbīgo vielu neiekļaušanu Eiropā reģistrēto darbīgo vielu sarakstā.

Augu aizsardzības līdzekļu izplatītāju un lietotāju darbība atbilst normatīvo aktu prasībām (procentuāli no pārbaudītā): plānots – 97 %, izpildīts – 96 % (99 % pret plānoto). Pārķāpumi tika konstatēti aktīvas augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanas un lietošanas periodā.

Aprītē esošie mēslošanas līdzekļi atbilst kvalitātes prasībām (procentuāli no pārbaudītā): plānots – 96 %, izpilde – 82 % (85 % no plānotā). Kopumā plānotais rezultāts nav sasniegts, bet situācija būtiski atšķiras starp reģistrētajiem un ar atļaujām ievestajiem mēslošanas līdzekļiem (kvalitātes prasībām atbilst 92 %) un mēslošanas līdzekļiem ar EK marķējumu (kvalitātes prasībām atbilst 67 %). Tomēr EK mēslošanas līdzekļu aprītē vērojama pozitīva tendence salīdzinājumā ar 2007. gadu, kad tika sāкта EK mēslošanas līdzekļu kvalitātes pārbaude un tikai 57 % pārbaudīto mēslošanas līdzekļu kvalitāte atbilda etiķetēs un marķējumā latviešu valodā deklarētajam. Reģistrēto un ar atļaujām ievesto mēslošanas līdzekļu atbilstība ir saglabājusies iepriekšējā gada (2007. gadā – 93 %) līmenī. Tomēr var prognozēt, ka kopumā aprītē esošo mēslošanas līdzekļu kvalitātes atbilstība ir augstāka, jo kontroles paraugi vispirms tiek ņemti no mēslošanas līdzekļiem vai uzņēmumos, kam iepriekšējos gados ir bijušas problēmas ar kvalitātes atbilstību.

Eksportējamais lauksaimniecības dzīvnieku vaislas materiāls atbilst ES zootehniskās likumdošanas prasībām (plānots – 100 %, izpilde – 100 %).

Tiek uzturēta Latvijā izveidoto lauksaimniecības dzīvnieku ģenētiskā daudzveidība. Saglabāto un izmantoto vietējo dzīvnieku šķirņu skaits atbilst plānotajam – 6.

Kopumā ir izpildīti rādītāji par pārbaudēm un kontrolēm piena ražotājiem un pārstrādes uzņēmumiem. 2008. gadā kontrolei tika pakļauts 16,1 % no kopējā piena ražotāju un pārstrādes uzņēmumu skaita, t. i., 80,5 % no plānotā (20 %). Savukārt divreiz vairāk, nekā plānot, tika veiktas tiešās tirdzniecības piena kvotu īpašnieku pārbaudes (plānots – 5 % no

kopējā skaita, izpilde – 11,6 % no kopējā skaita). Pēc LDC sniegtās informācijas, daudzi Tiešās tirdzniecības kvotas īpašnieki laikus neiesniedza kvotas izpildes gada deklarācijas un tajās bija norādīti neprecīzi dati, tādēļ arī tika veiktas atkārtotas pārbaudes par to, vai konstatētie pārkāpumi ir novērsti. Piena piegādes kvotas pārbaude veikta 46,1 % apjomā no kopējā skaita (plānots – 40 %).

Valsts budžeta programmā tika nodrošināta kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku resursu ilgtspējīga izmantošana, aizsardzība un aprites uzraudzība, lai saglabātu to bioloģisko daudzveidību, uzlabotu lauksaimniecības produktu kvalitāti, veicinātu sabiedrības drošību un pasargātu vidi no iespējamā augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu radītā piesārņojuma, kā arī lai palielinātu produktivitāti un lauksaimniecības konkurētspēju.

Darbības rezultāti

Kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana

Lauksaimniecisko dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšana sekmē augstākā līmeņa ganāmpulku izaudzēšanu un efektīvu lopkopības produkcijas ražošanu. Lauksaimniecības dzīvnieku ģenētisko resursu saglabāšanā ir iesaistīti dzīvnieku turētāji, šķirnes dzīvnieku audzētāju organizācijas, mākslīgās apsēklošanas stacijas un LDC, kur izveidota ģenētisko resursu dzīvnieku datu bāze. 2008. gadā ir sertificētas 111 personas, kas sniedz ar ciltsdarbiem saistītus pakalpojumus, un tas ir par 39 % vairāk, nekā plānots. Ikgadēja izvērtēšana notikusi 273 dzīvnieku audzēšanas organizācijās un šķirnes saimniecībās (plānots – 245), no tām 34 ir šķirnes saimniecību kandidātes, kas pieteicās šķirnes saimniecības statusa iegūšanai.

Kopumā rādītāji par dažāda veida kontrolēm ir sasniegti. Kontrolēti tika gan ražotāji ar piegādes kvotu, gan tiešo tirdzniecību, gan piena pārstrādes uzņēmumi, gan piena laboratorijas un piena pircēji. CVI veica 2474 kontroles. Kontrolēti ir 19 piena pārstrādes uzņēmumi, 5 kontroles notikušas piena laboratorijās, 1 kontrole – piena ražotāju reģistros. Kontrolēti ir 40 % no piegādes kvotas (plānots – 286 936 piena t, izpilde – 286 940 piena t) un 5 % no tiešās tirdzniecības kvotas (plānots – 565 piena t, izpilde – 1290 piena t). Plānotais ir pārsniegts par 128 %. 2008. gadā kvotu daļai bija nepieciešams vairāk tiešās tirdzniecības kvotas kontroļu, nekā plānots, jo CVI no LDC saņēma sarakstus par saimniecībām, kas nebija izpildījušas 2008. gada 12. aprīļa MK noteikumu “Noteikumi par kārtību, kādā tiek veikti darījumi ar piena kvotām, kvotu administrēšanas un kontroles kārtību, kā arī soda naudas aprēķināšanas un iekasēšanas kārtību” 13. punktā noteikto. 2008. gadā CVI organizēja 43 informatīvos pasākumus par normatīvo aktu piemērošanu lopkopībā, plānoto (26) pārsniedzot par 65 %, jo tika pieņemti jauni normatīvie akti un vajadzēja skaidrot to piemērošanu.

Kultūraugu ģenētisko resursu kolekcijas atrodas selekcijas stacijās, LLU, Latvijas Universitātē, Nacionālajā botāniskajā dārzā, kā arī pie privātajiem kolekcionāriem. Kultūraugu kolekciju saglabāšana un dokumentēšana tiek finansēta no ZM subsīdiju līdzekļiem.

Sēkļu sertificēšana

Lai nodrošinātu patērētājiem kvalitatīvu sēkļu, svarīga ir sēkļu sertificēšana. Sēkļu sertifikācijas procesā izsniegto sēklas sertifikātu skaits ir pārsniegts par 57 % (plānots – 900, izpilde – 1415). Sēkļu sertifikācija ir atkarīga no personu pieprasījuma. 2008. gadā tika veiktas pārbaudes 440 sēkļu tirdzniecības vietās un pie 269 Sēklaudzētāju un sēkļu tirgotāju reģistrā reģistrētajām personām. Kopumā notika 1520 pārbaūžu, tāpēc plāna rādītājs (1490) ir pārsniegts par 2 %. Regulāri tiek uzraudzīta sēklaudzēšanu regulējošo normatīvo aktu prasību ievērošana sēkļu audzēšanas, sagatavošanas un saiņošanas procesu laikā, apsekojot sēklaudzētāju un sēkļu tirgotāju reģistrā reģistrētās personas.

VAAD sēklu kontroles laboratorijās izanalizēto paraugu skaits ir par 17% mazāks salīdzinājumā ar plānoto rādītāju (plānots – 6800, izpilde – 5633). Tas izskaidrojams ar mazo sēklaudzētāju izstāšanos no Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistra un vienas sēklu partijas masas palielināšanu, kuras dēļ samazinājās paraugu skaits.

Lauka pēcpārbaudē noraidītās sēklu partijas (procentuāli no pārbaudītām): plānots – 6 %, izpilde – 5,4 %. Lauka pēcpārbaudē ir izvērtētas 303 vasarāju, 141 ziemāju labību un 318 lopbarības augu sagatavoto sertificēto sēklu partijas. No izvērtētajām vasarāju sēklu partijām par neatbilstošām atzītas 17 sēklu partijas jeb 5,6 % no kopskaita; no izvērtētajām ziemāju sēklu partijām par neatbilstošām atzītas 7 sēklu partijas jeb 4,96 % no kopskaita. Savukārt no 318 pārbaudītajām lopbarības augu partijām tikai 1 jeb 0,31 % neatbilda sēklaudzēšanas normatīvo aktu prasībām. Iegūtie rezultāti liecina par adekvātu sēklu sertifikācijas procesa norisi, jo bija plānots, ka noteiktajām prasībām neatbildīs 6 % sēklu partiju.

Jauno augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas izmēģinājumi (pēc to skaita): plānots – 500, izpilde – 620. Rezultatīvais rādītājs ir pārsniegts par 24 %, jo tika saņemts vairāk iesniegumu par šķirņu izmēģinājumiem. 2008. gadā ir notikuši 286 vasarāju un zālaugu saimniecisko īpašību novērtēšanas izmēģinājumi (turpmāk – SĪN) konvenciālajā lauksaimniecībā un 47 – bioloģiskajā lauksaimniecībā, kā arī slimību izmēģinājums 31 šķirnei (kopumā 119 vasarāju šķirnēm). Ja rēķina kopā ar ziemājiem, pavisam bijuši 620 SĪN izmēģinājumu. Jauno augu šķirņu SĪN rezultātus VAAD sniedz pēc klientu pieprasījuma.

Jauno augu šķirņu iekļaušana Latvijas augu šķirņu katalogā (šķirņu skaits): plānots – 200, izpilde – 28. Tā kā šķirņu pārbaudes rezultāti bija pozitīvi un pieteiktie šķirnes nosaukumi atbilda normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, pēc Nacionālās augu šķirņu padomes priekšlikumiem par šķirņu iekļaušanu katalogā, VAAD pieņēma lēmumu iekļaut šķirnes katalogā, plānu pārsniedzot par 40 %.

Augu aizsardzība

Fitosanitārajā jomā pārskata gadā ir sasniegti galvenie darbības rezultāti. Par 70 % vairāk, nekā plānots, ir izsniegti fitosanitārie sertifikāti (plānots – 15 000, izpilde – 26 467). Ir palielinājies dažu augu un augu produktu (graudu un graudu produktu, sojas spraukumu, kūdras) eksports un reeksports no Latvijas uz trešajām valstīm. Valsts uzraudzība pār fitosanitāro stāvokli Latvijā (pārbauzu skaits): plānots – 3450, izpilde – 4649 (135 % pret plānoto). Pārbauzu skaits, lai noteiktu fitosanitāro stāvokli (augu karantīnas organismu izplatību), ir palielinājies, jo tika veiktas papildu pārbaudes *Plum pox potyvirus* izplatības noteikšanai ražojošajos un piemājas dārzos, tāpēc ka 2008.gadā Latvijā pirmo reizi tika atklāts *Plum pox potyvirus*. Tā kā 2007.gadā Latvijā pirmo reizi tika konstatēts jauns augu karantīnas organisms – bakteriālā iedega, tad 2008. gadā tika veiktas pārbaudes 2007.gadā konstatētajos bakteriālās iedegas perēkļos un buferzonā, kā arī bakteriālās iedegas saimniekaugu genofondā un komercdārzos. 2008.gadā tika piešķirti papildu līdzekļi, lai pārbaudītu, vai bakteriālās iedegas nav genofondā.

Ir ieviesta kartupeļu gaišās gredzenpuves apkarošanas programma 2006.–2008.gadam: tika plānots 900 pārbauzu, bet galu galā veiktas 1053 pārbaudes, plānoto pārsniedzot par 17 %. 2008.gadā ir palielinājies dienestā reģistrēto kartupeļu audzētāju skaits, turklāt notikušas pārbaudes arī neregistrētajās kartupeļu audzēšanas saimniecībās.

Piedevām kartupeļu gaišās gredzenpuves apkarošanas programmā 2006.–2008.gadam tika plānotas 1659 analīzes, bet reāli veiktas – 1660. Pārskata gadā 21 saimniecībā tika konstatēta kartupeļu gaišā gredzenpuve.

Laboratoriskā testēšanā karantīnas organismu atklāšanai veikto laboratorisko analīžu skaits ir pārsniegts par 52 % (plānots – 11 600, izpilde – 17 705), jo tika ņemti papildu

paraugi kartupeļu cistu nematodes *Globodera rostochiensis* izplatības noteikšanai kartupeļu sēklaudzēšanas saimniecībās eksportam paredzētajās kravās.

2008.gadā Latvijas augu aizsardzības reģistrā atbilstoši plānotajam tika iekļauti 15 jauni augu aizsardzības līdzekļi. Kopumā 2008.gadā Latvijas augu aizsardzības līdzekļu reģistrā ir 250 augu aizsardzības līdzekļu.

Augu aizsardzības līdzekļu kvalitātes laboratoriskā testēšana izpildīta par 33 % no plānotā (plānots – 70 paraugi, izpilde – 23 paraugi). Rezultatīvais rādītājs nav sasniegts, jo VAAD augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu analīzei izmantoja ārvalsts laboratorijas pakalpojumus, kas ir dārgāki nekā Latvijā. VAAD daļēji izmanto Latvijā esošo laboratoriju pakalpojumus. Latvijā nav akreditētas laboratorijas dažādu veidu augu aizsardzības līdzekļu darbīgo vielu analīzei. 2008. gadā analizēto augu aizsardzības līdzekļu darbīgās vielas atbilst reģistrētajām darbīgajām vielām. Latvijas audzētāji tiek nodrošināti ar kvalitatīviem augu aizsardzības līdzekļiem.

Kopumā rādītāji par augu aizsardzības līdzekļu izplatīšanu un lietošanu ir sasniegti.

Mēslošanas līdzekļu aprites uzraudzība

Mēslošanas līdzekļu (turpmāk – ML) aprites uzraudzības jomā ir sasniegti galvenie darbības rādītāji. ML reģistrācija (pēc apliecību skaita) par 340 % ir pārsniegusi plānoto (plānots – 30, izpilde – 102). Lielais reģistrēto ML skaits ir skaidrojams ar vairākiem apstākļiem:

1) patērētājiem tiek piedāvāts arvien plašāks organisko ML klāsts – 2008.gadā reģistrēti 34 organiskie ML, t. i., vairāk nekā visā laika posmā no 2003. līdz 2007.gadam, kad tie bija 28;

2) ML aprītē iesaistītie uzņēmumi vairāk ievēd ML no Uzbekistānas, Kazahstānas u. c. Āzijas valstīm;

3) Eiropas Kopienā ražoto ML klāsts ir ļoti plašs, bet ne visi no tiem atbilst regulas Nr. 2003/2003 prasībām, tāpēc tie ir jāreģistrē.

2008.gadā ir izsniegtas 42 atļaujas ML ieviešanai un tirdzniecībai, plānoto (30) pārsniedzot par 40 %. Plāns ir pārpildīts, jo trešajās valstīs ražotie ML joprojām ir pieprasīti un uzņēmumi ievēd aizvien jaunus mēslošanas līdzekļu veidus, kuru kvalitāte pirms reģistrācijas ir jāpārbauda. Tika kontrolētas arī ML aprites vietas: plānots 350 pārbaudu, reāli veikts – 296, plānoto sasniedzot par 86 %. No veiktajām 296 pārbaudēm mēslošanas līdzekļu jomā 13 % bija operatīvās, kas saistītas ar testēšanai un reģistrācijai ievesto ML atļauju uzraudzību un 8 % – atkārtotās, t. i., konstatēto pārkāpumu novēršanas pārbaudes. Biežāk konstatētie pārkāpumi tirdzniecības vietās bija neregistrētu ML tirdzniecība ar nepamatotu EK mēslošanas līdzekļa marķējumu, neregistrētu organisko mēslošanas līdzekļu tirdzniecība, kā arī ML etiķešu neatbilstība normatīvo aktu prasībām. Pēc pārkāpumu konstatācijas ML aprītē iesaistītās personas pieteica ML reģistrāciju – par to liecina neplānoti lielais reģistrēto ML skaits –, kā arī nodrošināja atbilstošu informāciju ML etiķetēs un marķējumā, lai novērstu patērētāju maldināšanu. Neizpildītā plāna daļa ir saistīta ar budžeta samazinājumu un grozījumiem likumā “Par Valsts budžetu 2008.gadam” (2008.gada 1.jūlijs).

Kopumā faktiskie programmas darbības rezultāti budžetā ir sasniegti atbilstoši plānotajam.

2.1.5. Darbības virziens “Nozaru pārvaldība”

■ Budžeta programma “Politikas plānošana, īstenošana un uzraudzība”

Šī budžeta programma pilda politikas plānošanas un atbalsta funkcijas citām ZM budžeta programmām. Efektīva politikas plānošanas un atbalsta funkciju veikšana veicina citu budžeta programmās iekļauto politikas rezultātu sasniegšanu.

Budžeta programmā ir īstenoti pasākumi, lai ZM stratēģijas plānošana un īstenošana noritētu efektīvi un kvalitatīvi.

Programmā noteikto rezultatīvo rādītāju izpildi īstenoja ZM, nodrošinot tiesību aktu sagatavošanu, politikas veidošanas procesā iesaistot nevalstiskās organizācijas un aktīvi pārstāvējot Latvijas intereses starptautiskajās organizācijās un ES lēmumu pieņemšanas institūcijās.

Politikas rezultāti

2008.gadā ZM amatu vietu skaits tika aizpildīts par 98 % no plānotā (plānots – 306, izpilde – 300). Personāla rotācijas koeficients 2008.gadā bija 15 %; tas ir ievērojami mazāks par gadā pieļaujamo (26 %). Viens no svarīgākajiem faktoriem, kas nodrošina plānotā darba rezultāta sasniegšanu, ir pastāvīga zināšanu papildināšana. No kopējā darbinieku skaita 70 % darbinieku ir apmeklējuši apmācības, un šis rādītājs vairāk nekā 2 reizes pārsniedz plānoto (30 %).

Lai nodrošinātu koordinētu valsts un sabiedrisko organizāciju darbību ministrijas kompetencē esošo nozaru attīstības veicināšanā, sagatavotu un izvērtētu priekšlikumus un nozares regulējošo normatīvo aktu projektus, analizētu starptautisko un starpvalstu normatīvo aktu un līgumu ietekmi, nodrošinātu atklātumu lauksaimniecības, zivsaimniecības un mežu nozarēm būtiskāko problēmu risināšanā, ministrija ir izveidojusi ciešu sadarbību ar sociālajiem partneriem un nevalstiskajām organizācijām (Pārtikas uzņēmumu federāciju, Meža konsultatīvo padomi, Zivsaimniecības konsultatīvo pārvaldi u. c.). Katru gadu ministrija slēdz sadarbības līgumu arī ar Latvijas Pašvaldību savienību un LO SP. Papildus minētajiem noslēgtajiem līgumiem 2008.gadā starp ZM, biedrību “Zemnieku saeima” un biedrību “Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija” tika noslēgts Nodomu protokols, lai veicinātu savstarpēju sadarbību būtiskāko problēmu risināšanā lauksaimniecības, lauku attīstības un lauksaimnieku kooperācijas jomā. Visi noslēgtie līgumi starp ZM un nevalstiskajām organizācijām ir nodrošinājuši atklātību lauksaimniecības nozaru būtiskāko problēmu risināšanā, tām veidojot un īstenojot kopēju lauksaimniecības politiku, kā arī uzņemoties kopēju atbildību par turpmāku lauku un lauksaimniecības attīstību.

Valsts budžeta programmā politikas rezultāti ir sasniegti atbilstoši plānotajam.

Darbības rezultāti

2008.gadā ir sagatavoti 276 tiesību aktu projekti (likumprojekti, MK noteikumi, MK rīkojumi) jeb 92 % no plānotā. Sniegti 366 atzinumi par citu valsts institūciju sagatavotajiem dokumentu projektiem (18 % vairāk nekā plānots). Sagatavoti 9 politikas plānošanas dokumenti, plānu (7) pārsniedzot par 29%. Papildus plānotajam 2008. gadā apstiprināta Meža monitoringa valsts programma 2008.gadam un Latvijas Lauku attīstības programma 2007.–2013.gadam.

Tika veikts divu politikas plānošanas dokumentu izvērtējums – ZM darbības stratēģijas darbības rezultātu izvērtējums un LAP 2004.–2006.gadam *ex-post* novērtējums. Tika plānots arī ZM darbības stratēģijas paveiktā novērtējums, bet, tā kā nākamā perioda iestādes darbības stratēģija tiks izstrādāta 2009.gadā, tad šis izvērtējums tiek pārcelts uz 2009.gadu.

2008.gadā atbilstoši plānotajam tika sagatavots ziņojums par lauksaimniecību iepriekšējā gadā, ZM publiskais pārskats, 25 ZM iekšējā audita ziņojumi un pārskati.

Nozīmīgs ZM darbības aspekts ir Latvijas interešu pārstāvēšana: ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomē – 16 reizes, Īpašajā lauksaimniecības komitejā – 31 reizi, EK komitejās un darba grupās – 455 un ES Ministru Padomes komitejās un darba grupās – 142 reizes. Kopumā šie rādītāji atbilst plānotajam. Sekmīga ekspertu darbība ES lēmumu izstrādes un pieņemšanas struktūrās ļauj ietekmēt ES lēmumus jau to tapšanas procesā, rada

iespēju sagatavot kvalitatīvas nacionālās pozīcijas un pārstāvēt Latvijas lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības sektora intereses ES.

Lai nodrošinātu sekmīgāku sabiedrības informēšanu par ES finanšu apguves iespējām (īpaši tāpēc, ka tieši zemkopības nozarē tiek apgūta gandrīz puse no visa ES finansējuma, kas domāta Latvijai), kā arī ņemot vērā sabiedrības arvien lielāko interesi par valsts pārvaldes iestāžu darbību, ministrija ir īstenojusi 462 sabiedrības informēšanas pasākumus, par 11 % pārsniedzot plānoto (415).

Salīdzinājumā ar plānoto programmas rezultāti būtībā ir sasniegti, nodrošinot budžeta līdzekļu pārskatāmu un efektīvu izlietojumu.

■ **Budžeta programma “Eiropas Savienības fondu finansējums lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai”**

Valsts budžeta programmas izpildi nodrošināja LAD. Budžeta programma “Eiropas Savienības fondu finansējums lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai” tiek īstenota vairākām turpmāk minētajām apakšprogrammām.

■ **Apakšprogramma “Atmaksas valsts pamatbudžetā par Eiropas Savienības fondu finansējumu”**

Valsts budžeta apakšprogrammas izpildi nodrošināja LAD. Šajā valsts budžeta apakšprogrammā tiek uzrādīta atmaksa valsts budžetā par ZM un LAD kā finansējuma saņēmēja veiktajiem pasākumiem. Tā kā šī ir konsolidējama budžeta pozīcija, tā nerada ietekmi uz kopējo budžeta izpildi.

■ **Apakšprogramma “Eiropas Savienības fondu pasākumu finansēšana”**

Valsts budžeta apakšprogrammas izpildi nodrošināja LAD.

Darbības rezultāti

Realizējot budžeta programmu, 2008.gadā ir īstenoti pasākumi, lai veicinātu ilgtermiņā konkurētspējīgas (ekonomiski efektīvas un uz tirgu orientētas) uzņēmējdarbības attīstību laukos un nodrošinātu pieejamo ES fondu līdzekļu izmantošanu ilgtermiņā konkurētspējīgas lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai.

Dalība ES rada plašas tirgus attīstības iespējas lauksaimniecībai un finansiālā atbalsta iespējas lauku, lauksaimniecības un zivsaimniecības attīstībai. Šajās jomās ES līdzekļi Latvijai ir pieejami dažādās formās:

- 1) Kopējās tirgus organizācijas un tiešā atbalsta pasākumiem;
- 2) Strukturālo fondu mērķu sasniegšanai lauksaimniecībā un zivsaimniecībā;
- 3) LAP īstenošanai.

Lai īstenotu tiešo maksājumu politiku, Latvija piemēro VPM par lauksaimniecībā izmantojamo zemi, kas ir bijusi labā lauksaimniecības stāvoklī laikā līdz 2003.gada 30.jūnijam un atbilst laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumiem. VPM pilnībā tiek finansēts no ES budžeta. Šī maksājuma ieviešana sekmē lauksaimniecībā izmantojamo zemju kopšanu, jo, lai saņemtu maksājumu, lauksaimniekiem ir jāievēro laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi. Laba lauksaimniecības un vides stāvokļa nosacījumi ietver gan lauksaimniecībā izmantojamās zemes kopšanu atbilstoši agrotehniskajām prasībām, gan pastāvīgo pļavu un ganību uzturēšanu un kopšanu. Platību skaits, par kurām saņemts vienotais platību maksājums, atbilst plānotajam (1,50 milj. ha). Atbalsta apgūšanas intensitāte – rezultāts ir sasniegts atbilstoši plānotajam (plānots 90 % no kopējās tiešajiem atbalsta maksājumiem paredzētās summas).

Prognozējamais izmaksājamo eksporta kompensāciju pieaugums ir izpildīts par 100 % (procentuāli pret iepriekšējo gadu plānots – 80, izpilde – 80). Eksporta apjoms palielinās atbilstoši plānotajam.

Tirgus stabilizācijas nolūkos Latvijā ir nepieciešams veikt ES tiesību aktos paredzētos intervences un iekšējā tirgus pasākumus (intervenci jeb iepirkšanu un atbalsta piešķiršanu šo produktu privātai uzglabāšanai). Pašlaik Latvijā intervence notiek:

- 1) graudu sektorā (kviešiem un miežiem);
- 2) piena produktu sektorā (sviestam un vājpiena pulverim);
- 3) siera sektorā ilgi uzglabājamo siera veidu privātai uzglabāšanai.

Labības tirgus intervences pasākumos nav saņemti labības audzētāju iesniegumi, jo piedāvātās tirgus cenas ir būtiski lielākas par EK noteikto intervences cenu. Piena produktiem 2008.gadā intervences pasākumi nav piemēroti, tāpat kā nav veikti intervences pasākumi privātai uzglabāšanai piena produktiem.

No 2004. gada ZM piešķir valsts atbalstu piena piegādei vispārējās izglītības iestādēs Latvijā. Atbalsta mērķis ir nodrošināt bezmaksas glāzi piena dienā to vispārējās izglītības iestāžu audzēkņiem, kuras iesaistījušās “Skolas piena” programmā. “Skolas piena” programmā iesaistījās 490 izglītības iestādes, plānoto (459) pārsniedzot par 7 %. “Skolas piena” programmā piegādātā piena daudzums bija 1510 t (108 % pret plānoto). Rezultāti atbilst plānotajam apjomam.

2008.gadā tika apstiprināta LAP 2007.–2013.gadam. Tajā paredzēts nodrošināt atbalstu trijās asīs:

- 1) lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares konkurētspējas uzlabošanai;
- 2) vides un lauku ainavas uzlabošanai un
- 3) dzīves kvalitāte lauku apvidos un lauku ekonomikas dažādošanas veicināšanai.

ELFLA 1. asī atbalstīto uzņēmumu skaits sasniedz 106 % no plānotā (plānots – 1000, izpilde – 1057). ELFLA 2. asī atbalstīto pieteikumu skaits pārsniedz plānoto par 4% (plānots – 56 000, izpilde – 58 062). Savukārt ELFLA 3. asī atbalstīto uzņēmumu skaits atbilst plānotajam, t. i., 20. Kopumā rezultāti nedaudz pārsniedz plānoto, jo atbalsta pretendentu aktivitāte bija lielāka, nekā plānots.

Pamatojoties uz Zivsaimniecības nozares stratēģisko plānu 2007.–2013.gadam, 2007.gadā tika izstrādāta un apstiprināta Rīcības programma Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam. Tajā paredzēts:

1) ar Kopienas zvejas flotes pielāgošanas pasākumiem sniegt atbalstu kuģu īpašniekiem, kurus skar zvejas darbību pilnīga pārtraukšana (ko izraisa zvejas kuģu nodošana sagriešanai vai izmantošanai citiem mērķiem ārpus zvejniecības) vai pagaidu pārtraukšana (zvejas lieguma gadījumā), kā arī atbalstu ieguldījumiem zvejas kuģu ierīču un selektīvāku zvejas rīku iegādei un zvejnieku profesionālo iemaņu uzlabošanai, pārkvalificēšanai un aiziešanai agrīnajā pensijā;

2) ar akvakultūras, iekšējo ūdeņu un zivsaimniecības un akvakultūras produktu pārstrādes un realizācijas pasākumiem sniegt atbalstu ieguldījumiem akvakultūras attīstībā, zvejas apstākļu uzlabošanai iekšējos ūdeņos, kā arī ieguldījumiem zivsaimniecības un akvakultūras produktu realizācijas jomā;

3) kopējiem rīcību pasākumiem atbalstīt darbības, kas ir saistītas ar ilgtspējīgu resursu apsaimniekošanu, darba apstākļu un drošības uzlabošanu, ražotāju organizāciju veidošanu un pārstrukturēšanu, ūdens faunas un floras aizsargāšanu, ostu sniegto pakalpojumu uzlabošanu, jaunu zivsaimniecības un akvakultūras noieta tirgu sekmēšanu un attīstīšanu;

- 4) nodrošināt zivsaimniecības reģionu ilgtspējīgu attīstību.

Modernizēti 3 zivju apstrādes uzņēmumi, plānots – 2. Rādītājs 2008.gadā ir pārsniegts, jo atjaunots iepriekš lauzts līgums un papildus īstenots uzņēmuma modernizācijas projekts.

Atbilstoši plānotajam sasniegti šādi rezultāti: modernizēti 3 akvakultūras uzņēmumi un 2 ostas, kā arī atbalstītas 2 ražotāju organizācijas.

Faktiskie programmas darbības rezultāti budžetā atbilst plānotajam.

2.2. Ministrijas sniegtie pakalpojumi

Regulāri tiek aktualizēta informācija ministrijas interneta mājas lapā. Sabiedrībai svarīgi un nozīmīgi temati tiek ievietoti mājas lapas sadaļā “Sabiedrības viedoklis”, kur jebkuram interesentam interaktīvi ir iespēja izteikt savu viedokli vai uzdot jautājumu ministrijas speciālistiem.

Ministrijas mājas lapā tiek piedāvātas vairākas jaunas interaktīvas sadarbības iespējas:

- iespēja saņemt pa e-pastu regulārus paziņojumus par nozīmīgiem notikumiem lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozarēs kalendāra formā;
- iespēja paust viedokli par nozarei aktuāliem jautājumiem;
- iespēja sniegt komentārus.

Līdz 2008. gada beigām ZM mājas lapā ministrija sabiedrībai bija adresējusi 4 aktuālus jautājumus, uz kuriem saņemtas 2346 atbildes.

Fiziskās vai juridiskās personas, izmantojot mājas lapas sadaļu “Jautājumi un atbildes”, iesūtījušas pavisam 198 jautājumus, uz kuriem 74 % gadījumu saņēmuši atbildes, savukārt 26 % jautājumu nav bijuši Zemkopības ministrijas kompetencē. Sabiedrības viedoklim piedāvāti 5 ministrijas sagatavotie tiesību aktu projekti, par kuriem ir saņemti 32 komentāri.

Zemkopības ministrijas mājas lapu nedēļas laikā vidēji ir apmeklējuši 3437 interesenti, no tiem aptuveni 1206 mājas lapu ir apmeklējuši vairāk nekā vienu reizi. Mājas lapu dienā vidēji apmeklē 587 interesenti.

Ministrijas mājas lapas sadaļā “Valsts iepirkumi” tiek ievietota informācija par ZM organizētajiem un realizētajiem iepirkumiem, tā nodrošinot atklātības principu ievērošanu un uzņēmējus laikus informējot par plānotajiem iepirkumiem.

Tā kā Latvijā ir izveidota E-iepirkumu sistēma, ko administrē Elektronisko iepirkumu valsts aģentūra (EIVA), Zemkopības ministrija ir pieteikusi dalību EIVA organizētajās centralizētajās iepirkumu procedūrās par standarta preču piegādi, izmantojot elektronisko iepirkumu sistēmu (piemēram, datortehnikas iepirkums, drukas iekārtu piederumi, biroja papīra piegāde, kancelejas preces u. c.).

2.3. Īstenotās jaunās politikas iniciatīvas

Veidojot 2008.gada valsts budžeta projektu, Zemkopības ministrija 2008.gada jaunajām politikas iniciatīvām (prioritātēm) pieprasīja finansējumu Ls 55,94 milj. apmērā. 2007.gada 3. septembra Ministru kabineta ārkārtas sēdē (protokola Nr. 48 1.§) tika atbalstītas prioritātes par Ls 1,525 milj. jeb 97,3 % mazāk, nekā plānots.

Valsts pamatbudžeta finansējums zemkopības nozares prioritāro pasākumu īstenošanai 2008.gadā ir par Ls 8,788 milj. jeb 85,21 % mazāks salīdzinājumā ar finansējuma apmēru 2007.gada budžetā. Tas liecina par to, ka valsts budžeta finansiālais atbalsts šobrīd ir vairāk vērsts uz ES līdzfinansējuma nodrošināšanu valstī.

Zemkopības ministrija atbilstoši likumā “Par valsts budžetu 2008. gadam” paredzētajam finansējuma ietvaram nodrošināja jauno politikas iniciatīvu/prioritāšu īstenošanu un finansējums tika 100 % apgūts (skatīt 7. tabulu).

7. tabula. 2008. gada prioritārie pasākumi un to finansējuma apmērs no valsts pamatbudžeta

Programmas/ apakšprogrammas nosaukums	Prioritārie pasākumi	Finansējums, Ls
Pārtikas drošība un kvalitāte, dzīvnieku veselība		
	Pārtikas un veterinārā dienesta īstenotā Piena kvalitātes uzlabošanas programma	249 800
Sabiedriskā finansējuma administrēšana un valsts uzraudzība lauksaimniecībā		
	Lauku atbalsta dienesta administratīvās kapacitātes stiprināšana saistībā ar papildu funkcijām jaunajā programmēšanas periodā 2007.–2013. g. (tostarp 23 jaunas štata vietas)	500 000
	Lauksaimniecības datu centra īstenotā Piena kvalitātes uzlabošanas programma	55 200
Kultūra		
	V/a "Latvijas Lauksaimniecības muzejs", v/a "K.Ulmaņa piemiņas muzejs "Pikšas" īstenotā darba samaksas paaugstināšana valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbinātajiem saskaņā ar MK 20.12.2005. noteikumiem Nr. 995	15 217
Meža resursu valsts uzraudzība		
	Valsts meža dienestā īstenotā darba samaksas paaugstināšana valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbinātajiem saskaņā ar MK 20.12.2005. noteikumiem Nr. 995	704 311
Kopā Zemkopības ministrija		1 524 528

2.4. Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

2.4.1. Integrētā vadības sistēma

Zemkopības ministrijā tika ieviesta un no 2008.gada 21.aprīļa darbojas Integrētā vadības sistēma (IVS) – iestādes darbības stratēģijas līdzsvarotas vadības sistēma, iekļaujot riska un kvalitātes vadību, kādu izcilības novērtēšanai izmanto valsts pārvaldes iestādēs Eiropas Savienības (ES) valstīs. IVS ieviešana tika sākta 2007.gada aprīlī, izmantojot ES struktūrfondu līdzekļus.

IVS darbības mērķis ir uzlabot un stiprināt ministrijas administratīvās spējas un darbības kapacitāti – efektīvāk izmantot resursus, vadīt procesus un panākt kvalitatīvu lēmumu pieņemšanu, efektīvi nodrošināt ES atbalsta programmu vadību un uzraudzību.

2.4.2. Iekšējā kontrole

Zemkopības ministrijā un padotības iestādēs ir izveidotas iekšējā audita struktūrvienības, kas saskaņā ar valsts sekretāra vai iestādes vadītāja apstiprinātu audita stratēģiju veic iestādē izveidotās iekšējās kontroles novērtējumu un sagatavo ieteikumus. Ministrijas pārvaldībā esošo ES fondu vadībā un ieviešanā būtiskos aspektos ir izveidots

iekšējās kontroles mehānisms, bet tā funkcionalitāte un efektivitāte tiks novērtēta nākamajos pārskata periodos.

Par visu auditu rezultātiem, izdarītajiem secinājumiem un ieteikumiem tiek iesniegti ziņojumi valsts sekretāram.

Zemkopības ministrijā izveidotajā iekšējās kontroles sistēmā ir ietverti visi kontroles pamatelementi, un tā kopumā atbilst Ministru kabineta noteikumiem Nr. 466 "Par iekšējās kontroles sistēmas izveidošanas pamatprasībām".

2.4.3. Iekšējais audits

Pārskata gadā Iekšējā audita departamenta darbinieki ir analizējuši, novērtējuši un pārbaudījuši iekšējās kontroles sistēmas atbilstoši Iekšējā audita 2008.gada darbības plānam. Kopumā 2008. gadā faktiski veikti 18 auditi, par kuriem iesniegti ziņojumi valsts sekretāram.

Auditos konstatēto nepilnību novēršanai un iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanai pavisam ir apstiprināti 75 auditoru sniegtie ieteikumi, no kuriem 39 % ieviesti līdz pārskata perioda beigām, bet pārējo ieteikumu ieviešanas termiņš ir nākamais periods. 2008.gadā veiktajos auditos netika konstatēti fakti, kas būtiski ietekmētu esošo sistēmu darbību un iekšējo kontroļu nodrošināšanu ministrijā. Nozīmīgākie konstatētie fakti un ieteikumi ir šādi.

■ Veicot auditus finanšu resursu plānošanas un izpildes jomā, tika konstatētas nepilnības dažu projektu finanšu pamatojuma noteikšanā un izpildes kontrolē:

- finanšu resursu pieprasījums netiek pamatots ar finanšu analīzes rezultātiem un tāmēs nav atspoguļoti analītiskie posteņi, to detalizācijas pakāpe nav pietiekama;
- komplicētie projekti nav sadalīti posmos/apakšposmos, un tas apgrūtina preventīvo kontroles mehānismu ieviešanu;
- netiek piemērotas līgumos paredzētās soda sankcijas.

Lai nodrošinātu caurspīdīgu un uz pamatotiem aprēķiniem balstītu finanšu līdzekļu plānošanu un izmantošanu, iekšējais audits ierosināja pārskatīt un precizēt tāmju izstrādāšanas principus un līgumu izpildes kontroles kārtību. Ieteikums pārskata periodā daļēji ieviests dažās budžeta apakšprogrammās. Ieviešana pārējās programmās turpinās 2009.gadā.

■ Auditos par nekustamo īpašumu apsaimniekošanas efektivitāti secināts, ka pastāv budžeta līdzekļu nepietiekami efektīva un ekonomiska izlietojuma risks, jo:

- apsaimniekošanas pasākumu plāni ir vispārīgi, nesniedz informāciju par darbu apjomiem;
- apsaimniekošanas darbu/pakalpojumu maksājumu grafiki ir piesaistīti pie termiņa, nevis pie darba – dažreiz samaksa tiek veikta pirms faktiskā darba izpildes termiņa;
- apsaimniekošanas darbu/pakalpojumu tāmes satur tikai pamatpozīcijas bez atšifrējumiem un paskaidrojumiem;
- nav pieņemti daži konceptuālie lēmumi – nav izvēlēts apsaimniekošanas modelis/pieeja;
- nav pietiekama līgumu izpildes kontrole;
- netiek piemērotas soda sankcijas par darbu izpildes termiņu neievērošanu u. c.

Lai mazinātu risku, ir izteikts ierosinājums pārskatīt nekustamā īpašuma apsaimniekotāja pieeju pakalpojumu sniegšanas procesa organizēšanā (īpaši publisko iepirkumu organizēšanas, tāmju sagatavošanas un līgumu izpildes kontroles aspektā).

■ Vairākos auditos tika konstatēts, ka rezultatīvie rādītāji ne vienmēr precīzi atspoguļo galvenos darbības aspektus un nesniedz pilnīgu pārskatu par ministrijas darbības stratēģijā noteikto mērķu sasniegšanu. Iekšējā audita veicēji ierosināja uzlabot valsts budžeta programmu (apakšprogrammu) rezultātu un rezultatīvo rādītāju identificēšanu un to izpildes kontroli. Pārskata periodā ieteikums daļēji ir ieviests, un tā ieviešana turpinās 2009.gadā.

■ Auditējot Eiropas Savienības finansēto programmu un projektu īstenošanas sistēmas ELFLA, ELGF un EZF to ieviešanas nodrošināšanai, tika secināts, ka:

- Latvijā ir noteiktas atbildīgās institūcijas un to pamatfunkcijas fondu ieviešanai atbilstoši ES tiesību aktiem;

- Zemkopības ministrijā ir noteikts atbildības sadalījums un funkcijas starp ministrijas pārvaldībā esošo ES fondu (ELFLA, ELGF, EZF) ieviešanā iesaistītajām struktūrvienībām. Pēc audita pārbaudēm secināts, ka ir nepieciešams precizēt un pilnveidot ministrijas iekšējos normatīvos aktus, kas nosaka iesaistīto struktūrvienību darbības kārtību un kontroles pasākumus.

Ieviešot iepriekšējos pārskata periodu auditu ieteikumus, ministrijā ir pārskatīti un aktualizēti iestādes darbības nodrošināšanai noteiktie izmaksas veidojošie limiti un izvērtēts resursu faktiskais patēriņš, tā optimizējot ministrijas administratīvā darba izmaksas.

2.4.4. Eiropas Zivsaimniecības fonda Revīzijas iestādes darbība

Pēc ministra rīkojuma Zemkopības ministrijas Iekšējā audita departaments kā EZF Revīzijas iestāde 2008.gadā veica atbilstības novērtējuma pārbaudi par EZF vadībā un ieviešanā iesaistīto iestāžu izveidoto vadības un kontroles sistēmu. Pārbaudē tika ietverta EZF Vadošās iestādes, Sertifikācijas iestādes un Starpniecības iestādes, to izveidotā vadības un kontroles sistēma.

Pēc pārbaudes Revīzijas iestāde sagatavoja un Eiropas Komisijai nosūtīja atbilstības novērtējuma ziņojumu un atzinumu par izveidotās sistēmas atbilstību Padomes Regulas (EK) 1198/2006 "Par Eiropas Zivsaimniecības fondu" prasībām.

Atbilstības novērtējuma ziņojumā ir secināts, ka Vadošajā iestādē, Sertifikācijas iestādē un Starpniecības iestādē ir izveidota vadības un kontroles sistēma, ievērojot Eiropas Komisijas tiesību aktu prasības, kā arī EZF vadības un kontroles sistēmas apraksta atbilstības novērtējuma gala ziņojuma sagatavošanas laikā EZF vadības un kontroles sistēmā nav nepilnību, kas būtiski ietekmētu sistēmas darbību. Par izveidoto EZF vadības un kontroles sistēmu tika sniegts atzinums bez piezīmēm, un tas apliecina šo struktūru izveidotās vadības un kontroles sistēmas atbilstību Eiropas Komisijas noteiktām tiesību aktu prasībām.

2008.gadā EZF Revīzijas iestāde sagatavoja un nosūtīja apstiprināšanai uz Eiropas Komisiju EZF Revīzijas iestādes audita stratēģiju. Stratēģijā tika ietverti Revīzijas iestādes (ZM Iekšējā audita departamenta) un Revīzijas struktūras (Lauku atbalsta dienesta Audita departamenta) sistēmu auditu un darbību revīziju plāni un veikšanas metodikas. EZF Revīzijas iestādes audita stratēģiju Eiropas Komisija apstiprināja 2008.gada 16.decembrī.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas noteiktajām tiesību aktu prasībām EZF Revīzijas iestāde sagatavoja un nosūtīja apstiprināšanai uz Eiropas Komisiju Latvijas Republikas EZF Revīzijas iestādes Gada kontroles ziņojumu par laika posmu no 01.01.2007. līdz 30.06.2008. un atzinumu par EZF vadības un kontroles sistēmu darbību. Gada kontroles ziņojumā ir ietverti Revīzijas iestādes un Revīzijas struktūras auditu rezultāti. Ņemot vērā šos rezultātus, Revīzijas iestāde izvērtēja EZF vadības un kontroles sistēmas darbības efektivitāti.

2.4.5. Līdzdalība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda Kompetentās iestādes komitejas darbībā

ZM IAD piedalījās Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda Kompetentās iestādes komitejas darbā, nodrošinot Lauku atbalsta dienesta kā maksājumu iestādes atbilstības akreditācijas kritērijiem uzraudzību, iekšējo un ārējo auditu ziņojumu izvērtēšanu, ieteikumu ieviešanas uzraudzību. Tika izvērtēti Lauku atbalsta dienesta iekšējo auditu ziņojumos sniegtie konstatējumi, secinājumi un ieteikumi un sagatavots viedoklis par tiem Kompetentās iestādes Komitejai.

2.4.6. Iespējamās korupcijas novēršana

2008.gadā IAD ir apkopojis un izvērtējis no ZM padotības iestādēm saņemto informāciju par Korupcijas novēršanas un apkarošanas valsts programmas 2004.–2008.gadam izpildi. Pamatojoties uz to, ir sagatavots pārskats par programmas izpildi un informācija nosūtīta Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam. Lielākajā daļā Programmā noteikto uzdevumu izpildes statuss tika klasificēts kā ieviests vai regulāri veicams.

3. Zemkopības ministrijas budžets un tā izlietojums

3.1. Valsts budžeta līdzekļu izlietojums

Zemkopības ministrijai no valsts pamatbudžeta līdzekļi tiek piešķirti saskaņā ar likumu par valsts budžetu kārtējam gadam (skatīt 8.tabulu), un tie sastāv no:

- dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem;
- ieņēmumiem par maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem;
- ārvalstu finanšu palīdzības iestādes ieņēmumos;
- transfertiem.

8. tabula. Zemkopības ministrijas valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2008.gadā, Ls

Finanšu līdzekļi	2007. gadā (faktiskā izpilde)	2008. gadā	
		Apstiprinātais budžets	Faktiskā izpilde
Resursi izdevumu segšanai	302 648 930	413 959 259	412 818 596
Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	286 876 304	400 092 043	400 092 043
Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi	15 068 575	13 377 317	12 322 827
Ārvalstu finanšu palīdzība iestādes ieņēmumos	704 051	489 899	403 726
Izdevumi (kopā)	297 732 909	418 432 083	410 476 665
Uzturēšanas izdevumi (kopā)	287 099 827	407 969 087	400 927 078
Subsīdijas un dotācijas	193 860 259	306 229 672	302 361 724
Tajā skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	275 363	193 410	166 308
Pārējie uzturēšanas izdevumi	82 606 486	101 739 415	98 565 354
Kapitālie izdevumi	10 633 082	10 462 996	9 549 587

3.2. Valsts budžeta līdzekļu izlietojums valsts investīciju projektu īstenošanai un valsts atbalsts pētījumiem

3.2.1. Valsts investīciju programma, projekti un to īstenošanas rezultāti

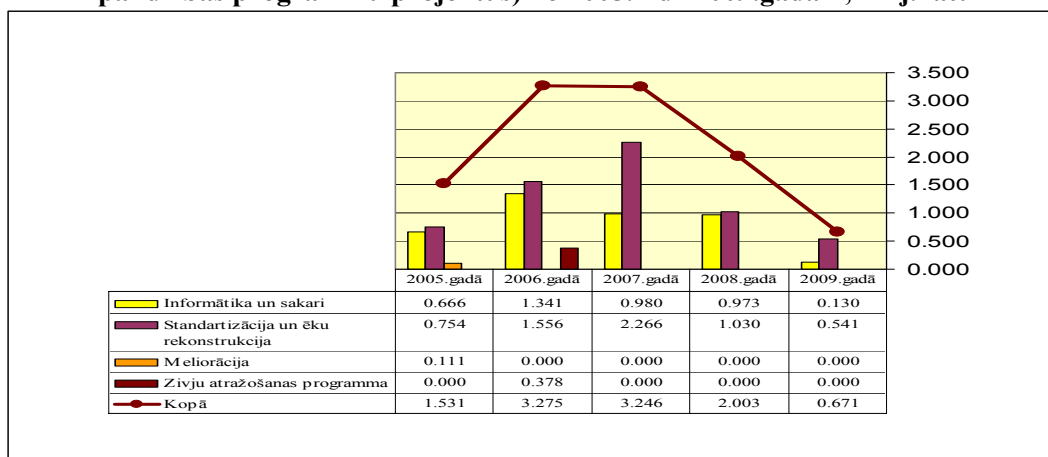
2008.gadā no valsts investīcijām Zemkopības ministrijai paredzētais kopējais finansējums – pamatbudžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem – bija Ls 2,002 milj. Piešķirtie valsts budžeta līdzekļi valsts investīciju projektu īstenošanai 2008.gadā tika apgūti 99,4 % apmērā.

No valsts pamatbudžeta zemkopības nozares valsts investīciju projektu (izņemot ES politiku instrumentus un ārvalstu finanšu palīdzības programmu projektus) īstenošanai 2008.gadā tika piešķirti Ls 2,003 milj., kas ir par Ls 1,243 milj. jeb 38,29 % mazāk salīdzinājumā ar finansējumu 2007.gadā un par Ls 1,272 milj. jeb 38,84 % mazāk nekā 2006.gadā. Plānotais finansējums 2009.gadam ir par Ls 1,332 milj. jeb 66,50 % mazāks salīdzinājumā ar finansējumu 2008.gadā, par Ls 2,575 milj. jeb 79,33 % mazāks nekā

2007.gadā, par Ls 2,604 milj. jeb 79,51 % mazāks nekā 2006.gadā un par Ls 0,86 milj. jeb 56,17 % mazāks nekā 2005.gadā.

Tas liecina par to, ka valsts budžeta finansiālais atbalsts ir vērsts uz ES fondu līdzfinansējuma nodrošināšanu valstī, tāpēc visai ierobežota ir iespēja nodrošināt valsts investīcijas pasākumiem, kuriem nevar piesaistīt ārvalstu finanšu palīdzību.

2. attēls. Valsts investīciju finansējums (izņemot ES politiku instrumentus un ārvalstu finanšu palīdzības programmu projektus) no 2005. līdz 2009.gadam, milj. latu

Tādējādi netiek nodrošināta ne tikai zemkopības nozare, bet arī kopumā visas tautsaimniecības ilgtspējīga ekonomiskā attīstība un reālā vajadzība pēc valsts investīciju finansējuma. Pastāv cieša korelācija starp investīciju palielinājumu un IKP pieaugumu. Tāpēc, lai Latvijā nodrošinātu sabalansētu, stabilu un ilgtspējīgu tautsaimniecības izaugsmi, ir jāpalielina arī valsts investīciju apmērs.

Tā kā valsts budžeta resursi ir ierobežoti, tad jāuzlabo valsts investīciju izmantošanas efektivitāte, veicot šo ieguldījumu atdeves novērtējumu un attiecinot to uz sasniedzamiem rezultātīvajiem rādītājiem, tā iegūstot informāciju par ieguldīto valsts investīciju ietekmi uz konkrētas nozares un tautsaimniecības attīstību kopumā.

2008.gadā valsts investīcijas tika piešķirtas vairākiem ZM projektiem (skatīt 9.tabulu).

9. tabula. Zemkopības ministrijas valsts investīcijas (izņemot ES politiku instrumentus un ārvalstu finanšu palīdzības programmu projektus) 2008.gadā

Kods	Projekta nosaukums	Investīcijas, Ls
Zemkopības ministrija		2 002 500
Ēku rekonstrukcijas projekti		
AG 05-65	Valsts augu aizsardzības dienesta ēku kompleksa un laboratoriju remonta un rekonstrukcijas projekts	250 000
	Projekts "Zemkopības ministrijas darbinieku darba apstākļu uzlabošana un telpu atbilstība darba aizsardzības prasībām" ZM valdījumā esošajā administratīvajā ēkā "Augstceltne" Rīgā, Republikas laukumā 2	780 000
Informātika un sakari		
	ES atbalsta maksājumu lauksaimniecībai, laukiem un zivsaimniecībai administrēšanas informācijas sistēmas un lauku reģistra ĢIS pilnveidošana	692 500
	Meža ģeogrāfiskās informācijas sistēma	280 000

Valsts investīciju finansējuma sadalījums 2008.gadam pēc projektu veidiem:

- ēku rekonstrukcijas projekti – 48,56 %;
- informātika un sakari – 51,44 %.

■ Ēku rekonstrukcijai paredzētais investīciju finansējums tika apgūts vairākos projektos.

■ **Valsts augu aizsardzības dienests** – “Valsts augu aizsardzības dienesta ēku kompleksa remonta un rekonstrukcijas projekts”.

Projekta mērķis – nodrošināt mūsdienīgu un efektīvu augkopības nozares attīstību fitosanitārajā, augu šķirņu attīstības, sēklas kvalitātes, augu aizsardzības un mēslošanas līdzekļu uzraudzības un kontroles jomā. Īstenojot projektu, tiktu izveidots moderns, piemērots un vienots ēku komplekss ar biroja telpām, divām laboratorijām un siltumnīcu, dokumentu glabātavu un informācijas drošības sistēmu.

Finansējums projektam 2008.gadā salīdzinājumā ar 2007.gadu tika samazināts par Ls 0,574 milj. jeb 69,64 %. 2008.gadam tika piešķirti Ls 0,250 milj. un izlietoti Ls 0,238 milj. šādiem darbiem:

1) publiskās apspriešanas dokumentu izstrādei būvniecības ieceres par administratīvās ēkas otrās kārtas rekonstrukciju Lielvārdes ielā 36/38, Rīgā, īstenošanai;

2) tehnisko ekspertīžu nodrošināšanai, būvju nojaukšanas projekta izstrādei un vecās, darba drošībai neatbilstošās garāžas un administratīvās ēkas piebūves – galerijas – nojaukšanai;

3) tehniskā projekta izstrādei un elektrības kabeļu pārcelšanai un transformatora apakšstacijas pārvietošanai nekustamajā īpašumā Lielvārdes ielā 36/38, Rīgā;

4) ugunsdrošības adrešu analogās signalizācijas un apsardzes signalizācijas sistēmas izveidei administratīvajā ēkā, karstā un aukstā ūdens un kanalizācijas stāvvadu nomaiņai, tualesu izbūvei, vecās apkures sistēmas demontāžai;

5) laboratoriju korpusa savienojuma vietas ar siltumnīcu labiekārtošanai, siltumnīcas bojātā seguma nomaiņai un sanitārā mezgla iekārtošanai;

6) tehniskā projekta izstrādei par administratīvās ēkas otrās kārtas rekonstrukciju 2009. gadā, paredzot turpmāku inženiertehnisko tīklu sakārtošanu, jumta stāva izbūvi un jumta maiņu, kā arī piebūves izbūvi laboratorijas vajadzībām.

Īstenojot projekta pasākumus, 2008.gadā no piešķirtā finansējuma netika apgūti līdzekļi Ls 0,012 milj. apmērā jeb 4,8 %, jo Rīgas pilsētas būvvalde pieņēma lēmumu par publiskās apspriešanas nepieciešamību, un tas aizkavēja darbu sākšanu.

■ **Zemkopības ministrija** – projekts “Zemkopības ministrijas darbinieku darba apstākļu uzlabošana un telpu atbilstība darba aizsardzības prasībām”.

Ministrija turpināja administratīvās ēkas rekonstrukciju no valsts investīciju līdzekļiem 2008.gadam objektā “Augstceltne” Rīgā, Republikas laukumā 2. Projekta mērķis ir nodrošināt drošu darba vidi, kas neapdraud ēkā esošo darbinieku dzīvību un veselību. Renovācijas gaitā tiks iegūta mūsdienu tehniskajām prasībām atbilstoša ēka, tā samazinot ne tikai ar ēkas apsaimniekošanu saistītos izdevumus, bet arī iekārtojot drošu darba vidi. Projektu īsteno valsts SIA “Zemkopības ministrijas nekustamie īpašumi” atbilstoši līgumam par renovācijas darbu veikšanu.

Projektam no valsts budžeta piešķirtais finansējums 2008.gadā salīdzinājumā ar 2007.gadu tika samazināts par Ls 0,12 milj. jeb 13,33 %.

2008. gadam piešķirtais finansējums Ls 0,780 milj. apmērā tika pilnībā apgūts, nodrošinot šādu darbu izpildi:

1) lifta Nr. 5 nomaiņu;

2) administratīvās ēkas 8. un 11. stāva logu nomaiņu un darba telpu kosmētisko remontu;

- 3) gaisa dzesēšanas sistēmas ierīkošanu ēkas 5.un 16. stāva dienvidu pusē;
- 4) ugunsdzēsības sistēmas 2. kārtas daļēju izbūvi ēkas 4. un 11. stāvā;
- 5) pandusa daļas remontu 1000 m² platībā;
- 6) ēkas fasādes šuvju hermetizāciju;
- 7) administratīvās ēkas 2. un 15. stāva sanitāro telpu remontu.

■ Informātikai un sakariem paredzētais investīciju finansējums tiek apgūts divos projektos:

■ **Lauku atbalsta dienests** projektā “ES atbalsta maksājumu lauksaimniecībai, laukiem un zivsaimniecībai administrēšanas informācijas sistēmas un lauku reģistra ĢIS pilnveidošana”.

Projekta mērķis ir LAD Informācijas sistēmas (LAD IS), ar kuras palīdzību administrē ELFLA un ELGF, papildināšana ar jauniem pasākumiem un esošo pasākumu papildināšana ar jaunām prasībām.

Projektam no valsts budžeta piešķirtais finansējums 2008. gadam salīdzinājumā ar 2007. gadu ir palicis nemainīgs.

2008. gadā tika piešķirti un apgūti Ls 0,280 milj., par kuriem tika īstenoti šādi darbi:

- 1) samaksāts par pasūtījumiem saskaņā ar 2005.gada 16. decembra līgumu “Par integrētās administrēšanas un kontroles sistēmas papildināšanu un uzturēšanu”;
- 2) izpildīts 2008.gada 11. augusta līgums “Par maršrutētāja ar papildus aprīkojumu tīkla drošībai iegādi Lauku atbalsta dienestam”;
- 3) iegādāta *Oracle* programmatūra;
- 4) atjaunots tehniskais atbalsts un produktu jauninājumi;

■ **Valsts meža dienests** projektā “Meža ģeogrāfiskās informācijas sistēma”.

Projekta mērķis ir nodrošināt informāciju, kas ļauj plānot meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, izvērtēt meža statistiskās inventarizācijas un Meža valsts reģistrā lietojamās koku aktualizācijas metodikas efektivitāti, reģistrēt plānoto un faktiski izcirsto koksnes apjomu, kā arī meža atjaunošanas un ieaudzēšanas apjomu.

Projektam no valsts budžeta piešķirtais finansējums 2008.gadam salīdzinājumā ar 2007.gadu ir samazinājies par Ls 0,007 milj. jeb 1,07 %.

2008.gadā tika piešķirti un apgūti Ls 0,693 milj., par kuriem tika īstenoti šādi darbi:

- 1) veikta jaunāko tehnoloģiju mobilo mērierīču testēšana, lai paplašinātu meža ĢIS un tajā uzkrāto kartogrāfisko pamatdatu mobilo pieejamību, palielinātu dienesta veikto pārbaužu precizitāti un operativitāti. Izvēlēta Globālās pozicionēšanas sistēma ar iespēju papildus uzmērīšanas funkcionalitātei šajā pašā ierīcē pārskatīt uzraugāmo teritoriju kartogrāfisko un datu bāzes informāciju, saņemt to attālināti no centrālās datu bāzes un augšupielādēt uzmērīto informāciju. Tas ļāva ar šādu GPS uztvērēju aprīkot katru VMD struktūrvienību;
- 2) apmācīti visi lietotāji;
- 3) nodrošināta nepieciešamās kartogrāfiskās un datu bāzes informācijas saņemšanas procedūra;
- 4) sāka iekārtu lietošana uzraudzības funkciju atbalstam;
- 5) meža īpašniekiem nodrošināta pieeja Meža valsts reģistra datiem un meža digitālajai kartei.

3.2.2. Valsts atbalsts pētījumiem

Zemkopības ministrija 2008. gadā ir veikusi valsts finansētus pētījumus par Ls 2 677 030, tajā skaitā:

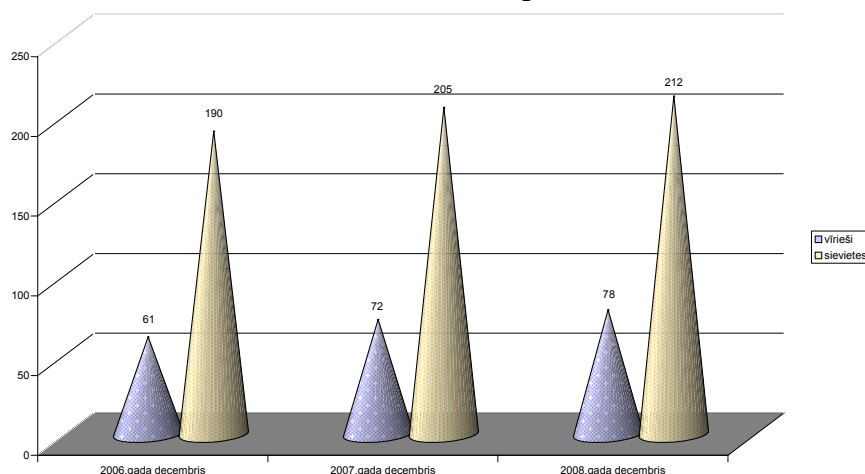
■ no budžeta apakšprogrammas “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai (subsīdijas)” – Ls 1 187 579 apmērā;

- no budžeta apakšprogrammas “Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē” – Ls 1 479 481 apmērā;
- no budžeta apakšprogrammas “Zivju izmantošanas regulēšana, atražošanas un izpēte” – Ls 9970 apmērā;
- Latvijas Zinātnes padomes finansētu pētījumu programmu “Klimata maiņas ietekme uz Latvijas ūdeņu vidi” Ls 37 071 apmērā.

4. Zemkopības ministrijas personāls

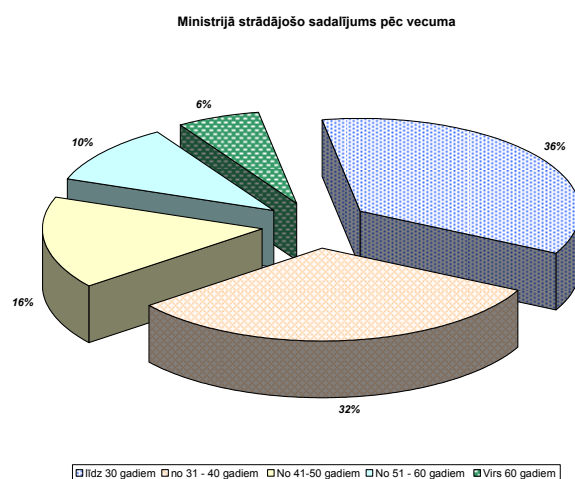
2008. gada beigās ministrijā bija nodarbinātas 290 personas – 242 ierēdņi un 48 darbinieki, no tiem 73,1 % sievietes un 26,9 % vīrieši. 2007. gadā strādāja 74 % sieviešu un 26 % vīriešu (3. attēls).

3. attēls. Darbinieku skaits pēc dzimuma

Personāla vidējais vecums ministrijā ir 37,7 gadi. Ministrijas personāla sadalījumu pa vecuma grupām var redzēt 4. attēlā. Ministrijas personāls ir jauns, jo 36 % ministrijas personāla ir vecumā līdz 30 gadiem, 32 % personāla – vecumā no 31 līdz 40 gadiem.

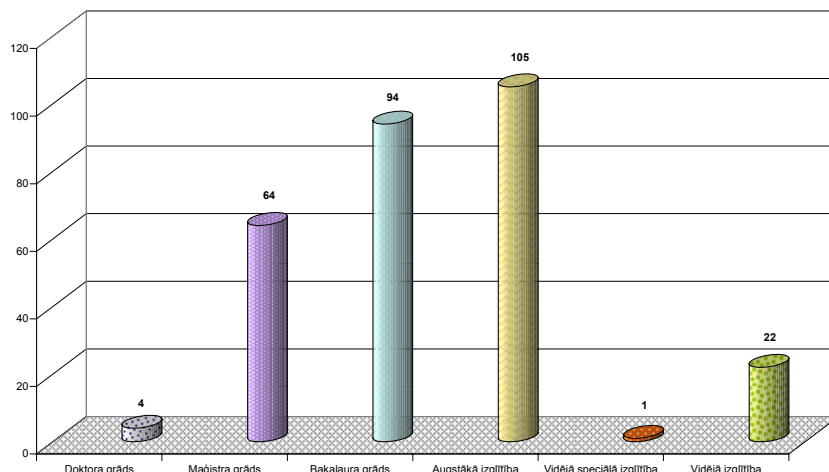
4. attēls. Darbinieku skaits pa vecuma grupām 2008.gada decembrī

Ministrijā strādā 4 ierēdņi ar doktora grādu, un 64 ierēdņiem ir maģistra grāds, 94 ierēdņiem – bakalaura grāds un 105 ierēdņiem – profesionālā augstākā izglītība (5. attēls).

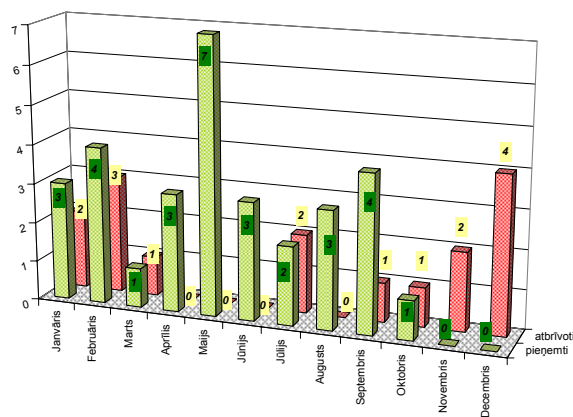
5. attēls. Ministrijas personāla izglītības līmenis

2008. gadā daudzi ministrijas ierēdņi mācījās Valsts administrācijas skolasursos. Gada laikā Valsts administrācijas skolas piedāvātas mācības apmeklējuši 114 ierēdņi. Vidēji katrs ierēdnis gada laikā mācības apmeklējis 2 reizes. Kopā ministrijas ierēdņi Valsts administrācijas skolu ir apmeklējuši 208 reizes. Visvairāk ministrijas ierēdņi apmeklējuši mācības par Eiropas Savienības jautājumiem – 60 ierēdņi un mācības par politikas jautājumiem – 22 ierēdņi. Mācības “ES aktuālie jautājumi” apmeklējuši 19 ierēdņi, mācības “Elektronisko dokumentu likumdošana” – 15 ierēdņi, mācības “Rezultatīvo rādītāju sistēma” – 15 ierēdņi. 17 ministrijas ierēdņi uzlabojuši savas zināšanas dažāda līmeņa angļu valodasursos. Ministrijas ierēdņi un darbinieki ir apmeklējuši mācības Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā: “Sabiedriskās attiecības un sadarbība ar medijiem” – 27 ierēdņi un darbinieki. 59 ministrijas ierēdņi un darbinieki papildināja savas zināšanas citos mācību centros par dažādiem ar amata pienākumiem saistītiem jautājumiem (pavisam 71 reizi).

2008. gadā ministrijai bija pozitīva bilance strādājošo skaita pieaugumā (6.attēls). Gada laikā ir atbrīvoti 16 ierēdņi un darbinieki, bet pieņemti 31 ierēdnis un darbinieks.

6. attēls. Darbinieku bilance 2008.gadā

	Janvāris	Februāris	Marts	Aprīlis	Maijs	Jūnijs	Jūlijs	Augusts	Septembris	Oktobris	Novembris	Decembris
pieņemti	3	4	1	3	7	3	2	3	4	1	0	0
atbrīvoti	2	3	1	0	0	0	2	0	1	1	2	4

5. Komunikācija ar sabiedrību

5.1. Sabiedrības informēšanas un izglītošanas pasākumi, sabiedrības aptaujas

Par valsts politiku lauksaimniecībā, lauku attīstībā, mežsaimniecībā un zivsaimniecībā lauksaimnieki 2008. gadā regulāri saņēma aktuālu informāciju gan ar laikrakstu, gan televīzijas, gan radio starpniecību. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem 2008. gadā skaitliski vairāk tika rīkoti informatīvi semināri par Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam pasākumiem, LEADER+ veida pasākumiem, kā arī Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam pasākumiem.

Īpaša uzmanība tika pievērsta komunikācijai par Lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam un Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013. gadam pasākumiem – lauksaimnieku informēšanai par pasākumu atvēršanas un noslēguma termiņiem, regulāri gatavojot un nosūtot informāciju rajonu medijiem un nozaru sabiedriskajām organizācijām, kā arī to ievietojot ZM interneta mājas lapā.

Gan Latvijas centrālajos, gan arī reģionālajos laikrakstos tika publicētas plašas intervijas ar ministrijas speciālistiem par nozares aktualitātēm. Intervijās skarto tēmu loks bija saistīts ar pārmaiņām ES Kopējā lauksaimniecības politikā, dažādu atbalsta veidu pieejamību nozarē, Lauku attīstības programmas aktualitātēm un citiem lauksaimniekiem svarīgiem jautājumiem.

Zemkopības ministrs Latvijas rajonos regulāri tikās ar lauksaimniekiem, lauku uzņēmējiem, konsultantiem un speciālistiem, lai diskutētu par aktualitātēm nozarē, kā arī regulāri piedalījās telefonakcijās, ko organizēja ZM un reģionālie laikraksti.

Lai plašāk analizētu atbalstu lauksaimniecībai un laukiem, nozares attīstības iespējas, apdraudējumus un iespējamus ilgtermiņa attīstības virzienus, notika konference “Lauki. Lauksaimniecība. Nauda. Kam un kā tērējam”. Tika organizēts reģionālo konferenču cikls “Finanšu resursu pieejamība Latvijas lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam kontekstā”, uz kuru tika uzaicināti lauksaimnieki, konsultanti, lauku uzņēmēji un pašvaldību aktīvisti.

Zemkopības ministrijas mājas lapā tika izveidots arī zemkopības ministra blogs, kurā interesenti varēja iepazīties ar ministra viedokli un pārdomām par norisēm nozarē un valstī kopumā.

Lauksaimniecības un ar to saistīto nozaru popularizēšanai tika sagatavoti 10 TV raidījuma “Rīts laukos” sižeti. Tāpat lauksaimnieki regulāri saņēma aktuālu informāciju trīs reizes nedēļā Latvijas Radio rīta ziņu apskatā “Eirotīts”, kā arī vairākos tematiskos sižetos iknedēļas radioraidījumā “Eiropas fondu atslēgas”.

Daudzveidīga un lauksaimniekiem nepieciešama informācija ir atspoguļota laikraksta “Latvijas Avīze” septiņos tematiskajos pielikumos.

Turpinājās arī tradicionālais ZM organizētais reģionālo konferenču cikls, kurās tiek skaidroti lauku attīstības virzieni tuvākā un tālākā laika posmā, ES Kopējās lauksaimniecības politikas pašreizējie un nākotnes mērķi. Četrās šādās konferencēs “Lauku attīstība 2013. gadam: iespējas, izaicinājumi un risinājumi” turklāt tika veikta dalībnieku aptauja par ZM darbu un ieteikumiem turpmākai Latvijas lauku attīstības virzīšanai.

Īpaša semināru sērija tika veltīta Latvijas lauku attīstības programmas 2007.–2013. gadam skaidrošanai. Piecos semināros, kas bija noorganizēti visos Latvijas reģionos, lauksaimniekiem detalizēti tika skaidroti programmas pasākumu mērķi, pieteikšanās nosacījumi, projektu atlases kritēriji un atbalsta apmērs.

Lai veicinātu aktīvu lauku iedzīvotāju līdzdalību LEADER+ veida pasākuma īstenošanā (tā ir viena no Latvijas lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam programmām), aktivitātē “Prasmju iegūšana” notika 14 sabiedrības informēšanas semināri. Tos sadarbībā ar ZM organizēja Latvijas lauku forums.

Savukārt par mūžizglītības un arodapmācības nozīmi tika organizēta konference par projekta “Profesionālās apmācības 2005–2006” ieviešanas rezultātiem. Šis projekts tika ieviests, īstenojot Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākumu “Arodapmācības un informācijas pasākumi”.

Lai skaidrotu Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta iespējas, tika rīkota konference “Attīstības iespējas Latvijas zivsaimniecības nozarei Eiropas Zivsaimniecības fonda 2007.–2013.gadam ietvaros”.

Tā kā 2008.gadā savu darbību sāka Lauksaimniecības risku fonds, īpaši lauku attīstības speciālistiem tika organizēti semināri par šī fonda izveidi, darbību un funkcijām.

Turpinājās lauksaimnieku informēšana par aktualitātēm nozarē ar mobilā tālruņa īsziņu starpniecību. Mēnesī aptuveni divas reizes abonenti saņēma īsziņas ar informāciju par tuvākajiem iesniegumu pieņemšanas termiņiem uz dažādiem atbalsta veidiem nozarē, kopumā operatīvi iegūstot informāciju par 20 dažādām nozares jomām. Uz šo pakalpojumu kopumā pieteikušies aptuveni 10 tūkstoši abonentu, un to skaits 2008.gadā palielinājās par 42 abonentiem.

Sabiedrības izpratnes sekmēšanai par ilgspējīgu meža apsaimniekošanu, kā arī meža un koksnes produkcijas izmantošanu visā Latvijā norisinājās vairāk nekā 400 dažādu *Meža dienu 2008* pasākumu. Savukārt Meža dienu noslēguma pasākums notika Varakļānos, kur 1928.gadā tika rīkotas pirmās Meža dienas. Pasākumā piedalījās arī Latvijas valsts prezidents Valdis Zatlers, kas piekrita kļūt par Meža dienu patronu. Tāpat tika pasniegta Meža nozares 2008. gada balva “Zelta čiekurs”, lai izteiktu atzinību par sasniegumiem meža nozarē un veicinātu meža nozares attīstību un atpazīstamību. Savukārt konkursam “Mūsu mazais pārgājiens”, kas veltīts meža un tā nozīmes izzināšanai, tika iesūtīti apmēram 200 vispārīzglītojošo un profesionālo izglītības iestāžu skolēnu darbi.

Zemkopības ministrijā ik dienas darbojas “karstā telefona” līnija, tā dodot iespēju interesentiem darba dienas laikā saņemt speciālistu atbildes uz jautājumiem, kas saistīti ar ZM pārzinātajām jomām. Reizi nedēļā lauksaimnieku pārdomas uzklaušīja zemkopības ministrs. Gada laikā ir saņemti aptuveni 650 jautājumu un uz tiem sagatavoti komentāri vai atbildes.

Regulāri tiek aktualizēta informācija ministrijas interneta mājas lapā www.zm.gov.lv. Aktuāli temati tiek ievietoti mājas lapas sadaļā “Sabiedrības viedoklis”, kur jebkurai ir iespēja interaktīvi izteikt savu viedokli par sagatavotajiem normatīvo aktu projektiem, politikas plānošanas dokumentu projektiem vai arī uzdot jautājumu ministrijas speciālistiem. Savukārt ministrijas speciālisti tā var iegūt vērtīgu informāciju par lauku iedzīvotājus interesējošām tēmām, kuras nepieciešams sīkāk skaidrot semināros, plašsaziņas līdzekļos un tikšanās reizēs. Ministrijas mājas lapas sadaļā “Dalība ES” regulāri tiek ievietota informācija par aktualitātēm ES lēmumu pieņemšanas institūcijās – ES Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru padomē, Īpašajā lauksaimniecības komitejā un Pastāvīgo pārstāvju komitejā, kā arī materiāli par Eiropas Komisijas un ES Padomes darba grupām un nacionālajām pozīcijām.

Lauksaimniecības un nozaru labākās pieredzes izplatīšanai tika noorganizēts ikgadējais konkurss “Sējējs”.

2008.gadā Zemkopības ministrija aicināja jebkuru interesentu uz atvērto durvju dienu. Pasākums piesaistīja gan pilsētas, gan lauku jauniešu interesi. Ministriju apmeklēja apmēram 400 interesentu.

Lai rosinātu jauniešus uz laukiem paskatīties kā uz perspektīvu dzīves un darba vietu, ZM Latvijas mazpulku dalībniekiem organizēja dārzeņu audzēšanas konkursu “Sīpoliņa

piedzīvojumi”, kura gaitā zemnieku saimniecībā “Ezerkauliņi” notika izglītojošs seminārs un tika parakstīta vienošanās par sīpolu iepirkšanu no jauniešiem, lai viņu izaudzēto pārdotu veikalos visā Latvijā. Tāpat ar ZM atbalstu Latvijas Jauno Zemnieku klubs organizēja skolēnu vasaras nometni “Lauki – manas mājas”, kas piecu nedēļu garumā notika kādā no Latvijas pagastiem – pa nedēļai vienā pagastā, tā dodot iespēju jauniešiem iepazīt lauku dzīves specifiku katrā novadā.

2008.gadā Zemkopības ministrija neveica sabiedrības aptaujas.

5.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

5.2.1. Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome

Zemkopības ministrija, izstrādājot un īstenojot lauksaimniecības un lauku attīstības politiku, konsultējas ar Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padomi (LOSP). LOSP apvieno 39 ražotāju organizācijas, tajā skaitā 5 daudznozaru organizācijas, 34 nozaru organizācijas un 8 asociētos biedrus.

2008.gadā ZM un LOSP turpināja savu sadarbību, noslēdzot sadarbības līgumu par lauksaimnieku iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesā, kā arī atgriezeniskās saiknes nodrošināšanu par ministrijas pieņemtajiem lēmumiem.

LOSP sēdēs regulāri piedalās zemkopības ministrs, lai sniegtu informāciju par aktualitātēm lauksaimniecības jomā un atbildētu uz LOSP pārstāvju jautājumiem.

Kopš 2002.gada ar ZM atbalstu darbojas LOSP Briseles birojs, kas nodrošina regulāru kontaktu uzturēšanu un informācijas apmaiņu ar ES Profesionālo lauksaimniecības organizāciju komiteju un ES Lauksaimniecības kooperatīvo organizāciju savienību *COPA/COGECA* un iespēju robežās – arī ar Eiropas Komisijas amatpersonām, ES dalībvalstu lauksaimnieku nevalstisko organizāciju pārstāvniecībām un to vadītājiem.

Lai nodrošinātu lauksaimnieku iesaistīšanos lēmumu pieņemšanas procesā ne tikai pēc viņu profesionālās piederības, bet arī teritoriālā principa, ir izvēsta rajonu lauksaimnieku apvienību darbība, kuras mērķis nodrošināt tiešu informācijas apmaiņu starp lauku iedzīvotājiem, ministriju un LOSP, kā arī rajona, valsts un pašvaldību institūcijām. 2008.gadā Latvijā darbojās 23 rajonu lauksaimnieku apvienības.

2008.gadā ZM parakstīja nodomu protokolu ar biedrību “Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija” un biedrību “Zemnieku saeima”, lai veicinātu sadarbību būtiskāko problēmu risināšanā lauksaimniecības, lauku attīstības un lauksaimnieku kooperācijas jomā.

5.2.2. Latvijas Pašvaldību savienība

ZM ir izveidojusies sekmīga sadarbība ar Latvijas Pašvaldību savienību (LPS). Ik gadu abas institūcijas vienojas par sarunu virzieniem, parakstot nodomu protokolu, kas paredz savstarpēju sadarbību informācijas apmaiņā par lauksaimniecības un lauku attīstības aktualitātēm. Dokumentā ir noteikta konkrēta ministrijas un LPS sadarbība, lai nodrošinātu lauku iedzīvotājus ar informāciju par Lauku attīstības programmas 2007.–2013.gadam pasākumiem, Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta pasākumiem, zemes politikas jautājumiem, Valsts lauku tīkla izveidi, veterinārajām prasībām, aktualitātēm mežu politikā, zivsaimniecībā, ūdeņu apsaimniekošanā, kā arī par lauku attīstības speciālistu darbu pagastos.

5.2.3. Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija

Lai sekmētu diskusijas ar pārtikas ražotājiem un atsevišķām to organizācijām, Zemkopības ministrija kopš 2003.gada ik gadu slēdz sadarbības līgumu ar Latvijas Pārtikas uzņēmumu federāciju (LPUF).

Atbilstoši līgumam ir paredzēts kopīgi izstrādāt pārtikas aprites politiku un organizēt nozares perspektīvo attīstību. Tāpat līgums paredz, ka ZM pirms normatīvo aktu projektu izsludināšanas valsts sekretāru sanāksmē iepazīstina ar tiem LPUF atzinuma sniegšanai, kā arī iesaista LPUF ministrijas izveidotajās starpinstitūciju darba grupās, kas attiecas uz dzīvnieku un augu izcelsmes produktu, vīna, spirta un alkoholisko dzērienu, ES ārējās tirdzniecības, ELVGF u. c. darbības jomām.

LPUF, balstoties uz līguma nosacījumiem, reizi ceturksnī aktuālu pārtikas nozares problēmu risināšanai tiekas ar zemkopības ministru, valsts sekretāri un atbildīgajiem ministrijas speciālistiem. ZM atbalsta LPUF dalību ES Pārtikas un dzērienu konfederācijā. LPUF pārstāvji regulāri piedalās konfederācijas komitejas sēdēs, kurās izskata aktuālos jautājumus, kas saistīti ar pārtikas ražošanas nozari, pārtikas produktu izplatīšanu, pārtikas produktu nekaitīgumu, kvalitāti, marķēšanu un citiem jautājumiem. Minētā sadarbība starp ministriju un LPUF nodrošina jaunākās informācijas apmaiņu, kā arī profesionālu aktuālo jautājumu risināšanu.

5.2.4. Zvejniecības komisija

Zvejniecības komisija darbojas saskaņā ar Valsts zivsaimniecības pārvaldes 1999.gada 17.jūnija rīkojumu Nr. 83 "Par Valsts zivsaimniecības pārvaldes zvejniecības komisijas nolikuma apstiprināšanu".

Zvejniecības komisijas sastāvā ir iekļauti nevalstiskā sektora pārstāvji – Latvijas Zivsaimnieku asociācija, Latvijas Zvejnieku federācija, Latvijas Zivrupnieku savienība, Kurzemes Zvejnieku asociācija, Latvijas Pašvaldību savienība.

2008.gadā notika 9 komisijas sēdes, kurās tika izskatīti jautājumi par zvejas kuģu pirkšanu un pārdošanu, nozvejas kvotu sadali un apmaiņu, kā arī papildu zvejas iespēju piešķiršanu.

5.2.5. Zvejniecības komercdarbības licencēšanas komisija

Zvejniecības komercdarbības licencēšanas komisija tika izveidota ar ZM 2005.gada 16.februāra rīkojumu Nr.32 "Par Zvejniecības komercdarbības licencēšanas komisijas sastāvu", pamatojoties uz Ministru kabineta 2005. gada 11. janvāra noteikumu Nr. 39 "Kārtība, kādā izsniedzamas speciālās atļaujas (licences) komercdarbībai zvejniecībā" 5.punktu, lai nodrošinātu licenču izsniegšanu komercdarbībai zvejniecībā.

Licencēšanas komisijas sastāvā ir iekļauti nevalstiskā sektora pārstāvji – Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Zvejnieku federācija un Latvijas Zivsaimnieku asociācija.

2008.gadā komisijas sēdēs tika nolemts par 64 jaunu zvejas licenču piešķiršanu un 251 zvejas licences pagarināšanu zvejai Baltijas jūrā un Baltijas jūras līcī aiz piekrastes un piekrastē.

5.3. Konsultatīvo padomju darbība

5.3.1. Nacionālā augu šķirņu padome

Nacionālā augu šķirņu padome ir konsultatīva institūcija, kas ar savu darbību veicina zinātniski un ekonomiski pamatotas augu šķirņu struktūras veidošanu Latvijā un sēklkopības sistēmas pilnveidošanu. 2002.gada 13.augustā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.362 "Nacionālās augu šķirņu padomes nolikums". Padomes sēdes vada padomes priekšsēdētājs. Sēdes notiek ne retāk kā divas reizes gadā.

Nacionālās augu šķirņu padomes galvenie uzdevumi ir:

- sagatavot priekšlikumus par augu šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas metodikām;

- sagatavot priekšlikumus par šķirņu iekļaušanu katalogā un svītrosānu no tā, par valsts atbalstu sēklkopībai un sēklkopības sistēmas pilnveidošanu;

- izvērtēt konkrētas šķirnes sēklas nodrošinājumu Latvijas tirgū un sniegt priekšlikumus par mazāko iespējamo dīgtspēju, ar kuru var atļaut uz laiku tirgot sēklas, kas neatbilst minimālās dīgtspējas prasībām.

Pie padomes dažu specifisku jautājumu risināšanai ir izveidotas septiņas augu šķirņu ekspertu grupas, kas darbojas saskaņā ar savu nolikumu un tiek sasauktas pēc vajadzības.

Padomes sastāvu uz trīs gadiem apstiprina zemkopības ministrs. Padomes sastāvā ir divi ZM pārstāvji, divi lauksaimniecības zinātnes un izglītības iestāžu pārstāvji, četri LOSP pārstāvji (no augkopības produkcijas ražošanas, pārstrādes un sēklu tirdzniecības nozares) un trīs VAAD pārstāvji.

2008.gadā Nacionālā augu šķirņu padome:

- sagatavoja priekšlikumus par izlases sēklas kvalitātes uzlabošanas izcenojumiem un apjomu;

- izvērtēja šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas rezultātus un sniedza priekšlikumus par konkrēto šķirņu iekļaušanu Latvijas augu šķirņu katalogā;

- izskatīja priekšlikumus par šķirņu svītrosānu no Latvijas augu šķirņu kataloga;

- sniedza priekšlikumus par atļauju uz laiku tirgot sēklas, kas neatbilst minimālās dīgtspējas prasībām.

5.3.2. Pārtikas padome

Pārtikas padome izveidota, lai koordinētu un konsultētu pārtikas aprites valsts uzraudzības un kontroles politikas izstrādi.

Padomes priekšsēdētājs ir zemkopības ministrs. Padomē darbojas pārstāvji no Zemkopības, Veselības, Vides, Ekonomikas un Iekšlietu ministrijas, Valsts ieņēmumu dienesta, PVD, Veselības inspekcijas un LLU. Padomes darbā ar padomdevēja tiesībām ir pieaicināti pārstāvji no pārtikas aprītē iesaistītajām ražotāju un tirgotāju asociācijām un federācijām un patērētāju interešu aizsardzības organizācijām. Padomes sēdes notiek ne retāk kā reizi ceturksnī.

Pārtikas padomes galvenie uzdevumi ir:

- sagatavot priekšlikumus par valsts politikas prioritātēm pārtikas aprītē;

- veicināt pārtikas nekaitīguma nodrošināšanas valsts politikas un pārtikas ražošanas attīstības politikas saskaņošanu;

- izvērtēt priekšlikumus un rekomendācijas attiecībā uz normatīvo aktu sistēmu pārtikas aprites jomā;

- koordinēt pārtikas aprites valsts uzraudzības un kontroles politikas izstrādi un pārraudzīt tās īstenošanu;

- katru gadu izvērtēt pārtikas kontroles programmas, kā arī pārtikas kontroles un uzraudzības rezultātus;

- izvērtēt PVD finansiālo nodrošinājumu un sagatavot priekšlikumus par grozījumiem finansējumā;

- sagatavot priekšlikumus par līdzdalību starptautiskajās organizācijās, kuras darbojas pārtikas aprites jomā, kā arī par starptautisko noteikumu atzīšanu pārtikas aprites jomā.

5.3.3. Ģenētiski modificēto organismu uzraudzības padome

Zemkopības ministrija ir izveidojusi Ģenētiski modificēto organismu uzraudzības padomi, lai sekmīgāk koordinētu nacionālā bioloģiskā drošuma sistēmas politikas izstrādi.

Padomes mērķis ir veicināt sadarbību starp institūcijām, kas kontrolē un uzrauga ģenētiski modificēto organismu apriti, un zinātniskajām institūcijām, kā arī sekmēt ar

ģenētiski modificēto organismu apriti saistītās valsts politikas īstenošanā iesaistīto institūciju sadarbību un valsts politikas instrumentu pilnveidošanu.

Padomes darbu vada zemkopības ministrs, bet tās sastāvā ir pārstāvji no Vides, Veselības un Labklājības ministrijas, PVD, VAAD, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras, Valsts vides dienesta, Zāļu valsts aģentūras un Zinātniskās ekspertu komisijas. Sēdes notiek ne retāk kā reizi ceturksnī, ja ir ierosināti izskatāmi jautājumi.

Padomes uzdevumi ir:

- analizēt bioloģiskā drošuma stāvokli valstī;
- sniegt priekšlikumus un ieteikumus attiecībā uz normatīvo aktu sistēmu ģenētiski modificēto organismu aprites jomā;
- piedalīties nacionālo interešu noteikšanā ģenētiski modificēto organismu jomā par jautājumiem, kas saistīti ar Eiropas Savienības tiesību aktu projektiem.

5.3.4. Ģenētisko resursu padome

Ģenētisko resursu padome, kas izveidota 2006.gada 4.jūlijā ar ZM rīkojumu Nr.171 "Par Zemkopības ministrijas Ģenētisko resursu padomes izveidi", ir konsultatīva un koordinējoša institūcija, kuras darbības mērķis ir veicināt ministrijas kompetencē esošo Latvijas lauksaimniecībā un pārtikā izmantojamo augu un dzīvnieku, meža un zivju ģenētiskās daudzveidības (turpmāk – ģenētiskie resursi) aizsardzības un ilgtspējīgas izmantošanas politikas veidošanu un īstenošanu Latvijā.

Ģenētisko resursu padomes galvenie uzdevumi ir šādi:

- atbilstoši sabiedrības un lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozaru attīstības interesēm sniegt ieteikumus par jautājumiem, kas saistīti ar ģenētisko resursu aizsardzību un ilgtspējīgu izmantošanu Latvijā un starptautiskā līmenī;
- sagatavot priekšlikumus par Latvijas ģenētisko resursu saglabāšanas un ilgtspējīgas izmantošanas politikas veidošanu un īstenošanu;
- veicināt zināšanas un sabiedrības izpratni par ģenētisko resursu nozīmi lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības ilgtspējīgā attīstībā;
- sagatavot priekšlikumus par nacionālo interešu noteikšanu attiecībā uz Eiropas Savienības un citu starptautisko institūciju tiesību aktu projektiem lauksaimniecības ģenētisko resursu jomā.

Padomes sastāvu uz trīs gadiem apstiprina zemkopības ministrs. Padomes sastāvā ir pārstāvji no ZM, zinātnes un izglītības iestādēm, kā arī ar ģenētisko resursu saglabāšanu un izmantošanu saistītu biedrību pārstāvji. Padomes sēdes ir atklātas.

Ģenētisko resursu padome 2008.gadā organizēja divas sēdes, kurās tika apspriesti jautājumi par darba uzdevumiem ģenētisko resursu saglabāšanā un izpētē, kā arī tika izvērtēti iepriekšējā plānošanas periodā gūtie rezultāti. Turklāt trīs reizes tika izvērtētas Ģenētisko resursu centra darbības starpatskaites.

5.3.5. Meža konsultatīvā padome

1997.gadā tika izveidota Meža konsultatīvā padome, kas ir konsultatīva un koordinējoša institūcija, kuras darbības mērķis ir veicināt līdzsvarotas meža nozares politikas veidošanu un īstenošanu Latvijā. 2006.gada 9.maijā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.384 "Meža konsultatīvās padomes nolikums".

Padomes sastāvā ir divi pārstāvji no publisko mežu (valsts un pašvaldību) īpašnieku vai pārvaldītāju interešu grupas, divi pārstāvji no privāto mežu īpašnieku vai pārvaldītāju interešu grupas, četri pārstāvji no kokrūpniecības interešu grupas, viens pārstāvis no meža nekoksnes vērtību apsaimniekotāju interešu grupas, trīs pārstāvji no meža apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju interešu grupas, trīs pārstāvji no vides un dabas aizsardzības interešu grupas, kā arī viens pārstāvis no darba ņēmēju interešu grupas. Padomes darbā ar

padomdevēja tiesībām piedalās viens pārstāvis no meža un meža produktu zinātnisko izpēti pārstāvošām organizācijām, viens pārstāvis no profesionālo un augstāko izglītību pārstāvošām organizācijām un pilnvarots pārstāvis no Latvijas Pašvaldību savienības.

Padomes uzdevumi ir šādi:

- atbilstoši sabiedrības un meža nozares interesēm sniegt ieteikumus par jautājumiem, kas saistīti ar meža nozari;
- saskaņot valsts institūciju un meža nozares interešu grupu viedokļus par meža politikas īstenošanu;
- atbilstoši kompetencei izvērtēt Latvijas, ES un starptautisko tiesību aktu projektus;
- nodrošināt informatīvo saikni starp meža nozares nevalstiskajām organizācijām un ministriju;
- atbilstoši kompetencei sniegt priekšlikumus par valsts institūciju un meža nozares nevalstisko organizāciju sadarbības pilnveidošanu un ES struktūrfondu un valsts atbalsta līdzekļu sadales principiem un saņemšanas nosacījumiem.

5.3.6. Zivsaimniecības konsultatīvā padome

Zivsaimniecības konsultatīvā padome ir izveidota saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 25.janvāra noteikumiem Nr.62 “Zivsaimniecības konsultatīvās padomes nolikums”. Zivsaimniecības konsultatīvās padomes izveidošanas mērķis ir valsts, sabiedrisko un profesionālo organizāciju iesaistīšana zivsaimniecības politikas veidošanā un īstenošanā.

Padomes sastāvā nevalstiskās organizācijas pārstāv Latvijas Zivsaimnieku asociācija, Latvijas Zvejnieku federācija, Latvijas Zivrūpnieku savienība, Latvijas Vēžu un zivju audzētāju asociācija, Latvijas Pašvaldību savienība, Kurzemes Zvejnieku asociācija, Latvijas Zivsaimniecības un pārtikas ražotāju arodbiedrība un Latvijas zivju audzētāju asociācija.

2008.gadā notika četras sēdes, kurās tika izskatīti zivsaimniecībai svarīgi jautājumi:

- Latvijai piešķirtās zvejas iespējas 2009.gadā un nozvejas kvotu sadales principi zvejai Baltijas jūrā;
- Regulā (EK) Nr.744/2008 par ekonomiskās krīzes skarto Eiropas Kopienas zvejas flotu pārstrukturēšanu ietvertu papildu atbalsta pasākumu izvērtējums un priekšlikumu apspriešana par Latvijā ieviešamajiem pasākumiem;
- Latvijas Zivju audzētāju asociācijas ierosinājuma apspriešana par akcīzes nodokļa atmaksu dīzeļdegvielai, kas iegādāta, lai apstrādātu zemi zem ūdeņiem un zem zivju dīķiem;
- par grozījumiem Administratīvajā pārkāpumu kodeksā saistībā ar zvejas un makšķerēšanas tiesību normu pārkāpumiem un to piemērošanu praksē;
- informācija par paredzēto zivsaimniecības nozares institucionālo sakārtošanu, nošķirot politikas plānošanu no tās ieviešanas un īstenošanas;
- informācija par Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam īstenošanas gaitu;
- par dioksīnu un dioksīniem līdzīgo polihlorbifenilu maksimāli pieļaujamo līmeni zivju aknās un to produktos;
- Latvijai tāljūrā pieejamo zvejas iespēju un zvejā izmantojamās flotes izvērtējums.

5.3.7. Meža attīstības fonds

Meža attīstības fonds ir izveidots 2001.gada 23.oktobrī. Meža attīstības fonda mērķis ir meža nozares atbalsta un attīstības programmu finansēšana, meža zinātniskā izpēte, meža īpašnieku izglītošana un apmācība.

Fonda finanšu līdzekļus veido valsts budžeta dotācija no vispārējiem ieņēmumiem, juridisku un fizisku personu ziedojumi, iemaksas un ārvalstu palīdzība. Fondu pārvalda Zemkopības ministrija. MAF finansējums 2008.gadā bija ~ 3,2 milj. latu.

Fonda padomē ir Ekonomikas ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Finanšu ministrijas, Vides ministrijas un Zemkopības ministrijas pārstāvji. Savukārt fonda konsultatīvajā padomē ir divi meža īpašnieku vai pārvaldītāju interešu grupas pārstāvji, tostarp viens privāto mežu īpašnieku vai pārvaldītāju pārstāvis un viens publisko mežu (valsts un pašvaldību) pārstāvis, divi kokrūpniecības interešu grupas pārstāvji, viens meža nekoksnes vērtību apsaimniekotāju interešu grupas pārstāvis, viens meža apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēju interešu grupas pārstāvis, divi vides un dabas aizsardzības interešu grupas pārstāvji, viens darba ņēmēju interešu grupas pārstāvis, viens zinātnes izpētes grupas pārstāvis, viens izglītības grupas pārstāvis, viens Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvis un viens VMD pārstāvis.

MAF 2008.gadā finansēja 74 projektus; no tiem 32 bija zinātniskās izpētes projekti, 42 – meža nozares atbalsta un attīstības programmas un projekti. Finansējumu 2008.gadā ieguva Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Daugavpils Universitāte, Latvijas Valsts Koksnes ķīmijas institūts, SIA “Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts”, Fizikālās enerģētikas institūts, Latvijas Universitātes Bioloģijas institūts, Latvijas Amatniecības kameras Amatu apmācības skola, a/s “Latvijas valsts meži”, Pasaules Dabas Fonds, Valsts meža dienesta Konsultāciju pakalpojumu centrs, Reklāmas aģentūra “Balti”, Meža īpašnieku biedrība, Biedrība “Zaļās mājas”, Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Kokrūpniecības federācija, Rīgas Tehniskā universitāte, SIA “Dd studio”, SIA “Ideju institūts”, biedrība “Meža sports”, SIA “Radošā studija “Savai zemei””, a/s “Lauku Avīze”, a/s “Latvijas Finieris”, SIA “Stora Enso Mežs”, Latvijas Meža darbinieku vīru koris “Silvicola”, Latvijas Kinoproducentu asociācija, Ērgļu arodividusskola, SIA “Tēls PR”, SIA “PR Studio”, SIA “S. P.”, v/a “Ojāra Vācieša muzejs”. Papildinformācija atrodama ZM mājas lapas sadaļā “Meža nozare/Meža attīstības fonds”.

5.3.8. Medību saimniecības attīstības fonds

Medību saimniecības attīstības fonds ir izveidots, lai attīstītu medību saimniecību, kas Medību likuma izpratnē ir dabas resursu izmantošanas sistēma, kura vienlaikus ar medību produkcijas ieguvu nodrošina saimnieciski pieļaujamo dzīvnieku skaitu un medījamiem dzīvniekiem nepieciešamās vides saglabāšanu.

Fonda padomes sastāvā ir zemkopības ministrs, divi ZM pārstāvji un pa vienam pārstāvim no LSP, VMD un Vides ministrijas. Fonda konsultatīvās padomes sastāvā ir ietverti biedrības “Latvijas Mednieku asociācija”, Latvijas ornitoloģijas biedrības, Latvijas Terioloģijas biedrības, Meža īpašnieku biedrības, a/s “Latvijas valsts meži”, v/a “Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”, Latvijas Dabas fonda un Latvijas Universitātes Bioloģijas institūta pārstāvji. Konsultatīvās padomes lēmumiem ir ieteikuma raksturs.

Fonda līdzekļi izmantojami:

- medījamo dzīvnieku monitoringam un populāciju papildu aizsardzības pasākumiem;
- medījamo dzīvnieku un to populāciju zinātniskai izpētei;
- līdzdalībai starptautiskajās organizācijās;
- mednieku izglītošanai.

Fonda līdzekļi tiek piešķirti pēc izsludināta projektu konkursa rezultātiem, kad iesniegtie projektu iesniegumi tiek vērtēti, ņemot vērā projekta īstenošanas aktualitāti, mērķus un rezultātīvos rādītājus.

6. Zemkopības ministrijas plāns 2009.gadam

6.1. Budžeta prioritātes 2009.gadam

Zemkopības ministrijas prioritātes 2009.gadam ir atspoguļotas “Deklarācijas par Valda Dombrovska valdības Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai” Zemkopības ministrijas rīcības plānā.

Galvenās ministrijas prioritātes:

- lauku ekonomikas aktivizēšanai īstenot šādus instrumentus:
  - atbalstu kredītsaistību atvieglošanai;
  - atbalstu kredītu garantijām;
  - atbalstu grūtībās nonākušu uzņēmumu restrukturizācijai, veicot nepārtrauktu situācijas izvērtējumu;
- nodrošināt un īpaši veicināt Eiropas Savienības un valsts atbalsta līdzekļu prioritāru izmantošanu ekonomisko attīstību stimulējošu pasākumu īstenošanai, veicot izmaiņas ES un valsts atbalsta piešķiršanas nosacījumos un uzņēmējdarbību regulējošos normatīvajos aktos;
- izvērtēt pārtikas, lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības nozaru nozares normatīvo aktu radīto administratīvo slogu un īstenot tā novēršanas pasākumus;
- aizstāvēt Latvijas intereses starptautiskajās organizācijās, jo īpaši par:
  - konkurenci nekropļojošu kopējo lauksaimniecības politiku (tiešo maksājumu pārskatīšana nākotnē);
  - Latvijas meža nozares ilgtspējīga attīstību un nelikumīgas koksnes ieguves samazināšanu;
  - jaunu pārtikas un veterināro prasību ieviešanu, nodrošinot drošu un nekaitīgu pārtiku patērētājiem un vienlaikus ņemot vērā tautsaimniecības nozaru attīstību;
  - kopējās zivsaimniecības politikas pārskatīšanu;
- veikt ministrijas un padotības iestāžu struktūras optimizāciju atbilstoši Ministru kabineta lēmumiem un piešķirtajiem budžeta līdzekļiem.

2009.gada budžetā netika piešķirts prasītais finansējums Ls 60,1 milj. apmērā jaunām politikas iniciatīvām. Ministru kabineta 2009.gada 13.janvāra sēdē ir pieņemts lēmums turpmāk jaunas politikas iniciatīvas plānot pēc principa, kas paredz, ka jaunu politiku ieviešana tiek īstenota tikai tad, ja vienlaikus ir paredzēts atteikties no kādas iepriekšējas aktivitātes un tiek pārdalīts finansējums (prot. Nr. 3 47. § 4. punkts).

Detalizēts darbības plāns 2009.gadam ir pieejams ministrijas interneta mājas lapas sadaļā “Ministrija/Darba plāns”.

6.2. Ilgtermiņa finanšu saistības

Kārtējā gada likuma par valsts budžetu pielikumā “Pilnvaras plānotajām saistībām nākotnē, valsts ilgtermiņa saistību limiti investīcijām (to skaitā ES fondu un citu ārvalstu finanšu instrumentu līdzfinansētās programmas) un pārējām ilgtermiņa saistībām” tiek atspoguļotas ilgtermiņa saistības, ko uzņēmusies valsts.

ZM 2009.gadā šādas saistības ir plānotas kopsummā Ls 190,007 milj. apmērā, tajā skaitā finansējums:

- ES fondu īstenošanai – Ls 189,043 milj.;
- pārejas programmu projektu īstenošanai – Ls 0,046 milj.;
- citiem ES politiku instrumentiem (investīcijām) – Ls 0,005 milj.;
- valsts investīciju programmas projektiem – Ls 0,671 milj.,
- iemaksām starptautiskajās organizācijās – Ls 0,242 milj.

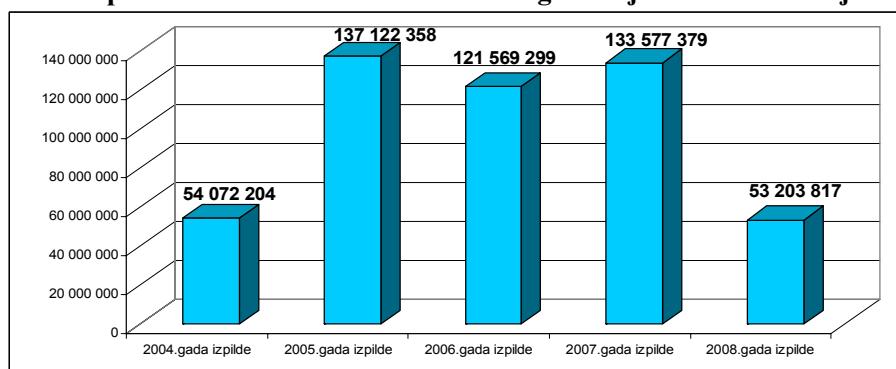
Ilgtermiņa saistības ES fondu un citu pasākumu īstenošanai turpmākajos gados valsts budžeta plānošanas procesā tiek paredzētas atbilstoši 2009.gada budžeta projekta sagatavošanas laikā vadības komitejās apstiprinātajiem projektiem un plānotajām citu pasākumu finansējuma prognozēm. Tādēļ, lai nodrošinātu efektīvu un operatīvu finansējuma pieejamību ES fondu un pasākumu īstenošanai, Finanšu ministrijas budžetā ir paredzēta speciāla programma, kurā tiek rezervēti finanšu līdzekļi ES fondu un citiem pasākumiem. Normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā gada laikā ar Ministru kabineta rīkojumu papildu finanšu līdzekļi tiek pārdalīti nozaru ministrijām.

6.2.1. Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Garantiju daļa

No ELVGF Garantiju daļas 2004.–2006.gada ES finanšu plānošanas periodā tika finansēti ar tirgu saistītie un tiešie maksājumi, kā arī Lauku attīstības plāna 2004.–2006.gadam pasākumi. Taču, sākoties 2007.–2013.gada ES finanšu plānošanas periodam, tiešos un ar tirgu saistītos maksājumus sāka finansēt no ELGF ar 2007.gadu, bet Lauku attīstības plāna 2004.–2006.gada pasākumus un Lauku attīstības plāna tehnisko palīdzību turpināja finansēt no ELVGF Garantiju daļas līdz 2008.gada 31.decembrim. Kopš 2009.gada ELVGF Garantiju daļa vairs neeksistē.

7. attēlā ir redzama ELVGF Garantiju daļas faktiskā izpilde plānošanas periodā no 2004. līdz 2006.gadam, kā arī izpilde par 2007.–2008.gadu. Faktiskā izpilde kopā līdz 2008.gada 31.decembrim ir Ls 499 545 057 apmērā.

7. attēls. Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Garantiju daļa, Ls

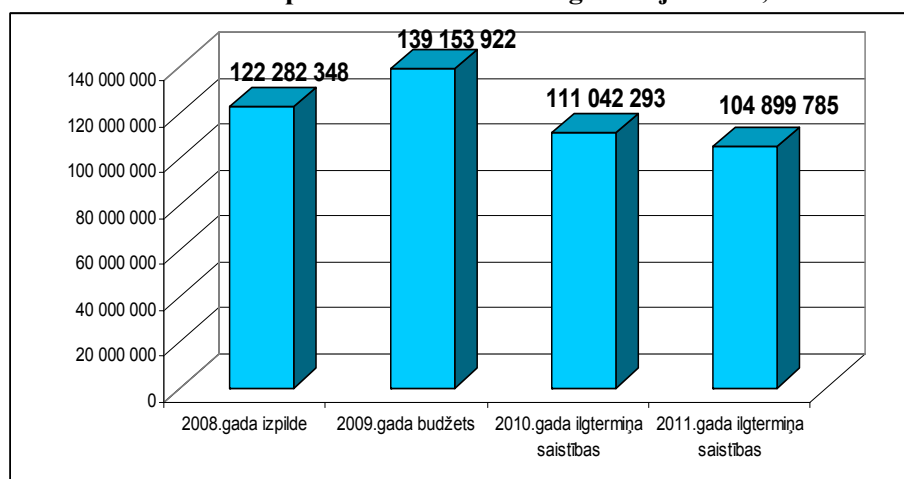
Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati

6.2.2. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds

ES finanšu plānošanas periodā 2007.–2013.gadam ELGF finansē ar tirgu saistītos un tiešos maksājumus. ELGF ar tirgu saistīto un tiešo maksājumu daļas izdevumu apmērs ik gadu tiek precizēts atbilstoši plānotajiem pasākumiem un Lauku atbalsta dienestā iesniegtajiem pieteikumiem, tāpēc ilgtermiņa saistību apmērs ir indikatīvs un pašreiz tajā ir ietverts tikai provizorisks zināmais finansējums. Gada laikā apstiprinātie pasākumi tiek ietverti ilgtermiņa saistībās, tiklīdz ir zināmi apstiprinātie pasākumi un to finansējuma apmērs. 8. attēlā ir redzama ELGF budžets.

Likumā “Par valsts budžetu 2009.gadam” ELGF finansējums līdz 2011.gadam plānots kopsummā Ls 355 096 000 apmērā.

8. attēls. Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds, Ls

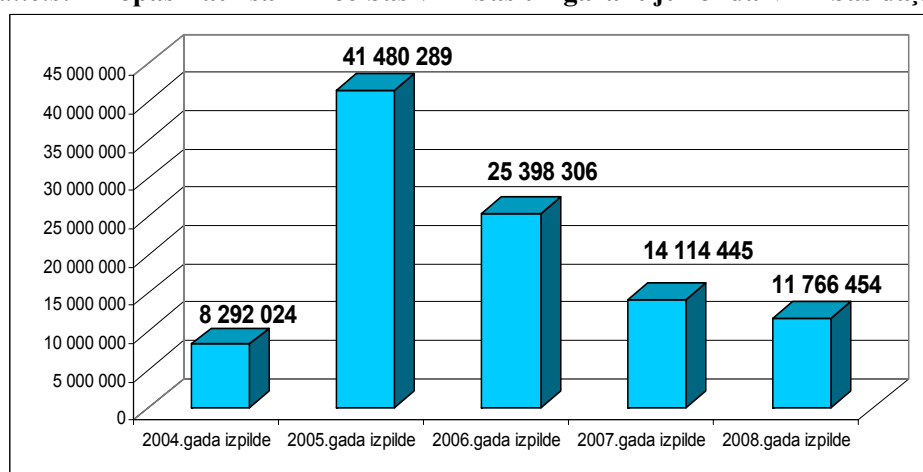

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2009. gadam”

6.2.3. Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļa

ES finanšu plānošanas periods no 2004.–2006.gadam beigām ir beidzies. 9.attēlā ir redzama ELVGF Virzības daļas faktiskā izpilde plānošanas periodā no 2004. līdz 2006. gadam, kā arī izpilde par 2007.–2008.gadu. Faktiskā izpilde kopā līdz 2008.gada 31.decembrim ir Ls 101 051 518 apmērā.

9. attēls. Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonda Virzības daļa, Ls

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati

Jaunajā finanšu plānošanas periodā 2007.–2013.gadam ELVGF Virzības daļa vairs neeksistē, un līdzīgiem pasākumiem finanšu līdzekļu apguve tiek sākota no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai.

6.2.4. Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA)

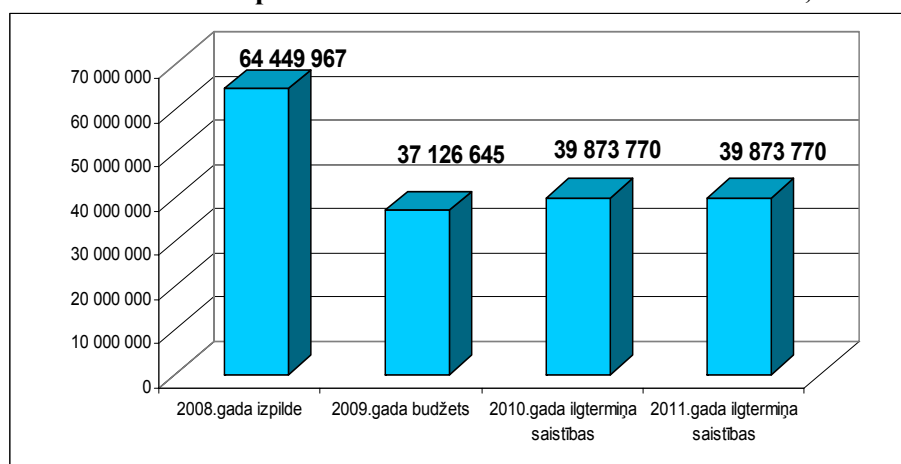
ES finanšu plānošanas periodā no 2007. līdz 2013.gadam ir apvienoti ELVGF Garantiju daļas Lauku attīstības plāna pasākumi un ELVGF Virzības daļas pasākumi.

2008.gadā Eiropas Komisija apstiprināja Latvijas Lauku attīstības programmu 2007.–2013.gadam un tika sākota ELFLA finanšu līdzekļu apguve.

Likumā “Par valsts budžetu 2009.gadam” ELFLA finansējums līdz 2011.gadam ir plānots kopsummā Ls 116 874 185 apmērā.

Ilgtermiņa finanšu saistības tiek plānotas atbilstoši apstiprinātajiem projektiem un to īstenošanas tempam, nepārsniedzot Latvijas Lauku attīstības programmā 2007.–2013.gadam noteikto finansējuma apmēru pasākumiem un iepriekšminētajam fondam kopumā. Ilgtermiņa saistību apmērs ir indikatīvs, un pašreiz tajā ir ietverti tikai provizoriski zināmais finansējums, bet ilgtermiņa saistību apmēram turpmākajos gados ir tendence palielināties, jo projektu iesniedzēji kļūst arvien aktīvāki.

10. attēls. Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai, Ls

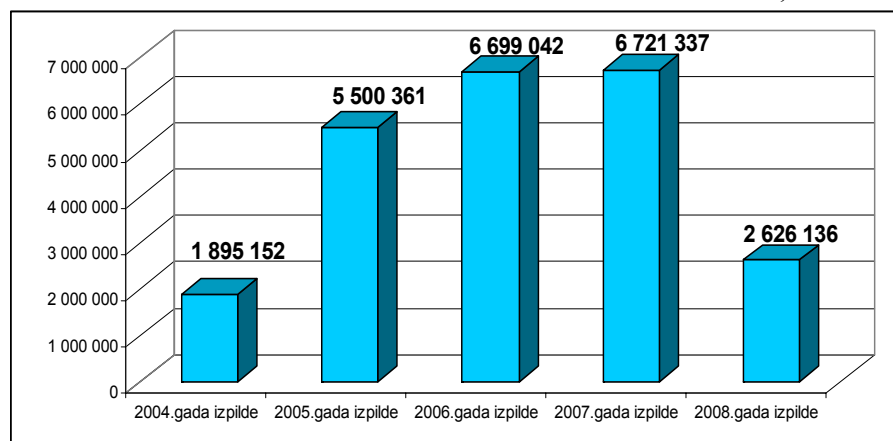
Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2009.gadam”

6.2.5. Zivsaimniecības vadības finanšu instruments (ZVFI)

Beidzoties iepriekšējam ES finanšu plānošanas periodam no 2004. līdz 2006.gadam, maksājumi no ZVFI tika veikti līdz 2008. gada 31. decembrim. Mainoties ES finanšu plānošanas periodiem, ZVFI pasākumu finansēšana jaunajā finansēšanas plānošanas periodā 2007.–2013.gadam ir sākta no jaunā Eiropas Zivsaimniecības fonda. ZVFI no 2009.gada vairs neeksistē.

11. attēlā ir redzama ZVFI faktiskā izpilde plānošanas periodā no 2004. līdz 2006.gadam, kā arī izpilde par 2007.–2008.gadu. Faktiskā izpilde kopā līdz 2008.gada 31.decembrim ir Ls 23 442 028 apmērā.

11. attēls. Zivsaimniecības vadības finanšu instruments, Ls

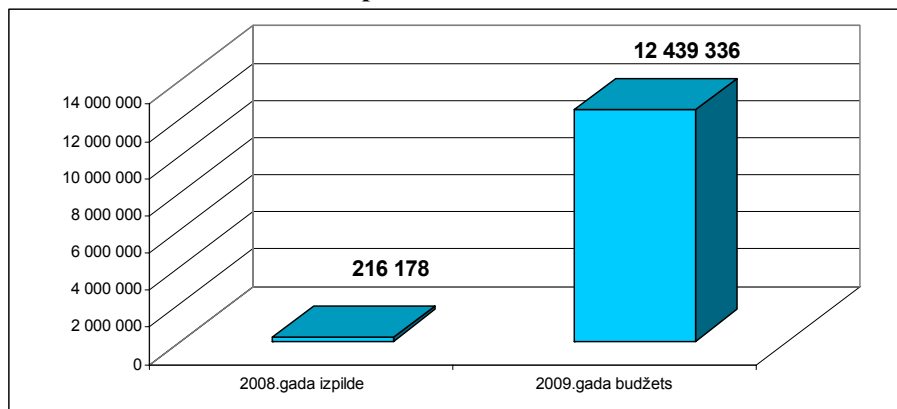
Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati

6.2.6. Eiropas Zivsaimniecības fonds (EZF)

ES finanšu plānošanas periodā no 2007. līdz 2013.gadam EZF finansē tos pasākumus, kas iepriekšējā periodā tika finansēti no Zivsaimniecības vadības finanšu instrumenta.

2007.gada 19.decembrī Eiropas Komisija apstiprināja Rīcības programmu Eiropas Zivsaimniecības fonda atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam, bet, tā kā Eiropas Komisija 2008.gadā vēl nebija apstiprinājusi rīcības programmas vadības un kontroles sistēmas aprakstu, 2008.gadā nebija iespējams sākt pilnu fonda finanšu līdzekļu apguvi. Tāpēc likuma “Par valsts budžetu 2009.gadam” ilgtermiņa saistībās netika paredzēts fonda finansējums. Tiek prognozēts, ka turpmākajos gados finansējums būs ~ 15 milj. Ls gadā.

12. attēls. Eiropas Zivsaimniecības fonds, Ls

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums “Par valsts budžetu 2009.gadam”

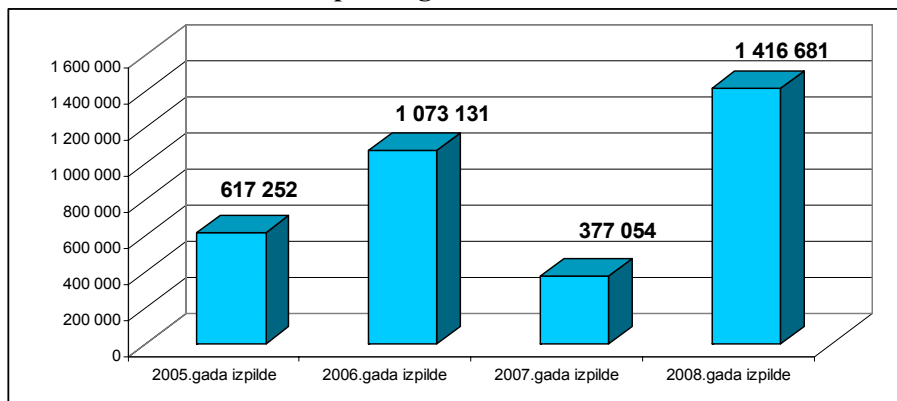
Ilgtermiņa finanšu saistības tiks plānotas atbilstoši apstiprinātajiem projektiem un to īstenošanas tempam, nepārsniedzot Rīcības programmas EZF atbalsta ieviešanai Latvijā 2007.–2013.gadam noteikto finansējuma apmēru.

6.2.7. Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF)

ES finanšu plānošanas periods no 2004. līdz 2006.gadam ir beidzies. Jaunajā 2007.–2013.gada finanšu plānošanas periodā finanšu līdzekļu apguve vēl nav sākta.

ERAF ilgtermiņa saistības var plānot tikai apstiprinātiem projektiem atbilstoši par to īstenošanu noslēgtajos līgumos ietvertajam finansējumam sadalījumā pa gadiem.

13. attēls. Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Ls

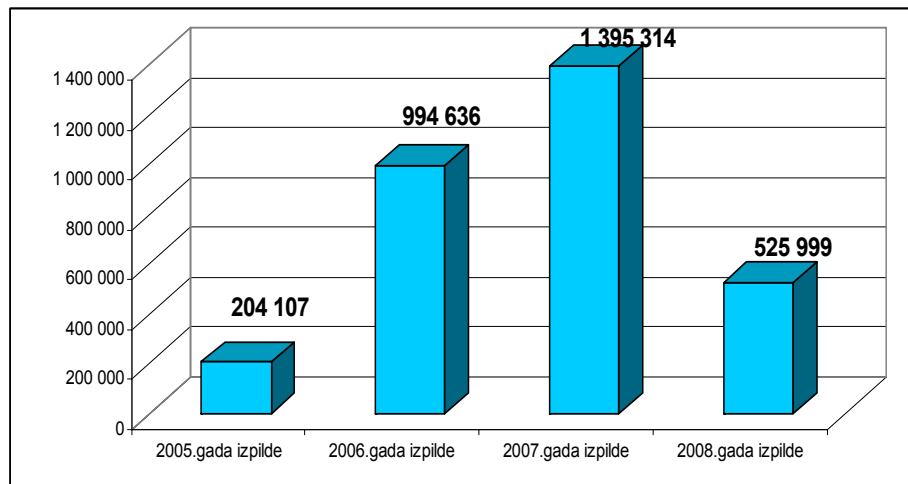
Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati

6.2.8. Eiropas Sociālais fonds (ESF)

ES finanšu plānošanas periods no 2004. līdz 2006.gadam ir beidzies. Jaunajā 2007.–2013.gada finanšu plānošanas periodā finanšu līdzekļu apguve vēl nav sākta.

ESF ilgtermiņa saistības var plānot tikai apstiprinātiem projektiem atbilstoši par to īstenošanu noslēgtajos līgumos ietvertajam finansējumam sadalījumā pa gadiem.

14. attēls. Eiropas Sociālais fonds, Ls

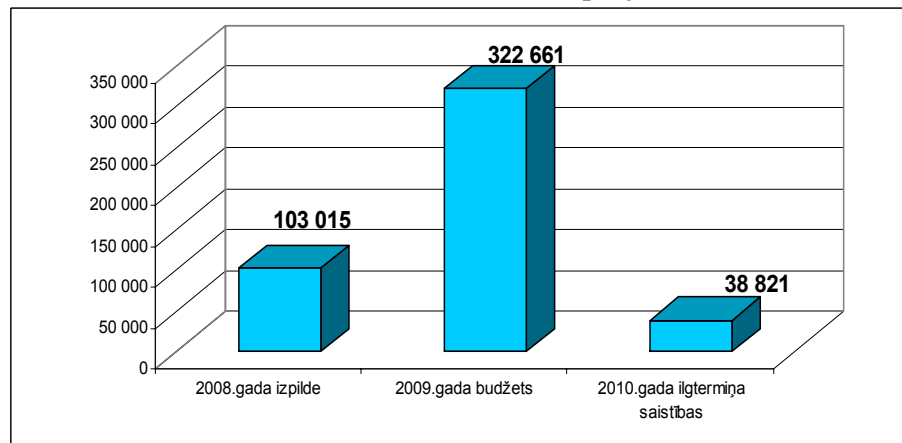
Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati

6.2.9. Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas vadības divpusējā finanšu instrumenta finansētie projekti (EEZFI un NVDFI)

EEZFI un NVDFI finansēto projektu ilgtermiņa saistības tiek plānotas tikai apstiprinātajiem projektu pieteikumiem. 2008.gadā tika sākti 3 projekti, bet 2009.gada sākumā plānots sākt 5 projektus, kam saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto kārtību tiks sagatavots pieprasījums par papildus nepieciešamiem finanšu līdzekļiem 2009.gada valsts budžetā.

Ilgtermiņa saistību apmērs ir indikatīvs, un pašreiz tajā ir ietverts tikai provizorisks zināmais finansējums, bet ilgtermiņa saistību apmērs turpmākos gados palielināsies, jo kļūst vairāk iesniegtu projektu.

15. attēls. Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projekti, Ls

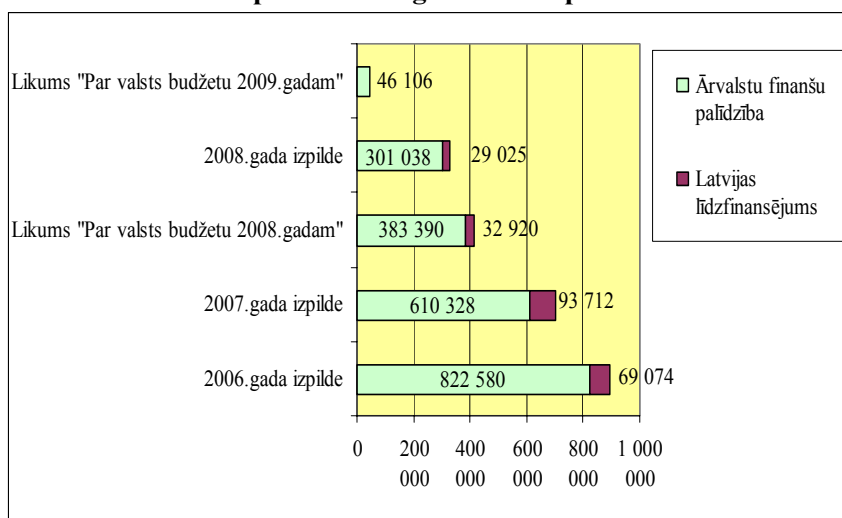
Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati un likums "Par valsts budžetu 2009.gadam"

6.2.10. Pārejas programma

Zemkopības ministrijas budžetā plānotās ilgtermiņa saistības Pārejas programmai (*Transition Facility*) tiek plānotas par iesniegtajiem un apstiprinātajiem projektiem atbilstoši noslēgtajiem līgumiem.

2009.gada sākumā Pārejas programmā ir paredzēts kopējais finansējums Ls 0,046 milj. apmērā no ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem, par kuriem tiek īstenoti projekti “Lauksaimniecības produktu tirgus veicināšanas pasākumu administrēšanas un uzraudzības sistēmas stiprināšana” (Ls 0,021 milj.) un “Latvijas kompetento iestāžu kapacitātes stiprināšana higiēnas prasību piemērošanā specifiskajos pārtikas aprites posmos” (Ls 0,025 milj.).

16. attēls. Zemkopības ministrijas budžetā pārejas programmai ilgtermiņa saistību plānotais apmērs 2009. gadam un izpilde

Avots: iestāžu iesniegtie gada pārskati

6.2.11. Valsts investīciju programma

Zemkopības ministrijas budžetā 2009.gadā finansējums Ls 0,671 milj. apmērā ilgtermiņa saistībās investīcijām tiek plānots šādiem projektiem:

- Ls 0,130 milj. – projektam “Meža ģeogrāfiskās informācijas sistēma”;
- Ls 0,541 milj. – projektam “Valsts augu aizsardzības dienesta ēku kompleksa un laboratoriju remonta un rekonstrukcijas projekts”.

6.2.12. Iemaksas starptautiskajās organizācijās

10. tabula. 2009.gadam ZM budžetā plānotais maksājumu apmērs starptautiskajās organizācijās

Starptautiskās institūcijas nosaukums	Maksājumu apmērs, Ls
Kopā	242 510
Graudu zinātnes un tehnikas organizācija (<i>ICC</i>)	2100
Sēkļu kontroles asociācija (<i>ISTA</i>)	3300
Eiropas un Vidusjūras augu aizsardzības organizācija (<i>EPPO</i>)	14 000
Epizootijas birojs (<i>OIE</i>)	12 000
Pārtikas un lauksaimniecības organizācija (<i>FAO</i>)	144 460
Starptautiskā Jūras pētniecības padome (<i>ICES</i>)	38 000
Organizācija ekonomiskai sadarbībai (<i>OECD</i>)	2000

Starptautiskās institūcijas nosaukums	Maksājumu apmērs, Ls
Starptautiskā organizācija zvejniecības attīstībai Austrumu un centrālajā Eiropā (<i>EUROFISH</i>)	15 500
Dzīvnieku audzēšanas Eiropas asociācija (<i>EAAP</i>)	2200
Starptautiskais augu ģenētisko resursu institūts (<i>IPGRI</i>)	1700
Starptautiskā apvienība jaunu augu veidu aizsardzībai (<i>UPOV</i>)	4800
Starptautiskā dārzkopības asociācija (<i>ISHS</i>)	450
Baltijas jūras reģionālā konsultatīvā padome (<i>BS RAC</i>)	2000

Avots: Likums par valsts budžetu

6.3. Plānotie pētījumi

Zemkopības ministrija 2009.gadā ir paredzējusi veikt valsts finansētus pētījumus Ls 753 225 apmērā, tajā skaitā:

- no budžeta apakšprogrammas “Valsts atbalsts lauksaimniecības un lauku attīstībai (subsīdijas)” – Ls 375 000 apmērā;
- no budžeta apakšprogrammas “Valsts atbalsta pasākumi meža nozarē” – Ls 354 804 apmērā;
- no budžeta apakšprogrammas “Zivju izmantošanas regulēšana, atražošanas un izpēte” – Ls 9000 apmērā;
- Latvijas Zinātnes padomes finansētu pētījumu programmu “Klimata maiņas ietekme uz Latvijas ūdeņu vidi” Ls 14 421 apmērā.

Saskaņā ar 2009.gada 3.februāra Ministru kabineta noteikumu Nr.101 “Noteikumi par ikgadējo valsts atbalstu lauksaimniecībai un tā piešķiršanas kārtību” 4.pielikumu “Atbalsts izglītībai un zinātnei” tiek finansēti šādi 2008.gadā sākti pētījumi:

- Vidi saudzējošu audzēšanas tehnoloģiju precizēšana augļu un ogu dārzos dažādos augsnes un klimatiskajos apstākļos;
- Vīrus slimību diagnostika kartupeļu selekcijas un sēklaudzēšanas darba kvalitātes uzlabošanai;
- Tehnoloģiskie risinājumi graudkopības nozares attīstībai Latvijā;
- Eiropas Savienības lauksaimniecības un lauku attīstības politikas sagaidāmās pārmaiņas – perspektīvais novērtējums Latvijai un Baltijas valstīm;
- Kampilobakteriozes un jersiniozes ierosinātāju izplatība un to mikrobiālā rezistence pārtikas aprites ķēdē;
- Kultūraugu kaitīgo organismu izplatības, postīguma un attīstības ciklu pētījumi kaitīguma sliekšņu izstrādāšanai integrētajā augu aizsardzībā;
- Administratīvā sloga un izmaksu izvērtējums pārtikas drošības normatīvajā regulējumā;
- Minerālmēsļu maksimālo normu noteikšana kultūraugiem;
- Latvijā iegūtā govju piena sasaldēšanas punkts, to ietekmējošo faktoru izpēte;
- Dzīvnieku invāzijas slimību izplatības izpēte Latvijā;
- Latvijas iedzīvotāju pārtikas patēriņa grozs un pārtikas un lauksaimniecības produktu bilance Latvijā no 2006. līdz 2008.gadam;
- Aitu katarālā drudža vektoru – *culicoides* sugu – izplatība Latvijā, to kvantitatīvie rādītāji un bioloģiskās īpatnības;
- Ģenētiski modificēto organismu riska faktoru un ietekmes uz vidi novērtējums;
- Minimālās augsnes apstrādes ietekme uz augsnes auglības saglabāšanu, kaitīgo organismu attīstību un izplatību, ražu un tās kvalitāti bezmaiņas sējumos;

- Graudaugu šķirņu izturības izvērtējums pret slimībām Latvijas agroklimatiskajos apstākļos, novērtējot šķirņu saimnieciskās īpašības;
- Augsnes minerālā slāpekļa monitorings;
- Latvijas mežsaimniecības reaģētspējas uz iespējamām klimata izmaiņām Eiropā un kvalitatīvas koksnes kā rūpniecības izejvielas vērtības pieaugumu pilnveidošana;
- Bioloģisko preparātu pielietošana *Heterobasidion annosum* izraisītās sakņu trapes ierobežošanai skujkoku audzēs;
- Mežsaimniecības ietekme uz putnu sugu daudzveidību;
- Latvijas galveno meža koku sugu mežaudžu (populāciju), sēklu ieguves plantāciju un reprodutīvā materiāla ģenētiskās daudzveidības, izcelsmes un saimnieciski nozīmīgu īpašību pētījumi ar molekulāro marķieru palīdzību (rekomendācijas meža atjaunošanai un selekcijai);
- Mērķtiecīgi izveidoto kokaudžu augšanas gaita un strukturēšanās;
- Inovatīvas bērza saplākšņa termiskās modifikācijas tehnoloģijas izstrāde;
- Paaugstinātas īpatnējās stiprības koksnes plātnes;
- Koksnes materiālu ugunsreakcijas un mehānisko īpašību pētījumi un jaunu produktu izstrāde;
- Reto un aizsargājamo bezmugurkaulnieku, vaskulāro augu un sēņu sugu sastopamības atkarība no meža apsaimniekošanas un aizsardzības vēstures un bioloģisko daudzveidību uzturošajām struktūrām;
- Priežu dzīvotspēja, rezistence pret stumbru kaitēkļiem un ar to saistītā Latvijas priežu mežu bioloģiskā daudzveidība klimata izmaiņu kontekstā;
- Meža kaitēkļu savairošanās un bioloģiskās daudzveidības komponentu attīstības dinamikas monitorings;
- Latvijas meža resursu ilgtspējīgas, ekonomiski pamatotas izmantošanas un prognozēšanas modeļu izstrāde;
- Meža apsaimniekošanas stratēģiskās, taktiskās un operatīvās plānošanas atbalsta sistēma.
- Meža un saistīto nozaru nacionālās programmas izstrāde;
- Meža nozares ekonomiskās situācijas monitorings un novērtējums 2009. gadā;
- Lielo plēsēju monitorings;
- Pārnadžu (aļņu, staltbriežu) monitorings;
- Līdzdojošo un nomedīto ūdensputnu monitorings;
- Latvijas Zinātnes padomes finansēta pētījumu programma “Klimata maiņas ietekme uz Latvijas ūdeņu vidi”.

7. Saīsinājumi

COPA/COGECA – Eiropas Savienības Profesionālo lauksaimniecības organizāciju komiteja/Eiropas Savienības Lauksaimniecības kooperatīvo organizāciju savienība
EK – Eiropas Komisija
EIVA – Elektronisko iepirkumu valsts aģentūra
ELFLA – Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELGF – Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds
ELVGF – Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds
ES – Eiropas Savienība
EUROFISH – starptautiskā organizācija zivsaimniecības attīstībai Austrumu un Centrālajā Eiropā
EZF – Eiropas Zivsaimniecības fonds
FAO – Pārtikas un lauksaimniecības organizācija
IAKS – Iekšējā audita kontroles sistēma
ICES – Starptautiskā Jūras pētniecības padome
IKP – iekšzemes kopprodukts
KLP – Kopējā lauksaimniecības politika
KNAB – Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
LAD – Lauku atbalsta dienests
LAD IS – Lauku atbalsta dienesta Informācijas sistēmas
LAP – Lauku attīstības programma
LIZ – lauksaimniecībā izmantojamā zeme
LLKC – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
LLU – Latvijas Lauksaimniecības universitāte
LOSP – Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome
LPS – Latvijas Pašvaldību savienība
LPUF – Latvijas Pārtikas uzņēmumu federācija
Ls – Latvijas valsts valūta (lats)
MK – Ministru kabinets
OIE – Epizootijas birojs
NAFO – Ziemeļrietumu Atlantijas zvejniecības organizācija
NEAFC – Ziemeļaustrumu Atlantijas zvejniecības komisija
PTO – Pasaules Tirdzniecības organizācija
PVD – Pārtikas un veterinārais dienests
PVTM – papildu valsts tiešie maksājumi
SIA – sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SST – starptautiski starplaboratoriju testi
SUDAT – Lauku saimniecību uzskaites datu tīkls
VAAD – Valsts augu aizsardzības dienests
VAS – valsts akciju sabiedrība
VMD – Valsts meža dienests
VPM – vienotais platību maksājums
ZKP – Zivsaimniecības konsultatīvā padome
ZM – Zemkopības ministrija
ZVFI – Zivsaimniecības vadības finanšu instruments

8. Kontaktinformācija

Zemkopības ministrija
Republikas laukums 2, Rīga, Latvija, LV-1981

Tālrunis 67027010
Fakss 67027512
Elektroniskā pasta adrese zm@zm.gov.lv
Mājas lapa www.zm.gov.lv

Darba laiks 8.30–17.00
“Karstais telefons” 67027010
Trešdienās no plkst. 9.00 līdz 10.00 uz jautājumiem atbild zemkopības ministrs.

Struktūrvienības³

Administratīvais departaments	67095190
Budžeta un finanšu departaments	67027351
Eiropas Savienības un valsts atbalsta departaments	67027056
Iekšējā audita departaments	67878699
Juridiskais departaments	67027087
Kopējās lauksaimniecības politikas departaments	67027378
Lauksaimniecības departaments	67027592
Lauku attīstības departaments	67027004
Meža politikas departaments	67027459
Meža resursu departaments	67027101
Pārtikas departaments	67878716
Politikas koordinācijas departaments	67027387
Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa	67027070
Starptautisko lietu departaments	67027567
Veterinārais departaments	67027522

---

³ Struktūrvienību kontaktinformācija dota saskaņā ar 2008.gada struktūru.